VÝROČNÍ ZPRÁVA 2011

CZECH HOSPITAL o.s.

V Olomouci dne 30.května 2012

Dina Štěrbová

Vítězslav Dokoupil

Obsah

Souhrn cílů pro letošní Misi 2011 3
Oprava cesty a mostů po povodních a zajištění zemědělských strojů 4
Oprava cesty 4
Transport traktoru a mlátičky 10
Oprava mostů 12
Nová Džola 13
Průběžné projekty a činnosti v rámci dosažení trvale udržitelného stavu civilizačních vymožeností 14
Transplantace očních rohovek 16
Jak v Arandu přicházejí na svět děti a jak tam teď funguje záchranná služba 19
Deník mise Arandu 2011 25
22.9.2011 Pákistánská realita 26
23.9.2011 Mosty 29
24.9.2011 Porod 31
25.9.2011 Přesun do Skardu 31
26.9. - 29.9.2011 Rukoya u Niaze 31
30.9.2011 Noční drama, Niaz operuje, skvělá cesta 32
1.10.2011 Zničená džola 34
2.10.2011 Cesta do Haramoshe 34
3.10.2011 Objevení ráje 35
4.10.2011 Astana 38
5.10.2011 Zpět do Skardu 39
6.10.2011 Příjezd traktoru, intriky, CM 39
7.10.2011 Lojzo Krkoška 43
8.10.2011 Kluci a kameny 43
9.10.2011 Odložený odjezd 43
10.10.2011 Myšlení úředníka, odjezd traktoru 44
11.10.2011 Švýcarský čas, Dramatický přesun, džola 45
12.10.2011 Barevné mosty, příjezd traktoru, oběť, modlidba 48
13.10.2011 Eliminace pomluv 51
14.10.2011 Milé překvapení v Ghonu, nová pravidla 53
15.10.2011 Schůzka s muly 54
16.10.2011 Do Skardu po nové cestě, nové intriky 55
17.10.2011 Smutek, slzy, delegace 55

18.10.2011 Houstel dvanácti bratrů 56
19.10.-20.10.2011 Den odletu ze Skardu 57
21.10.2011 Probuzení v CHilasu 57
22.10.2011 Omluva Imra Nadina 57
Účetnictví Czech Hospital, o.s. 58
Výkaz zisku a ztrát 58
Rozvaha 59
Obratová a zůstatková předvaha 60
Účetní osnova pro rok 2011 62
Zdroje financování, materiální a ostatní podpora v roce 2011 69
Přehled akcí pro veřejnost v roce 2011 70
Závěr 70
Organizační struktura CZECH HOSPITAL o. s. v roce 2011 71
Kontaktní adresy 71

Souhrn cílů pro letošní Misi 2011

V letošním roce 2011 jsme v Pákistánu pobývali, na rozdíl od předcházejícího roku, jen jednou, a to v září a říjnu. Pro letošní misi jsme si vytkli tyto cíle:

1. Realizovat projekt, na který jsme dostali dotaci z programu Ministerstva zahraničních věcí „Účelová dotace nevládní neziskové organizaci v rámci poskytnutí humanitární pomoci v roce 2011" a podprogramu „Obnova po katastrofách". V rámci tohoto projektu opravit 25km cesty zničené lavinami mezi vesnicemi Doko a Arandu ve vysokohorském údolí Basho v Baltistánu (Pákistán) a dále opravit mosty, narušené přívalovými vodami. Podíl dotace ze státního rozpočtu poskytnuté příjemci dotace na rok 2011 na celkových nákladech projektu v roce 2011 činí 60%.
2. Realizovat projekt, jehož název je „Omezení otrocké práce v karakorumském zemědělství" a je z části (80%) financovaný z „Malého lokálního projektu rozvojové spolupráce". Spočíval v nakoupení zemědělské techniky, traktoru, vlečky, mlátičky a pluhu a její dopravení do Arandu.
3. Vyřešit personální obsazení nemocnice.
4. Udělat inventuru léků a kontrolu registrů
5. Nakoupit a dopravit léky na další rok provozu nemocnice.
6. Provést běžnou údržbu nemocnice a technických zařízení
7. Dohodnout se s Marafi foundation na stavbě domu v Arandu, který bude sloužit pro ubytování hostujících lékařů.
8. Dohodnout a připravit stáž v ČR očního chirurga, doktora Niaze Alího.

Kromě mise jsme měli doma v České republice několik fotografických výstav a přednášek, na kterých jsme prezentovali naši činnost filmovým materiálem pořízeným při našich pákistánských misích. Realizované akce:

1. Restaurace 9A, Olomouc – výstava fotografií a přednáška 10.12.2010-6.2.2011
2. Galerie Ametyst, FN Ostrava – výstava fotografií a přednáška 7.2.-5.3.2011
3. Dům kultury, Teplice v Čechách – výstava fotografií 5.4.-4.5.2011
4. Galerie Žlutý kopec, Masarykův onkologický ústav, Brno – výstava a přednáška 2.6-3.7.2011
5. Tovéřské hody, Tovéř – výstava fotografií 5.7.-6.7.2011
6. Regionální centrum Olomouc – výstava fotografií 11.7.-27.7.2011
7. Mezinárodní horolezecký filmový festival, Teplice n.Metují – výstava 25.8.-28.8.2011

Oprava cesty a mostů po povodních a zajištění zemědělských strojů

Oprava cesty

Rok se s rokem sešel a my opět s Viťou odjíždíme začátkem září 2011 do Pákistánu, co naše příbuzné již ani nepřekvapuje. Máme ale oba skvělé životní partnery, kteří nám to neztěžují ještě více, jsou s námi, jak se říká, na jedné lodi a taky ví, že nelze nejet. Tentokrát s námi letí i mladá dvojice, kterou tvoří v Brně čerstvě odpromovaná lékařka Eva Chvílová a její partner, mladý chemik Pavel Buček. V Baltistánu na nás čekají dva velké úkoly a několik menších, takových již zaběhaných, takže je dobře, že nás na to bude víc. Mladí mluví perfektně anglicky a jsou zdatní v improvizacích s počítači a také již protřelí svým odvážným cestováním, když na svém kontě mají cesty, o nichž se nám v jejich věku ani nesnilo.

Ty velké úkoly nejsou nic menšího, než zařídit opravu horního úseku asi 25 km džípové cesty z vesnice Doko do Arandu a paralelně se postarat o zakoupení traktoru s příslušenstvím a mlátičky, která by měla v Arandu ulehčit od otrocké práce žen a dětí, ale také nedůstojně mučených jaků, dzo i malých kraviček.

Na opravu cesty a několik přilehlých mostů, kromě peněz našeho sdružení Czech Hospital, jsme dostali i část prostředků od Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci humanitární pomoci pod názvem ☐Česká republika pomáhá. Na zemědělské stroje pak grant nazvaný MLP (malý lokální projekt), který je financován rovněž z prostředků Czech Hospital a MZV na doporučení české ambasády v té které zemi.

Oba úkoly spolu souvisí, protože džípová cesta, vybudovaná asi před 20 lety pákistánskou vládou hlubokým a nebezpečným himalájským kaňonem ledovcové řeky Basho zdaleka není v takovém stavu, aby po ní nějaký traktor vyjel, tím více, aby byl schopen za sebou táhnout těžkou mlátičku s nešikovnými maličkými kolečky. Každý rok totiž cestu na několik měsíců zavalí sněhové laviny ze strmých úbočí okolních šestitisícovek a když ta ohromná vrstva ubitého ledu a sněhu pak koncem května rozmrzne, následují obvykle sesuvy půdy a tím i celých úseků cesty. V roce 2010, kdy po novém roce napadlo enormně mnoho sněhu, k tomu ještě přistoupily i letní povodně, které jinak ve zdejším pouštním podnebí jsou velkou výjimkou. Z medií veřejnost sice věděla o obrovských povodních na dolním toku Indu v provincii Paňdžáb a Sindh, méně již bylo známo, že totéž se týkalo jeho horní, horské části a to jak v sousedním Indickém Ladakhu, tak i na území Baltistánu. Jen v nejbližším okolí Skardu zmizely ve vlnách rozvodněného Indu i celé dvě vesnice, které do něj sesunuly obří laviny podmočeného podkladu i s domy, lidmi v nich a zvířaty.

Pochopitelně nebyly ušetřeny ani boční přítoky Indu ve strmých údolích, mezi nimi i naše říčka Basho vytékající z ledovce Čhogo Lungma nad Arandu. Cesta do naší vesničky byla již v v létě roku 2010 v tak strašném stavu, že na jaře zde spadly dva džípy na Spantik přijíždějících expedic, zázrakem ale nikdo nezahynul. Podobnou příhodu jsme měli i my počátkem října 2010, kdy jsme spěchali z Arandu na velkou tiskovou konferenci do Skardu, kam přiletěl i český velvyslanec pan Šepelák. Náš džíp tehdy narazil do velkého kamene, který spadl doprostřed cesty, Husajn

ztratil vládu nad autem, to se v mžiku zkroutilo doleva a před pádem do 400m hluboké propasti nás zachránila jen rozpadající se ochranná zídka z kamenů, na které jsme zůstali viset. Na jaře 2011 se do Arandu odvážili jezdit již jen takzvaní stone drivers, to znamená ti nejlepší z nejlepších a dokonce i náš dozorující lékař Dr.Mubašír odmítl cesty džípem na pravidelnou inspekci naší nemocnice. Poslal za sebe začátkem července Dr.Ašrafa, který tam skutečně dojel s řidičem a dalšími 4 kolegy terénním Pickupem. Když 7.července brzy ráno jeli po inspekci dolů, ještě netušili, co je čeká. Na podmáčeném úseku cesty v zatáčce kterou tvoří obrovský skalní amfiteátr podobný kamenolomu, jen několik kilometrů nad Doko, pod koly pick-upu se utrhla část nezpevněné krajnice a vůz se zřítil do propasti, přičemž čtyři lidé na místě zahynuli a dva (z toho jeden byl dr.Ašraf) utrpěli velmi těžká zranění. Díky tomu se náš džíp, věnovaný vesnici Arandu jako záchranné vozidlo, poprvé stal kromě ambulance i autem pohřebním, když jako první vozidlo dorazil na místo neštěstí a mrtvé i zraněné odvezl do Skardu. Jak jsme posléze zjistili, budeme asi prvními cizinci, kteří se kdy podíleli na opravě himálájských džípových cest. Co nám ale zbývá, když se každá jízda do Arandu pro domorodce i pro nás stává stále více krutou tombolou náhody o holý život a navíc, když po této cestě bude nutné dopravit pod ledovec traktor s mlátičkou!

Co se traktoru a mlátičky s příslušenstvím týče, bylo nám jasné, že na rozdíl od fotovoltaických článků pro elektrárnu, jež jsme vloni přivezli z domova a úspěšně instalovali na střeše České nemocnice, tyto z Evropy přivézt nelze, protože doprava by byla neúměrně drahá. Již v zimě jsme usoudili, že bude mnohem výhodnější tyto stroje koupit v Pákistánu, který jako agrární země vyrábí licenčně spoustu zemědělské techniky. To se sice lehce řekne, mnohem těžší je ale realizace takového záměru a tak jsme již brzy na jaře 2011začali korespondovat přímo s fabrikou v Lahore, která vyrábí holandskou verzi traktoru Fergusson i příslušenství. Za pomoci spřátelené a od začátku s námi věrně spolupracující islamabádské neziskovky BHEF pod vedením Dr.Freye a jeho výkonného ředitele Saqeebaq Ahmada se nám podařilo v červnu po nekonečné sérii vzájemně si vyměněných meilů docílit závaznou objednávku s neměnnou cenou, s tím, že zaplatit budeme moci až po příjezdu do Islamabádu. Je to sice paradoxní, ale i pouhý transfer peněz do země sužované terorizmem je pro cizince, tedy i pro pomáhající neziskovky, jako jsme my, velkým problémem, ne-li úplně nemožným úkolem. Kdo posoudí, jestli takové peníze nejdou na podporu Talibanu a jak se uchránit strmě postupující pákistánské inflaci, která dar znehodnotí ještě před jeho použitím?

Ale nakonec se na základě domluvy mezi námi, naší ambasádou a spolupracující neziskovou v Islamabádu všechny obchodní záležitosti vyřešily, a to jak vyzvednutí strojů a jejich transport po 1000km dlouhé Karakorum highwayi až do Skardu, tak různá úskalí spojená s převzetím poskytnuté sumy v Islamabádu. Do Pákistánu jsme z Prahy odletěli 8.září s radostným vědomím, že tentokrát vše půjde jak po másle: v Islamabádu stroje zaplatíme, vyřídíme další potřebné maličkosti, co nejdříve odletíme do Skardu, kde se přibližně po dvou týdnech dnech shledáme s traktorem, mlátičkou, přívěsem i všemi ostatními částmi příslušenstva. Mezitím se opraví nejhůře sjízdné úseky cesty nad Doko tak, aby tam traktor s těžkou

mlátičkou v závěsu nějak projel. V tomhle bodě si ale přece jen nejsme tak úplně jistí, bude to totiž poprvé co se něco podobného v horní části údolí Basho odehraje, jak doufáme úspěšně. Naštěstí nemáme moc času přemýšlet o tom, co nás čeká a automaticky doufáme, že jako již mnohokrát v minulosti, i tento problém na místě vyřešíme. Prostě □ten most přejdeme, až k němu přijdeme, jak praví stará moudrost a jeden ze základních pilířů psychologie našich misí, samozřejmě s tím, že všechno předem připravíme co nejodpovědněji. Je to jako s horolezeckými expedicemi, také při nich musíte často řešit neočekávané situace a právě toto hobby nás nejlépe v minulosti vyučilo i pro naše humanitární aktivity. Někdy přemýšlíme, v čem vlastně je více adrenalinu, jestli v těch expedicích, které máme za sebou anebo v tom, co zde již od roku 2006 provozujeme a docházíme k závěru, že naše humanitární akce si rozhodně s expedicemi nezadají a ještě nikdy jsme se při nich nenudili.
V Islamabádu ještě musíme zakoupit náhradní trubice ke slunečním ohřívačům vody, které jsme vloni namontovali jak na střechu nemocnice, tak na místní mešitu v Arandu. Jsou to kolem dvou metrů dlouhé vakuované skleněné válce, vlastně takové obří termosky, poměrně velice křehké a vesničanům bude trvat ještě nějakou dobu, než se s nimi naučí civilizovaně zacházet. V nemocnici se o ohřívač stará náš všeuměl dispenzář Najaf Ali, proto se tam se rozbila jen jedna trubice, na mešitě je to horší, takže rovnou zakupujeme v rušné přelidněné ulici College Road v nedalekém Rawalpindi celou náhradní sadu trubic v počtu 10 kusů. Tuto přibalíme k zemědělským strojům i s rolí linolea, které nahoře vylepší naši hygienickou situaci. Celý obří nákup odvezou do Skardu dvě nákladní auta společnosti K2 Transport Company a za transport bude ručit tatáž firma, u které jsme realizovali nákup zemědělské techniky. 13.září konečně odlétáme a máme štěstí, letadlo doletí tentokrát až do cíle a my v poledne dosedáme na runway mezi dobře nám známými charakteristickými písečnými dunami. Následuje obvyklé přivítání, naproti nám přišel Sarfraz s Husajnem, a chairman Arandu Ali se synem Jusupem, kterému jsme vloni svěřili do užívání v pořadí již druhý zakoupený záchranný džíp. S prvním darovaným jezdí Husain a podle rychlosti i odvážných manévrů, s kterými se mistrně proplétá skrumáží všemožných vozidel na přelidněném hlavním bazaru vidíme, že se ve srovnání s loňským rokem v řízení velice zlepšil.V hotelu Concordia, kde máme již statut štamgastů nás vítá tělnatý Sher Alí a podle jeho mírně nekoordinovaných pohybů vidíme, že již má zase popito. Záhadou je, kde v tomto světě, tak striktně ovládaném islámem, alkohol shání a kupodivu vždy sežene.
Tentokrát dostane na starost nákup léků od našich zdejších dodavatelů Al Shifa, Al Abbás a Karakorum Pharmacy na celý další rok Eva s Pavlem, kteří použijí již osvědčených seznamů z minulých let, doplněných inovovanými požadavky našeho dispenzáře Najafa, který také mezitím dorazil do Skardu. My s Viťou musíme zařídit především to, aby oprava cesty nad Doko započala co nejdříve. Původně jsme ještě z domu oslovili

zkušeného □cestáře□ Ali Zameera z Arandu, který před několika lety zajistil její vybudování po levém břehu Basho z Doko do Arandu. Do Skardu se dostavil i Akbar Ali z vesnice Hoto v údolí Braldu, který již po léta udržuje snad nejfrekventovanější úsek podobné cesty z Apaligonu do Askoli, východiska na ledovec Baltoro. Tato je životně důležitá jednak pro pákistánskou armádu, která má na ledovci několik svých stálých postů souvisejících s blízkostí linie příměří mezi Pákistánem a Indií, jednak pro početné expedice, které v sezóně vyráží na K2 a další tři osmitisícovky v horním bazénu ledovce. Údržbu této cesty platí pákistánská armáda, totéž se ovšem vůbec nedá říct o našem údolí Basho, které nemá strategický význam. Po delší poradě s oběma potencionálními kontraktory se rozhodujeme pro Akbara, obzvláště po zjištění, že muži z Arandu se prozatím nemohou ve velkém počtu účastnit prací na cestě vzhledem k tomu, že nejdříve je nutné v Arandu

zdárně ukončit životně důležité žně a vymlácení úrody, které jsou základním předpokladem k přežití zimy. Žně teprve začaly, protože obilí zraje nahoře pomaleji než v dolních partiích doliny a následné mlácení pomocí zvířat vydupávajících zrní z klasů chozením dokola po improvizovaném mlatu bude trvat další dva až tři týdny. Proto lze jen v minimální míře počítat s dělníky z Arandu, alespoň v první fázi opravy. Akbar Ali, spory mužík malého vzrůstu nás ujišťuje, že s najímáním dělníků má velké zkušenosti a nebude problémem je sehnat z níže položených vesnic údolí Basho. K problematice cest v Baltistánu, které jsou v podstatě fenoménem jen několika posledních desetiletí, je nutno říct, že nejdůležitější spojnicí celého území vklíněného mezi hory Číny, Indie a Pákistánu je vojenská cesta z Gilgitu do Skardu, která byla jako první vybudovaná v návaznosti na pomalu vznikající Karakorum Highway v prvních několika desetiletích po druhé světové válce hluboce zaříznutým kaňonem Indu a tato je bezvýhradně v péči dobře organizované armády, která jediná je schopna ji udržovat jen s malými výlukami sjízdnou. Na tuto základní osu pak postupně od poloviny sedmdesátých let navazovaly cesty do početných bočních údolí, které byly již budovány z civilních prostředků, pokud to které údolí nemělo strategickou důležitost v obranném valu proti Indii, se kterou je v podstatě Pákistán v nepřetržitém stavu válečného příměří, když původní konflikt z roku 1949 stále není definitivně vyřešený. Arandu i celé údolí Basho a ledovec Čhogo-Lungma nemá strategický význam, proto se cesta sem budovala mnohem později, než například do sousedního údolí Braldu či Kharmangu a plání Deosai. Jako všechny himálajské cesty i tato nemá jinou alternativu, než sledovat strmé stěny většinou ostře do údolí zaříznutého kaňonu říčky Basho, odvádějící vodu jak z hlavního, tak z početných bočních ledovců, jak byly spolu s okolními šesti a sedmitisícovkami vymodelovány po miliardy let trvajícími horotvornými procesy. Člověk se v horních patrech nehostinných himálajských dolin usídloval teprve v posledních staletích, jak byl postupným přemnožením v nížinách vyháněn stále výš a výš. Spolu s vesnicemi vznikali i stezky, které byly dlouho jedinou spojnicí lidí s nížinami a tyto se řídily železnou logikou nejlehčího a nejbezpečnějšího postupu. Po těchto stezkách mohli dlouho chodit jen ti nejzdatnější a hlavně v zimě byla proto horní patra obydlených dolin po dlouhé měsíce neprodyšně odříznuta i od těch minimálních zdrojů civilizačních výdobytků, které byly dostupné ve Skardu. To historicky způsobilo, že lidé nahoře se museli spoléhat jen na sebe a zakonzervovalo to zaostalé, mnohdy středověké způsoby života i zajišťování obživy až do dnešních dnů. Práce s všudypřítomným kamenem je umění, které horalé ovládají s obrovským až geneticky zakódovaným mistrovstvím, je totiž naprosto zásadním základem udržování políček a zavlažovacích kanálů, stavby domů a v neposlední řadě i budování a neustálého sysifoského udržování chodníků nejen v dolině, ale i vysoko v horolezeckém terénu nad údolními ledovci. Jak vlastně taková cestička, či cesta vzniká? Představte si strmý, většinou skalní či suťový terén, do kterého máte udělat cestu. To je možné jen tak, že strmině vyrvete za cenu nadlidské práce jakýsi zásek, kousek roviny, většinou vysoko nad řekou a to postupně v celé délce divokého údolí. Nemáte jinou možnost, než kopírovat terén v jeho vrstevnicích a přírodě vyrvanou rovinu zajistit jak

neustálým odstraňováním přibývajícího erodovaného materiálu z lavin, sesuvů i bahnotoků shora, tak opevňováním roviny zezdola stavbou opěrných zdí a podpěrných pilířů z balvanů i menších kamenů všech velikostí. Jedině tato kombinace přidávání a ubírání kamenného materiálu na správném místě, provozovaná z 99% krumpáčem a lopatou a prakticky bez použití cementu a samozřejmě díky staletým zkušenostem, umožní přírodě urvanou stezku či cestu udržet více méně trvale průchodnou. Jedná se vlastně o jakousi dynamickou rovnováhou mezi neustálým působením přírodních sil, v tomto případě eroze a gravitace a působením člověka, který jejich následky odstraňuje. Kdyby se taková cesta ponechala svému osudu, samovolně by v průběhu několika málo let zanikla a nikdo by si ani nevšiml, že tam kdy byla.Velkou překážkou jsou i řeky či vodopády, které je třeba překonat podle typu terénu buď nebezpečnými brody, bizarními lávkami, či visutými mosty, které jsou vrcholnou ukázkou intuitivního stavitelského umění, i práce s kamenem a dřevem v dnešní době již i vyspělejšího inženýrství. Baltijci, Šinové, Hunzakutové, Vakchiové a další horské kmeny umí s mistrovskou přesností rozpůlit kámen, či štípnout jej přesně tak, jak potřebují, k čemu jim slouží specielní sekyrky. Kameny pak umí s neomylným citem skládat tak, že bez jakéhokoliv pojiva vytvoří samonosné skládačky dokonalých opěrných zdí, či pilířů. Z těchto technologií vycházela i koncepce naší plánované opravy cesty nad Doko, která představovala celkovou délku cca 20-25 kilometrů. Nejdříve jsme vyrazili s Akbarem na obhlídku stavu cesty, při které jsme vytypovali asi pět nejhůře zničených a nebezpečných úseků poničených po loňských záplavách a jarních sesuvech půdy. Škody jde podle povahy fyzikálních příčin roztřídit do několika typů:

1. Jsou to stále nebezpečnější, často velmi ostré zatáčky, které vlivem zřícení terénu a působení tekoucí vody nad nimi jsou zavaleny šikmými nánosy sutě, která jednak zužuje profil cesty kamínky, kterými je tvořen povrch, akteré pak působí jako valivá ložiska, po kterých pneumatiky džípů automaticky sklouzávají na stranu propasti.Takové úseky je třeba rozšířit pomocí krumpáčů a lopat, v podstatě i zvětšit poloměr zatáčky a nakonec povrch odkopat až na pevný podklad který se posléze vyrovná menšími kameny a drny.

2. Stejně špatné jsou i zřícené vnitřní, spodní části cesty nad propastí, které působením vody, ledu i mechanických příčin v nekontrolovatelných odtrzích mizí v hloubce. Přitom se zpravidla zničí či poškodí opěrné zídky, čím se celý proces opakuje a exponenciálně narůstá.

V takových případech opět nastupuje odkopání poškozených opěrných zídek i povrchu vymleté cesty až na zdravý podklad, tento se rozšíří a zdola podepře novými opěrnými zídkami. Je to práce nesmírně namáhavá a nekonečná, protože se jedná o celé kilometry poničených zídek.

3. Prakticky všude jsou také zničené ochranné zídky na kraji cesty, navršené tak, aby zabránily pádům aut do propasti, pokud se džíp z nejrůznějších nepředvídatelných příčin na moment stane neovladatelným, jak se kupříkladu stalo i nám vloni, v létě 2010 při cestě do Skardu, když doprostřed cesty spadl veliký kámen a naše auto do něj narazilo. Nebýt zídky, o kterou jsme se zarazili nápravou předních kol, skončili jsme v kaňonu o 400m níže. Kosmetickou tečkou pak jsou kameny zasazené na kraj cesty jako patníky upozorňující řidiče, že nemá jet příliš na kraji, samozřejmě, pokud to šířka cesty dovolí.

S Akbarem byla domluva velmi konstruktivní, bleskurychle odhadl, že bude potřebovat

kolem 60 silných mužů, kteří se rozdělí do několika čet a budou postupovat od Doko nahoru.

Jak již řečeno výše, největší práce čekala dělníky na asi 5. kilometrovém úseku nad Doko, tvořeném obří exponovanou zatáčkou ve velkém přírodním amfiteátru-kamenolomu, podmáčeném hned několika malými vodopády a říčkami spadajícími z hor nad ním. Aby toho nebylo málo, zatáčka v závěru končí dvěma obrovskými převisy, které znemožňují průjezd vyšším vozidlům. Je to místo, kde malý pomníček hlásá výsledek smutné tragedie pick-upu ze 7.července. V autě z Arandu jelo šest lidí, ze kterých čtyři na místě zahynuli, dva byli těžce zraněni. Tyto převisy a ještě několik dalších skalních překážek tvořených obrovskými skálami bude třeba odstřelit. Domluveno tedy jak množství lopat, krumpáčů, ale také igelitových plachet pro nouzové stany dělníků, tak i vypůjčení obrovské žluté sbíječky a velkého množství dynamitových náloží a zápalných šňůr, kterými tyto budou odpáleny. Trochu se takových zastaralých metod děsíme, navíc není vůbec zvykem, že si cizinci kupují v Baltistánu dynamit, ale Akbar nás uklidňuje, že s tím má zkušenosti a všechno dobře dopadne. Dobře dopadnou také neodmyslitelné handrkovačky o cenu celé opravy a my s ulehčením konstatujeme, že se do rozpočtu nějak vlezeme. Když si představíme, kolik by asi taková oprava stála někde v Evropě, musíme se srdečně smát.

Hned v následujících dnech práce započnou a při poměrně častých obhlídkách konstatujeme, že dělníci postupují nahoru s nadějnou rychlostí. Dokonce jsme pozváni i k několika odstřelům, z nichž nejdůležitější byly již zmíněné skalní převisy, co se pro nás stává velikým zážitkem. Na vlastní oči vidíme, jak Akbar s pomocníkem do vyvrtaných děr v kompaktní skále vloží úhledné válečky se zápalnou šňůrou, konce kterých umně spojí do jednoho začátku a sirkou zapálí. V té chvíli již utíkáme do 200m vzdáleného úkrytu pod jiný převis, kde ve chvilce pochopíme nutnost takového postupu. Sotva se totiž schováme, ohluší nás kaskáda strašných detonací, po kterých se vysoko do vzduchu zvedne sloupec hlíny a kamenů, které pak jako granáty lítají naprosto nevypočitatelně s velkým rozptylem k zemi.
Po odstřelu zase nastoupí dělníci, kteří obrovské haldy naštípaných balvanů odklidí do propasti. Postupně jsme uvěřili, že cesta bude skutečně do našeho odjezdu hotová a to dokonce nejen ve vytypovaných úsecích, ale prakticky kontinuálně.

Transport traktoru a mlátičky

Naše inspekce cesty kombinujeme s několikadenními pobyty v Arandu, kde se musí udělat spousty úkolů zajišťujících chod nemocnice, která je trvale základem a

nejdůležitější části celého našeho zdejšího působení již po několik let a taktéž s kratšími pobyty ve Skardu, kde teď již, jak čas narůstá, vzrůstá naše nervozita ze stále více se opožďujícího příjezdu traktoru. Mlátička dorazila podle plánu 20.září, s ní i nějaká hřídel na připojení k traktoru, tento však nedojel ani do konce září, ani v následujícím týdnu. Začíná složité telefonování s Islamabádem, kdy se opakovaně dozvídáme různé protichůdné zprávy, na Karakorum Highway je pochopitelně možné jakékoliv zdržení z nejrůznějších příčin. Nakonec se ale dozvídáme, že jak to místní zvyklosti umožňují, dopravce proti úmluvě zvedl cenu, kterou náš obchodník odmítl zaplatit a tak traktor pěkně čekal v Islamabádu s klidným vědomím dopravce, že nás má samozřejmě v hrsti a dlouho vzdorovat nebudeme. Tak se i stalo, pokorně jsme nakonec požadovaný rozdíl doplatili a nákladňák s traktorem i vlečkou konečně vyrazil na 1000km cestu. Byl to, jako vždy, velký nervák, ale nakonec, 6.října chybějící části zásilky skutečně dorazily. Krásný červený traktor, neméně krásná vlečka, stříška i další drobnosti stály teď na špinavém dvorku K2 Transportation Company a my slavnostně podepsali ušmudlaný nákladní list. Naši radost sdílelo i několik zvědavých Aranďanů, kteří teď konečně uvěřili, že daný slib, i když jej považovali za neuvěřitelný, jsme i tentokrát splnili. Vzápětí se samozřejmě zjistilo, že vlečka, stavěná do paňdžábských rovin má nízkou nápravu a do Arandu nemá ani nejmenší šanci v tomhle stavu vyjet. Na olejem zamořeném dvorku opravny, kam jsme ji dovezli, stálo již několik jí podobných, evidentně ze stejného důvodu, dokumentujíce tím sice všeobecně známou, ale prozatím nezměnitelnou skutečnost, že ještě mnoho vody odteče v Indu z hor, než horalé pochopí pojem budoucnosti a naučí se plánovat úkoly s dostatečným předstihem. Objednáváme tedy opravu - zvýšení konstrukce podvozku pro vlečku tak, aby v budoucnu vůbec mohla po cestě do Arandu vyjet a tam doplnit náš arzenál. Bohužel se tato objednávka zdrží a tak se dočkáme výsledku až těsně před naším odjezdem domů. Teď se také vynořuje i problém s hledáním vhodného řidiče, který jsme pokládali za dávno vyřešený. V Arandu jsou jen dva lidé, kteří traktor umí dát do pohybu, ani jeden z nich ovšem nemá řidičák, o zkušenosti potřebné k tomu, aby s s těžkou mlátičkou připojenou v závěsu projeli až nahoru do vesnice, ani nemluvě. Jeden z nich je Sikandar, mající punc jednoho z technických géniů vesnice, kterého jsme vybrali pro jeho zkušenosti a všeobecnou důvěryhodnost jako příštího provozovatele celé zemědělské techniky. Sikandar, snad z důvodu, aby mu traktor nakonec přece jen někdo

nevyfouknul, teď již dřepí ve Skardu více než 14 dní, když ale má konečně vyjet zjišťujeme, že žádného řidiče, co byl samozřejmě jeho jediný úkol, domluveného nemá. Jeden je moc drahý, druhý to neumí, třetí má jiné povinnosti, co se k našemu obrovskému vzteku zase dozvídáme teprve teď. Nakonec ale i tuto překážku překonáme a v úterý 11.října brzy ráno fotografujeme a filmujeme slavnostní odjezd traktoru s připojenou mlátičkou z vrat hotelu Concordia. Řidičem je pomenší mladší chlapík jménem Abdullah z Gulabpuru a vedle něj hrdě sedí na sedátku šťastně mávající Sikandar. My

si s odjezdem můžeme dát načas, protože ožehavý úsek celé dopravy, opravený sice, ale přece náročný amfiteátr nad Doko, přijde na pořad dne nejdříve zítra.
Podle našeho očekávání náš konvoj dorazí teprve večer do Doko a den D nastává dalšího dne, 12.října 2011. Na inkriminovaném úseku asi pět kilometrů nad vesnicí čeká již mnoho pomocníků. Pravidelně bafající traktor se sune pod rukama zkušeného Abdullaha sice pomalu ale stejnoměrně až do místa, kde opravená cesta stoupá do strmějšího úseku. Tady se mašina vzpříčí a namísto pohybu nahoru se začne, podobně jak je tomu někdy při jízdě v hlubokém sněhu, zahrabávat do měkkého povrchu nové cesty. Ochotné ruky desítek pomocníků začnou tlačit a tahat, nic to ale nepomůže, nepomůže ani lano, do kterého si lidé opřou. Pokusy trvají asi hodinu, stoupající úsek ale tvrdohlavě odolává, takže nezbývá, než přivolat ještě další traktor. Ten asi po dvou hodinách přijede, následuje dlouhé uvazování, které se musí několikrát předělat, ale nakonec, po několika hodinách spojeného úsilí obou traktoru a asi 40 lidských pomocníků s lanem i bez něj, traktor s mlátičkou konečně vysupí svah, projede opravenými zatáčkami, podjede i odstraněné převisy a pak již bez větších potíží dojede až do Arandu, bouřlivě a již za tmy přivítán celou vesnicí. Ještě si ani nedokážeme uvědomit, že jsme opravdu zvítězili, naše radost ale nezná hranic. Následujícího dne proběhnou v domě Sikandarova bratra několikahodinové modlitby všech čtyř vesnických mullů spolu se všemi nejváženějšími občany Arandu, neodmyslitelnou součástí rituálu je i zabití velkého skopce, jehož zkrvavenou hlavou je pomazané celé vozidlo. Poté je na traktor připevněná naše česká vlajka, s kterou Abdullah jezdí v bláznivých rozverných kolech po posečených políčkách. Trochu nám to sice připomíná naše první máje v komunistických dobách, ale v baltštině provolávaná hesla naštěstí zní trochu jinak. Všechny ženy z vesnice se shromáždily na střeše rozestavěného domu, odkud nám šťastně a nadšeně mávají, uvědomujíce si jasně, že mlátička ulehčí život hlavně jim. Chlapi je totiž k mašině nepustí a tak již nebudou muset po dva až tři týdny od svitu do tmy běhat se svými dětmi za dobytkem dokola s bičíky a povely, aby se drahocenné zrní vymlátilo a nepřišlo nazmar. Jaci, dzo a kravičky zatím ještě netuší, že i jich se dnešní veselice podstatně týká. Po divoké projížďce následuje zkušební první mlácení, když si vesničané pro tuto příležitost nechali pár snopů nevymlácené pšenice. Mlátička je hřídelí připojena k traktoru, a za neovladatelného jásotu všech cpou ti nejdůležitější chlapi shora do ní nevymlácené klasy. Mlátička klasy nejenom vymlátí, ale také proseje, takže v krabici pod jejím otvorem se hromadí čistá zlatavá zrníčka. Teprve teď si uvědomujeme, že do této horské vesnice na samé hranici přežití právě nesmělou nohou vkročilo když ne jednadvacáté, tak alespoň dvacáté století.

Čas se nám do odjezdu krátí a tak jen zbývá vyplatit všechny, kteří pro nás pracovali, poděkovat Akbarovi, který nakonec opravil namísto vybraných úseků v podstatě celou cestu z Doko až do Arandu.

Oprava mostů

Druhý úkol, který nás očekával, byla oprava tří mostů v okolí vesnice Arandu. Arandu je sevřeno třemi řekami. Největší z nich je řeka Basho vytékající z ledovce Čhogo Lungma. Druhá přitéká z levého údolí Khero Lungma a třetí řeku zásobuje ledovec Bargandžo visící nad vesnicí Arandu. Obyvatelé údolí jsou na těchto mostech životně závislí. Přes mosty nad s řekou Basho a Khero nosí místní veškeré potraviny získané na pastvinách položených dále v údolí a o tisíc metrů výše. Většinou je to mléko, máslo a dehi, což je něco jako jogurt. Tento transport kupodivu dosti často zajišťují především děti. Dobytek se dostává na pastviny a zpět také díky těmto mostům. Přes mosty je zásobena vesnice pící pro dobytek i palivem na období zimního času, které na svých zádech den co den přináší ženy do vesnice. Třetí most zabezpečuje spojení vesnice s přístupem k džípové□cestě v době, kdy se rozvodňují vody řeky Bargandžo, což je vždy v létě přes den a za teplých nocí, kdy ledovec pouští hodně vody. U mostů byly velkou vodou zničeny, strženy a podemlety náběhové zdi, které mají ochraňovat samotné uchycení vysutých mostů. Pochůzí dřevěné desky vykazovaly obrovskou míru opotřebení a hniloby z neobvyklého vlhka, které v této oblasti je výjimkou. Z některých desek bylo vytrženo i závěsné uchycení. Pro dobytek, který pro místní obyvatele představuje jediné bohatství zajišťující výživu celé početné rodiny, je přechod po takto zdevastovaném mostě obrovským nebezpečím. Ať již váhou dobytka, kdy špatné závěsy nemusí vydržet jeho váhu, tak i uvíznutím a zlomením nohy ve škvíře mezi prkny, což ve zdejších podmínkách znamená smrt zvířete.
Pro opravu všech mostů jsme najali po poradě s místní džirgou (rada stařešinů a vůdců vesnice) jako kontraktora jednoho z místních obyvatel, zkušeného horského vůdce, hledače drahých kamenů a místní autoritu Fida Aliho. Fida Ali je respektovanou osobou s přirozenou autoritou, s kterou jsme již v minulosti několikrát spolupracovali. Byl zárukou, že v daném krátkém časovém úseku, který jsme měli, s pomocí místních mužů bude schopen mosty opravit. Úspěch akce zaručovala i skutečnost, že na mostech, jak bylo řečeno výše, byla vesnice životně závislá a místní si tím pádem kvalitu prací pohlídají sami. Jak se později ukázalo, naše úvaha byla správná. Při našich kontrolních návštěvách nás místní upozorňovali na nedostatky, případně měli nápady na zlepšení. Mosty byly opraveny velmi kvalitně. Dokonce jako zlepšení mají vrátka, aby volně pasoucí dobytek jim neutíkal do obdělávaných políček a tak nedevastoval těžce získávanou úrodu. Další zlepšení je i barevný křiklavý nátěr mostů. Nemá sice bezprostřední význam na funkci mostu, ale za to jsou to ve slunci zářící první barevné mosty v Baltistánu. Působivý efekt, který je navíc spojovaný s Českou republikou.

V následujících dnech proběhla i kolaudace těchto mostů, všechny jsou zase funkční a bezpečné.

Nová Džola

Další úkol, který vznikl v průběhu naší mise a souvisí s posláním našeho humanitárního projektu ☐Obnova přístupu obyvatel údolí Basho k civilizaci☐, je oprava džoly. Ta byla v katastrofálním stavu. Džola je lanovka přes řeku, pomocí které se obyvatelé dopravují z jednoho břehu na druhý. Mnohdy i s dobytkem v náruči. Velmi často se takto přepravují samotné děti. Zmíněná džola zajišťuje obyvatelům vesnice Bisil Farul přístup k námi opravované ☐džípové☐ cestě. Zhotovením nové kovové džoly jsme pověřili řemeslníky ve Skardu, s nimiž máme již letité zkušenosti. Výměnu na místě jsme provedli vlastními silami.

Úkoly vyplývající jak z Malého lokálního projektu, tak z projektu humanitárního v rámci akce Česká republika pomáhá jsme tedy splnili a můžeme se vrátit do vlasti.

Průběžné projekty a činnosti v rámci dosažení trvale udržitelného stavu civilizačních vymožeností

Léky

Kromě opravy cesty a tří mostů, nákupu traktoru s příslušenstvím a jejich transport pod ledovec máme i mnoho jiných průběžných úkolů, které pravidelně každým rokem opakujeme. Ani rok 2011 nebyl v tomto směru žádnou výjimkou. Nejdůležitějším z průběžných úkolů je nákup léků, a to vždy zase na celý rok dopředu. Letos nám to pomáhali organizovat naši mladí pomocníci Eva s Pavlem. Kromě samotného nákupu dostali na starost i kontrolu nákupu po jeho dovozu na místo, pomohli Najafovi vše řádně zainventovat a přehledně uložit do polic, které vyplňují celý obvod největší ze tří místností naší nemocnice. Za zmínku stojí, že léků musíme nakupovat každým rokem více, tak jak nám roste počet našich pacientů. Lze říct, že nemocnice teď již trvale slouží kromě obyvatel Arandu a přilehlého Gonu i několika dalším okolitým vesnicím, z nichž nejbližší □spádovou□ je Bísil, nacházející se na druhé straně říčky Basho, asi pět kilometrů po proudu. Nezřídka ale také dorazí pacienti i ze vzdálenějších níže položených vesnic a také z Doka a Seska, odkud to pěšky trvá skoro celý den. Bísilané to sice tak daleko nemají, ale přesto si již brzy po uvedení Czech Hospital do života uvědomili, že vlastně mají velkou smůlu, když jsme nemocnici postavili v Arandu a ne u nich. Od té doby od nich opakovaně dostáváme petice, které píše inkoustovou tužkou na zubaté čtvrtky linkovaného papíru vytržené ze školních sešitů jediný tamější učitel Hasan Alí. Zneznámého důvodu každá petice začíná oslovením Madame□a pak následuje v těžce rozluštitelné angličtině stále se opakující žádost, jejíž podstatou je, že Bísilané by chtěli, aby byla polovina námi dovezených léků deponovaná v jejich vesnici, podle známého principu, že co je doma, to se počítá. Svoji žádost často doplňují i nejrůznějšími, většinou lživými tvrzeními, že Najaf je zanedbává a že k lékům nemají stejný přístup jako Aranďané. Vždy jim odpovíme, že až si opraví budovu dispenzária, které jim tam před lety postavila vláda, budeme o takové možnosti vážně uvažovat. Střecha jinak docela pěkné a zídkou obehnané zděné budovy se zbortila poté, co před několika lety jednou v zimě hodně nasněžilo a Bísilané byli líní sníh odklidit. Namísto toho, aby střechu opravili, jen nadávají na vládu a dívají se, jak budova stále více chátrá. My jsme se s daným stavem seznámili zcela náhodou v roce 2009, situaci jsme nafotili a fotky donesli na úřady, nic se ale neděje. Chceme doufat, že vidina vlastního dispenzária zásobeného léky Bísilany, anebo úředníky ze Skardu přiměje k nějaké akci, zatím se tak ale nestalo a zimní sněžení dál koná svoje ničivé dílo. Celé ta situace je trochu delikátní když uvážíme, že mezi oběma vesnicemi, ač propojenými desítkami příbuzenských vztahů i stále nově vznikajících sňatků panuje mnohaleté kruté nepřátelství ještě z jiného důvodu, než je Česká nemocnice. Jeho příčinou je rozdílný názor Aranďanů a Bísilanů na vlastnictví části rovného břehu Basho, který se nachází na straně Arandu v místě, kde jediná džola (primitivní lanovka převážející náklady i osoby) spojuje tento břeh s Bísilem nacházejícím se na opačném straně řeky. Obě vesnice již prosoudily svoje obecné finance po několik let, na vrub konfliktu padají i dvě vraždy, ale spor stále není u konce a tím ani vzájemná nevraživost. Před třemi roky, po druhé vraždě, to úřady ve Skardu vyřešily tak, že u džoly na straně Arandu postavily stan, do kterého nastěhovaly policajta, a ten zde tráví od té doby celou sezónu od jara až do prvního sněhu, který vesničanům na obou stranách trochu ochladí horké hlavy a co hlavně, zažene je na několik měsíců do jejich podzemních příbytků. Víme, že není dobré přilévat olej do ohně ještě další nespravedlností ve věci léků a děláme všechno možné, jen abychom ukřivděnost Bísilanů

trochu paralyzovali. Najaf má nařízeno celoročně, tedy i v zimě a hlavně v zimě navštěvovat pravidelně jednou týdně Bísil, ordinovat tam a v baťohu na zádech pacientům naordinované léky přinášet až do domu. Stejným způsobem podává potřebným i infuze a injekce, nebo provádí nezbytná vyšetření, hlavně matkám s dětmi a starým lidem. Jako všechno, i tato záležitost bude v daných podmínkách zřejmě během na delší trať, ale nezbývá než doufat že se to snad jednou povede vyřešit, inshalláh !!!

Transplantace očních rohovek

Nezanedbatelnou součástí zdravotních problému a trampot jsou pro baltijské horaly i poruchy zraku a úrazy, či nemoci očí. V extrémně těžkých podmínkách, doslova na

hranici přežití je možnost zdárně fungovat s chatrným zdravím a bez dobré kondice prakticky nemyslitelná a totéž platí pro člověka s poruchou zraku. S tímto problémem jsme se setkávali, podobně jako s mnoha jinými, již od začátku našeho působení v Baltistánu. Většinou to sice byly jen různé záněty a krvavá bělma způsobená ostrým sluncem, anebo kouřem z otevřených ohnišť, co většinou, alespoň na čas, vyřešily mastičky či oční kapky, někdy i doporučená hygiena. Seznámili jsme se i se skutečností, že mezi zdejšími lidmi je poměrně hodně rozšířené onemocnění trachom, které, pokud se neléčí, může přivodit časem slepotu. Je zajímavé, že trachom údajně přenášejí mouchy, kterých jsou ve vesnicích celé mraky, a protože mouchy se drží tam, kde cítí máslo, postihuje tato nemoc více lidi bohatší, než ty, kteří tolik másla nemají. Trachom se léčí prý poměrně jednoduchou operací, v poslední době ale také specielním druhem antibiotika, takže problém je poměrně schůdný. Také jsme si všimli, že v Arandu jen asi dva lidé měli brýle, co ale, jak jsme zjistili později, nebylo dáno tím, že by všichni viděli jako ostříži, ale spíše jen nedostupností brýlí, či vůbec neznalostí, že něco takového může zrak zlepšit. Přesvědčili jsme se o tom v zimě 2010, kdy jsme do Arandu pokusně přinesli krabici náhodně darovaných brýlí s různým dioptriemi. Byly to brýle většinou pro dalekozraké a naše tušení se naplnilo. Když jsme rozhlásili, ať se dostaví všichni, co předtím viděli a teď ne, dostavilo se asi 20 starších mužů a dědečků, mezi nimi i dva mullahové, kteří velice trpěli tím, že si nemohou již přečíst svoje súry z koránu, protože na ně nevidí. Začalo zkoušení brýlí, k čemu posloužil někým přinesený výtisk koránu a po chvíli se začaly ozývat radostné výkřiky, když někteří z mužů zjistili, že Alláh udělal v podobě vhodných brýlí s jejich očima zázrak. Od té doby jsme v Arandu napravili zrak mnoha dalším jeho obyvatelům.

V průběhu naší mise v roce 2010 nám Azra, (maminka Azámka, kterému jsme v roce 2007, když mu byly sotva dva týdny, zachránili život) přivedla svého asi osmnáctiletého bratra kterému nikdo jinak neřekl než Mahmaččo, co znamená jakousi zdrobnělinu jména Muhammad. Urostlý mladík měl v duhovce levého oka světlehnědou skvrnu, zřejmě po nějakém neléčeném zánětu či úrazu, oko ho bolelo a neustále slzelo a také samozřejmě nefungovalo jak by mělo. Mahmaččo jím prakticky neviděl a když chtěl něco vidět svým zdravým okem, musel si to nemocné zakrýt dlaní.. Vzali jsme chlapce do Skardu a začali jsme se poptávat po očaři. Shodou okolností jsme na bazaru narazili na další podobný případ, kterým byl asi třicetiletý Ibrahim, také obyvatel Arandu, který přišel do Skardu sám hledat pomoc. V jednom oku měl také hnědou skvrnu a ta ho také bolela a způsobovala problém s viděním. Oba jsme vzali a šli jsme se vyptávat do státní nemocnice DHQ, kde jsme poprvé zaslechli jméno Dr.Niaz Ali. Dalo sice ještě práci tohoto člověka skutečně nalézt, ale výsledek našeho snažení stál za to.

Ve své ordinaci nás nakonec přivítal pomenší muž, černovlasý a s černým plnovousem, pravověrný Sufi Muslim, jak jinak, s dobráckými plamínky v tmavých očích. Tehdy

šestačtyřicetiletý otec šesti dětí a manžel tradiční baltijské manželky, která neumí otevřít počítač, zatímco ale již všechny děti, včetně holek, studují. Žije v tzv. spojené (joint family) třígenerační rodině, protože když se trochu vzmohl a postavil si ve Skardu dům, vzal k sobě rodiče, kterým se před léty narodil ve velmi prostých poměrech odlehlé baltijské vísce. Hrdě nám řekl, že v jeho domě teď žije 30 osob z jeho příbuzenstva. Dr. Niaz Ali je jedním z mála Baltijců své generace, kteří v Pandžábu nejenže úspěšně vystudovali medicínu, ale také se namísto vydělávání velkých peněz vrátili do rodného kraje pomáhat svým krajanům. Ve své ordinaci, která by svým zařízením a množstvím prachu jen těžko snesla srovnání s evropským standardem měl kupodivu moderní přístroj od Zeisse, sice také zaprášený, ale funkční a až mnohem později jsme z něj dostali, že je to dar evropského sponzora.
Když Niaz vyšetřil oba případy, řekl, že Mahmaččovi pomoct může, ale Ibrahim má v oku zanedbaný vřed (ulcer) a v daném stavu on sice může oko uklidnit, aby tolik nebolelo, funkčnost ale ovlivnit nemůže. Jediné, co by pomohlo, je transplantace rohovky, kterou, bohužel, neumí, i když jiných operací dělá ve své provincii kolem 1200 ročně (!!) Pokud chceme pacientovi pomoct, můžeme ho poslat na operaci buď do Evropy, anebo, levněji, do Nepálu. V té chvíli mi blesklo hlavou, že Češi, konkrétně nezisková organizace Petry Procházkové v minulých letech iniciovala výuku afghánského očního chirurga právě na transplantaci rohovek, tak jsem to alespoň kdysi zaregistrovala v našich médiích. Později byl dokonce zaznamenán tragický případ vražedného teroristického útoku na cizince-oční lékaře z USA, kteří v Badachšánu (část Severního Afghánistánu) zřejmě také provozovali tyto transplantace. Zeptali jsme se Niaze, jestli by se technice transplantací očních rohovek také chtěl naučit, kdyby měl možnost a on smutně souhlasil s tím, že na to ale v žádném případě nemá finanční prostředky.
Začali jsme v této věci pátrat a brzy jsme zjistili, že Berkat, česká nezisková organizace Petry Procházkové se transplantacemi v Afghanistánu stále zabývá, původně jediný kábulský ophtalmolog Dr.Waheed vyškolil další svoje žáky, takže tam již funguje vyspělý transplantační tým a Berkat tam každý rok posílá kolem deseti rohovek z ČR, které nakupuje z výtěžků svých humanitárních sbírek. Tyto se ihned aplikují připraveným pacientům, protože doba jejich použitelnosti je velmi krátká, a jen díky armádním letadlům, které tam občas létají a rohovky berou sebou, se to dá stihnout. Také jsme zjistili, že afghánská legislativa podléhající Šáriji považuje odebírání rohovek mrtvým za zločin, podobně neakceptovatelné je pro pravověrné muslimy zpravidla i aplikace rohovek z □nevěřících psů□. V Pákistánu, který je přece jen mnohem vyspělejším právním státem, je naopak odebírání rohovek povoleno za předpokladu souhlasu dárce ještě za života. (U nás rohovky nejsou považovány za orgány, ale jen za tkáně a jako takové, jejich odběr nepodléhá souhlasu dárce). Také jsme zjistili, že na soukromých klinikách v Karáčí a Lahore se transplantace uskutečňují, přičemž rohovky se nakupují ze Singapúru a dalších zemí. Je samozřejmé, že něco takového si mohou dovolit jen ti nejbohatší.
Slovo dalo slovo, oslovili jsme jednak Petru Procházkovou, ale také naši spřízněnou Fakultní nemocnici v Brně-Bohnicích a v minulém roce jsme již na naši misi jeli s nadějnými přísliby. Dr.Niaz, když zjistil, že naše nabídka ve formě pozvání do ČR, kde by se transplantacím i technice odebírání a správného skladování očních rohovek mohl naučit je reálná, projevil velké nadšení a tak se věc zdárně vyvíjela dál. Jednak jsme pořídili filmový záznam jedné z jeho mnoha operací, kdy pacientce-chudé Baltijce obratně vyměnil oční čočku, jako důkaz svých operatérských dovedností. Také jsme se blíže seznámili s baltijskou statistikou slepoty způsobené poškozením rohovky, která činí asi 10%, a pořídili jsme i další filmový a fotografický materiál k této otázce. Na ruku nám šla i Česká ambasáda v Islamabádu v čele s novým velvyslancem panem Ing.Křenkem a nejkrásnějším vánočním dárkem pro nás byla skutečnost, že jak Fakultní nemocnice v

Brně, tak soukromá oční klinika Lexum v Praze, poskytnou školení v rámci svého sponzorského daru bezplatně!!! A tak se stalo, že sice po mnoha peripetiích, ale ve zdraví, opustil Dr.Niaz na dva měsíce svoje pacienty, jejichž počet činí podle obvodu který má na starosti téměř 3 miliony a 10.ledna 2012 vystoupil z letadla na ruzyňském letišti v Praze. Teď, kdy se jeho stáž chýlí ke konci, můžeme s velkou radostí i vděčností konstatovat, že odchází domů, vyzbrojen novými vědomostmi i krásnými zážitky a snad, Inshallah, jak říkají všichni muslimové, se v Bohem zapomenutém Skardu pomalu rozjede nový humanitární projekt- transplantace očních rohovek pro nejchudší z nejchudších.

Rádi bychom na tomto místě poděkovali jak vedení FN Brno-Bohunice, reprezentované osobou ředitele pana MUDr.Krause, MBA, tak paní primářce tamější Oční kliniky Prof.MUDr.Evě Vlkové, CSc operatérce a učitelce Dr.NIaze paní Doc.MUDr.Hlinomazové, PhD a v neposlední řadě i pracovníkům Tkáňové banky v Brně.Náš upřímný dík patří taktéž i majiteli a řediteli v jedné osobě kliniky Lexum v Praze, panu Prof.MUDr.Martinovi Filipcovi CSc, pracovníkům Tkáňové banky ve Vinohradské nemocnici v Praze a mnoha dalším lidem, kteří napomohli tomuto dobrému skutku.

Nesmíme zapomenout na firmu SPIRIT MEDICAL, spol. s r.o., která věnovala Dr.Niazovi, potažmo nemocnici DHQ ve Skardu, oční mikrochirurgickou jednotku Protegé s příslušenstvím.

Jak v Arandu přicházejí na svět děti a jak tam teď funguje záchranná služba

Bude asi užitečné zmínit se i o stavu fungování námi zavedených inovací zdravotní služby v Arandu, uvedených do života v letech 2010 a 2011. Každá nová věc či služba, kterou ve snaze zlepšit celkové, stále ještě značně středověké podmínky života, je vždy skokem do tmy, protože nikdy přesně nevíme, jaký řetězec reakcí, dobrých i zlých, bude tímto krokem vyvolán. Ty reakce se týkají vždy jak oblasti psycho-sociální, to znamená vztahů mezi lidmi a jejich vztahů k nové věci či službě, tak věci samotné, pokud je to nějaká technická vymoženost.
I když dnes již dovedeme leccos předvídat, protože naše poznání povah i zdejších společenských zvyklostí se prohlubuje, železnou zákonitostí každým rokem zůstává nějaké překvapení. Nikdy předem nevíme, jestli bude dobré, či špatné, co je svým způsobem sice velmi vzrušující, musíme ovšem doufat, že nebude až příliš šokující.
Jak jsme již psali v našich zprávách z misí minulých let, zakoupili jsme ve spolupráci s pákistánským partnerem BHEF dvě terénní Toyoty, repasovaná to 4x4 vozidla do nejtěžšího terénu, které postupně pákistánská armáda vyřazuje ze svého vozového parku. Tyto Toyoty, mezi domorodci zjednodušeně nazývané džípy, jsou ve svém rangu patrně nejgeniálnějšími vozidly pro karakorumskou horskou poušť, a to jednak svojí úžasnou jednoduchostí, která umožňuje i řidiči-analfabetovi opravu doslova pomocí kladiva či kamene a šroubováku, ale také pevností a nezničitelností použitých materiálů. Ani my jsme se při jejich koupi nedali zlákat nabídkou moderních, mnohem sofistikovanějších a pohodlnějších aut a život na hraně ukazuje, že to bylo správné rozhodnutí.
První z darovaných džípů slouží v rukách novopečeného ☐stone drivera☐ Hussaina Azíza z Askole, našeho věrného spolupracovníka a teď již i velice spolehlivého řidiče. Hussain podle svých možností obstarává záchrannou službu jak pro oblast svého rodného údolí Braldu, tak i pro údolí Basho včetně Arandu, které je však pro něj trochu z ruky. Druhý džíp jsme po zralé a dlouhé úvaze svěřili cca dvacetiletému Jusupovi, synovi Ahmada Alího, jinak nejmladšímu bratru starosty Arandu Alího. Jusup je mladý muž bez závazků, nefunguje jako výškový nosič pro expedice, ani se příliš nezabývá dobýváním polodrahokamu, či jinými činnostmi, které by ho delší dobu zaměstnávaly mimo rodnou vesnici. Je sice, podobně jako 90% Aranďanů, analfabetem, ale technicky patří mezi ty zdatnější domorodce, čímž se stal v našem chudičkém výběru do úvahy připadajících osob jediným člověkem v Arandu, který jakž-takž splňuje situací diktované podmínky kladené na potencionálního řidiče. Protože za volantem ještě nikdy neseděl, smluvním ujednáním jsme svěřili funkci učitele autoškoly zkušenějšímu Hussainovi, který měl jednak Jusupa v průběhu let 2010-2011 naučit řízení, a to Komenského metodou od jednoduchého ke složitějšímu, v neposlední řadě ale také dohlížet na údržbu a způsob využívání auta. Prakticky to znamenalo, že hlavně ze začátku měli jezdit společně, těžší úseky měl řídit Husain, od kterého měl Jusup získat řidičské zkušenosti a dovednosti a Husain měl také mít kontrolu nad údržbou auta včetně jakéhosi práva veta. To všechno v rámci naší cílené snahy o dosažení postupné samo-udržitelnosti realizovaných projektů, podle které

je nutné, aby svěřené vozidlo od začátku fungovalo multifunkčně, to znamená, dle možnosti na sebe samo vydělávalo. To znamená, že musí kombinovat výdělečnou činnost s činností záchranářskou tj. že řidič je námi oprávněn vozit náklady a pasažéry dle vlastního uvážení a z výdělku pak také musí financovat záchrannou službu, která má ovšem stanovenou absolutní prioritu před zájmy ekonomickými. Zatímco u Husajna s jeho stupněm vědomí odpovědnosti za nemocné - asi díky jeho poměrně velmi altruistické povaze i dlouholeté spolupráci s námi, žádný problém nenastal, u Jusupa byla situace trochu jiná. Věděli jsme samozřejmě, že to asi nebude jednoduché, ale neměli jsme na výběr a nezbylo než vsadit na jeho lepší já a věřit, že postupně svoji roli a odpovědnost také plně pochopí. Bylo nám jasné, že ho musíme, nejlépe prostřednictvím Husajna hlídat, protože především pokušení co nejvyššího výdělku, ale i případného krátkozrakého šetření na úkor údržby, obzvlášť po dobu naší dlouhé nepřítomnosti bylo pro něj evidentně příliš velké. Takže jsme mu před naším odjezdem domů důkladně vysvětlili, že prozatím má vozidlo svěřeno na jeden rok a podle toho, jak si povede, se teprve v budoucnu uvidí.
Musím říct, že průběh sociálního dobrodružství, které jsme tímto svým činem rozpoutali, byl po našem odjezdu z Baltistánu značně jiný, než jsme předpokládali dokonce i v těch nejhorších variantách. Způsobil nám na doma dost bezesných nocí, když jsme jen bezmocně z 10tisíc kilometrové dálky přihlíželi, navíc nedostatečně informováni systémem radio Jerevan, co se v dolině Basho kolem džípu odehrávalo. Dozvídali jsme se to z různých, nám ne úplně srozumitelných a protichůdných mailů psaných v lepší či horší podobě balti english□nějakými najatými písaři, z nichž většina byla navíc anonymní a tak jsme se pak již jen modlili, aby nepřišla zpráva nejhorší, že auto někde spadlo do řeky. Brzy jsme ovšem pochopili, že skutečnou pravdu se dozvíme teprve při další osobní návštěvě pomocí dobře nám známé praxe křížových výslechů, ve kterých jsme se od roku 2006 již značně vycvičili. Byli jsme proto dost nervózní.
Kupodivu první, dobrou zprávou po našem příletu do Skardu bylo, že oba džípy-modrý i růžový, vzorně umyté a svítící čistotou nás přijely řízené jejich řidiči přivítat na letiště, znamenalo to tedy, že stále existovaly a ani jeden z nich neskončil na dně žádného horského kaňonu. Dobrou zprávou bylo také, že Hussain vyspěl ve výborného řidiče a Jusup po roce rovněž svůj růžový džíp samostatně ovládal. Měl sice evidentní potíže s řazením a také s couváním, ale nikdo přece s nebe učený nespadl, říkali jsme si, to se brzy spraví. Také nám hrdě oznámil, že odvezl již do Skardu asi 15 pacientů z údolí Basho, kteří to potřebovali. Horší byly ovšem nepřehlédnutelné zvuky, které se linuly z útrob motoru růžového džípu a také tmavý dým z výfuku nevěštil nic dobrého. Hussain sice nechtěl na kolegu žalovat, ale postupně z něj vylezlo, že Jusup, bohužel, chtěl všechno jiné, než být kontrolován člověkem nepatřícím do jeho rodiny a tak, ovládaný svým starším bratrem a starostou Alím, který celou záležitost vzal □manažersky□ do vlastních rukou, Hussainovy dobře míněné služby odmítli. No ovšem, zapomněli jsme, že základným stavebním kamenem baltijské společnosti je rodina a největší autoritou otec, či nejstarší bratr!!! Proti tomu nenadělá nic ani smlouva uzavřená s naší neziskovkou. Alí sám najal řidiče odněkud z Doko a ten Jusupa sice učil, ale také spolu vozili náklady a pasažéry tak, jak Alí určoval, takže auto jim pěkně vydělávalo. Prioritu odvozu pacientů sice ctili, ale hlavně ze začátku, kdy nové auto nepotřebovalo velkou údržbu, nabyli přesvědčení, že tak tomu bude navždy. Výsledek se ovšem, zákonitě, dostavil, to jsme teď viděli i my a začali jsme věřit, že anonymní maily závistivců obsahovaly přece je i pravdivé jádro. Poslali jsme tedy Jusupa s Hussainem a zkormouceným Alím do autoopravářské dílny na bazaru a výsledek byl dost tristní. Byli jsme ale nemilosrdní a zanedbanou údržbu musel Jusup zaplatit sám z vydělaných peněz. Musel také zakoupit nové pneumatiky, na které jsme mu ale pak přece jen přispěli. Také jsme mu pěkně

nadali a pohrozili, že auto svěříme někomu jinému, pokud se nepolepší. Alí s Jusupem slibovali, až se jim od huby prášilo, ve své naivitě si neuvědomovali, že stejně nikoho jiného na řízení nemáme. V celém Arandu byl teď nejblíže vlastnímu řidičskému oprávnění stejně Jusup a vlastně, řídit se naučil za ten rok docela dobře. Nebylo tedy reálné, že bychom mohli či chtěli celou kalvárii s řidičem začínat nanovo. Říkali jsme si, jak jsme to dobře zařídili, proces postupné výchovy bude fungovat sice pomalu, ale středověké myšlení stejně nelze zlomit najednou. To jsme ještě netušili, jakou další facku v nejbližších dnech v souvislosti s růžovým džípem utrpíme. V rámci zadání opravy úseku cesty z Doko do Arandu Akbarovi jsme vyjeli s Jusupem do Arandu a dalšího dne jsme se vraceli dolů, abychom všechno pořádně prohlídli a domluvili. Cesta vede z Arandu nejprve po celkém bezpečné široké říční terase a teprve po několika kilometrech pak vstoupí do nebezpečného a srázného kaňonu.Asi kilometr před tímto začátkem, bylo to zrovna v hlubokém úvozu, naráz Jusup ztratil vládu nad džípem a volným volantem zcela zbytečně kroutil, auto si jelo podle svých vlastních zákonitostí bez řízení dál, až jsme stočenými koly narazili do pravé bariéry a zastavili se o ni. Náš úlek, podobně jak tomu bylo s Hussainem přibližně před rokem při cestě na tiskovou konferenci do Skardu, není třeba popisovat! Ani šok, který nastoupil, když jsme si uvědomili, jak krátká vzdálenost nás dělila od jisté smrti ve strmém kaňonu, stát se to o pět minut později! Bližším ohledáním již nebylo tak těžké zjistit, že v dílně zřejmě neobjevili všechny škody napáchané nedostatečnou údržbou a nevšimli si, že v brzké budoucnosti se zákonitě uvolní šroub, který drží mechanizmus přenosu pohybu hlavní hřídele na řídící tyče vedoucí ke kolům. A přesně to se nám stalo, šroub, či závlačka, nebo co to bylo, jakási kovová součástka se uvolnila a kola neovladatelného džípu si teď dělala, co chtěla! Jediným kladem celé situace byl fakt, že teď si snad Jusup konečně lapidárně uvědomí, že údržba auta je opravdu důležitá, bylo to pádnější, než všechno nadávání a jiná bezzubá převýchova. Řekli jsme si ale, že pokud možno, budeme radši jezdit s Husajnem, který se o svoje auto stará mnohem lépe a v tomto rozhodnutí nás jen utvrdil slovní výlev, kterého se nám dostalo ve Skardu od Sher Alího, hoteliéra Concordie, který se asi o historce doslechl a jehož nadávání nám i Jusupovi nebralo konce. Asi se podivíte, proč také nadával nám, bylo to proto, že dle jeho názoru jezdíme do Baltistánu již dost dlouho na to, abychom věděli, s kým si do auta sednout máme a s kým ne! Bylo ale pro nás nicméně příjemné se takhle přesvědčit, že to s námi myslí dobře a že se to neprojevuje jen ve slevách, které nám na ubytování u sebe dává.
Neméně radostné bylo, když jsme zjistili, že naše dvě novopečené porodní báby, 15.letá Asia a cca 20.letá Batool, která sebou již vláčela svého půlročního synka, jsou aktivní součásti personálu naší nemocnice. Vždy ráno se zde objevily, aby pomáhaly jak s úklidem, tak se vším, co bylo potřeba, nejvíce však v případech, když ve vesnici někde započal porod. To si vzaly malý kovový kufřík, ve kterém měly gumové rukavice, naslouchátko na ozvy plodu a další propriety a již mazaly do domu rodičky, kde dokázaly postupně sledovat průběh jejího otvírání se i pomoct se samotným porodem. Naučily se mezitím i měřit tlak a dokázaly ve spolupráci s Najafem i naordinovat lék na podporu kontrakcí, pokud tyto neprobíhaly optimálně. Rovněž dokázaly po porodu ošetřit pupečník a počkat, až matka porodila i placentu, pokud šlo všechno normálně. Staly se jakousi prodlouženou rukou Najafa, kterému byl vstup do místnosti, kde rodička v popelu u ohniště, i když vylepšeného naším hygienickým materiálem, rodila, bohužel většinou odepřený. Měli jsme už i několik porodů v nemocnici, ale víme, že přesvědčení, že je to lepší, musí přijít postupně a tak nikoho nenutíme, aby tak činil. Holky nám hrdě ohlásily, že mají na kontě asi 15 úspěšných porodů a nejradostnější pro nás bylo, když ten šestnáctý vypukl zrovna v době, kdy jsme se tam nacházeli. Vyzbrojila jsem se naším erárním aparátem, který byl značně ovladatelnější než můj vlastní, a spolu s lékařkou

Evou i našimi pomocnicemi jsme vyrazily na místo činu. Byla již tma a porod se blížil ke svému závěru, nastávající maminka Ajsha klečela u ohniště a v malé místnosti bylo vedro k padnutí, tmu narušovalo jen malé olejové světýlko. Matka s nějakou další příbuznou právě podsypaly rodičku čerstvými voňavými hoblinami, k tomuto účelu schraňovanými, podobně, jak se to ještě nedávno dělalo v Evropě u užitkového skotu, aby se tele narodilo do čistého. Nikomu nevadilo, že tady se hobliny nacházely nebezpečně blízko ohniště, a všechny zúčastněné aktérky události si hleděly svého. Rodička si konečně sundala plandavé kalhoty a zůstala jen v hazuce, závoj si ale stále důsledně přidržovala a mezi kontrakcemi narovnávala na hlavě, jak to má být. Chovala se velice trpělivě, jen od bolesti vyvracela oči a občas potichu zaúpěla. Holky ji čas od času zkontrolovaly na kolik prstů je otevřená, takže jsem se skutečně přesvědčila, že něco umí a budou svým spoluobyvatelkám v Arandu v jejích těžkých hodinkách neocenitelnou pomocí. Lékařka Eva porod řídila, sem tam si poslechla ozvy a evidentně byla šťastná a vděčná za tuto svoji první osobní a zodpovědnou zkušenost s nejstarším přírodní procedurou lidstva. Jako studentka prý neměla možnost se málem ani k porodu přiblížit, ne tak si na něco sáhnout! Strach z toho, že by v naší zemi případně rodička mohla později, například v případě komplikací, nemocnici obvinit, že porod dělal někdo ne úplně kvalifikovaný, je tak velký, že studenti si v našich porodnicích prakticky nemají šanci si něco zkusit. Zde to bylo něco jiného a Eva si svůj první porod bude určitě do smrti pamatovat! Když nakonec miminko, malinkatá holčička, vypadla z maminky do připravených hoblin a nadechla se k prvnímu svému pozemskému pláči, jako všude jinde na světě, byl to neuvěřitelně krásný pocit i pro mne.Takže se nám zde narodilo další krásné, zdravé Aranďátko. Na rozdíl od zvyků běžných v civilizovanějších zemích jsme je ani umýt nemohli, tak jak bylo, jen trochu vatou utřené bylo zabaleno do připravené pleny a lehoučké světle modré flísové deky z nemocnice a předáno do náručí nejprve babičce, pak mamince. Ta již mezitím porodila i lůžko, Eva ošetřila pupečník a zkontrolovala, že všechno je v pořádku.

Bohužel po této krásné a povznášející zkušenosti následovala po několika dnech zkušenost zcela jiná. Byl totiž konec léta, čas dozrávání plodů všeho druhů, a děti se teď před nástupem podzimu rodily jedno za druhým. Když nadešla těžká hodinka pro Zahru, snachu

☐Šerkána Alího, jak přezdívají zdejší obyvatelé hlavě jedné z několika nejmocnějších rodin v Arandu, byla lékařka Eva spolu s Najafem v Bísilu na návštěvě u tamějších pacientů. Protože mezi rodinou Šerkána a rodinou Najafa panuje prastaré nepřátelství, ignorovali nejen Najafa, ale i naše porodní báby a přivolali jen mladou a mnohem méně zkušenou Lajlu ze své rodiny, která se sice také zúčastnila nějakého základního kurzu ve Skardu, ale v podstatě nic neuměla. Bohužel měla Zahra velikou smůlu, a když konečně porodila malého chlapečka, zařadila se mezi ti poměrně zde dost časté nešťastnice, u kterých následně nedochází k jednoduchému porodu placenty. Dítě je již venku, pupeční šňůra se přestřihne a jejím otevřeným koncem z rodičky pomalu, ale nezastavitelně, příští krev. Lajla, bohužel jen bezmocně přihlížela, jak ze Zahry valí stále více krve a jak tato stále více naříká a pomalu se ztrácí. Až v této situaci rodinu napadlo poslat někoho pro Evu do Bísilů!!! Když po dalších skoro dvou hodinách Eva s Najafem doslova doběhli

do Arandu, nad průsvitnou Zahrou již kvílely ženy z rodiny a modlily se k Alláhovi o zázrak. Vzápětí Zahra upadla do bezvědomí, ale ani v této situaci k ní Najafa nepustily a dovolily to pouze Evě. Tato naštěstí ihned věděla co dělat, navíc měla přesnou povědomost, které infuzní roztoky včetně plazmy byly bezprostředně předtím dovezeny ze Skardu a právě tato vymoženost teď přišla ke slovu. Nakonec Najaf, který měl v tomto směru velkou praktickou zkušenost, a kterého pod přímou hrozbou smrti nechali příbuzní napíchnout zkolabované Zahřiny krevní cesty a uniklou krev nahradila plazma i další roztoky. Zahra se vzápětí probrala k životu, ale stejně se jí placentu i po podání léku porodit nepodařilo, takže k večeru muselo být přikročeno k transportu ohrožené rodičky do Skardu. Úkolu se ujal Jusup a následovala dobrodružná noční jízda ve tmě nočního kaňonu, ve kterém je těžké řídit auto i za bílého dne! Dítě uložili do pytle s hoblinami, který položili dozadu mezi ostatní zavazadlo, co se zjistilo až ve Skardu, na dvě prostřední sedadla uložili Zahru se zaškrceným pupečníkem, k té si sedl tchán Šerkán, aby i v této situaci měla dostatečné garde z rodiny. Dopředu pak si vedle řidiče na jedno sedadlo usedli Eva s Pavlem, co podle jejich pozdějšího vyprávění byla ta nejhorší jízda v celém jejichž životě. Jsme asi s Viťou po těch letech, co sem jezdíme otrlejší, protože takhle spolu jezdíme zcela běžně, protože když si nakonec máme vybrat, je lepší se tlačit spolu na jednom sedadle, než být smýkán jako v odstředivce sem a tam na sedadlech zadních.
Po sedmi hodinách jízdy ve čtyři hodiny ráno konečně džíp dorazil do Skardu a celá záchranná akce skončila na gynekologii, kde ani nevolali lékařku a zkušená porodní bába placentu ze Zahry šikovně vytáhla, bez narkózy a nedbaje jejích výkřiků hrůzy a bolesti. Poté dostala Zahra transfúzi a Eva s Pavlem radostně vtrhli do našeho hotelového pokoje, kde jsme se brzy probrali a událost spolu rozebírali až do rána. Byla to velká věc vidět, že naše integrovaná□záchranná služba funguje!!! Ne vždy a za všech okolností, protože na podobnou komplikaci rodička v zimě v Arandu zemřela, ale kdyby se naše porodní báby podařilo vyučit pro zákrok s vytažením placenty, šance mnohých dalších by se nahoře pod ledovce v budoucnosti mohly zlepšit. Umiňujeme si s Viťou, že musíme Batol, Asiu i jejich rodiny přesvědčit, aby se odhodlaly opět strávit na jaře nějakou dobu ve Skardu a naučit se této dovednosti v místní nemocnici.
Zahra se brzy uzdravila, ale smutnou dohrou byla smrt jejího novorozeného synáčka, kterého spolu s matkou z nám neznámého rodinného důvodu po několika dnech transportovali džípem zpět do Arandu! Chudáček malý, bezejmenný, (jméno dítě dostane teprve když je jisté, že přežije), v prvním a posledním týdnu své krátké návštěvy na tomto světě musel absolvovat tu vysilující 7 hodinovou jízdu, která je těžká i pro zdravého dospělého člověka, dvakrát! Není proto divu, že po několika hodinách po svém návratu domů usnul na věčnost. Tuto zbytečnou smrt jsme nesli všichni velmi těžce, moc jsme ji oplakali, ale to, bohužel, nic na věci nezměnilo. Kdo Zahru přemluvil, jaké měla rodina důvody ji asi proti její vůli transportovat nahoru do Arandu, se již nikdo nikdy nedozví, na rozdíl od Evropy nikdo nebude pohnán k odpovědnosti za zabití, ne-li vraždu, jak by to s největší pravděpodobností bylo u nás kvalifikováno. Zahra mlčela a bude nepochybně mlčet jako hrob do konce svého života a nám je jasné, že z vynucené loajality s rodinou, do které se provdala, se bude navždy bát říct pravdu. Za rok porodí další dítě a bude rodit tak dlouho, až do rodiny přinese nejméně dva zdravé syny, jak se to od každé pořádné muslimky očekává!
Podobně smutnou skutečností, alespoň pro nás, kteří jsme doufali v opak bylo i to, že ani nad slunce jasnější důkaz Najafovy profesionální odpovědnosti, kompetenci a nepochybně i obrovské dobré vůli Šerkána nepohnul ke smíření obou rodin. Jejich nepřátelství dále trvá a bohužel, promítá se i do chodu naší nemocnice v podobě nejrůznějších naschválů a neustálých nepodložených stížností na Najafa s jediným cílem,

vyštvat jej k obrovské škodě stovek nejchudších Aranďanů z naší nemocnice. Takže naším úkolem i nadále bude nejen celý rok shánět doma peníze, trávit dva měsíce v Pákistánu, a snášet všechny potíže s tím spojené, ale stále a průběžně bojovat o to, aby náš dispenzář nebyl přeložen□někam jinam a my nemuseli začínat s někým novým, nezkušeným, znova od nuly. Někdy si, myslím docela oprávněně, připadáme hůř než známý antický Sysifos.

Na závěr mise nám opět náš návrat letadlem ze Skardu zhatilo náhle nastoupivší špatné počasí a tak nás čeká téměř dvoudenní natřásání na téměř tisíci kilometrech kamenité a nebezpečné Karakorum Highwayi. Pak ale, když se trochu vyspíme, najíme a vysprchujeme, v čistých tričkách navštívíme naše velvyslanectví a dozvíme se, že bychom se znovu na další rok 2012 mohli ucházet o grant, v rámci tzv. malých lokálních projektů. Navzdory všem potížím neváháme ani chvilku, jen se pak schizofrenicky ptáme sami sebe, jak dlouho nám to nesmyslné nadšení proti zdravému rozumu ještě může vydržet

Deník mise Arandu 2011

Zde je autentický záznam Mise 2011 tak, jak šel den po dni.

Nadešel opět čas psát deník. Důvod je prostý, a to je naše paměť. Respektive, moje paměť. Mám neochvějný pocit, že Dina je na tom mnohem mnohem lépe než já. To je jeden důvod, druhý je v odloučení od mých blízkých tam doma v Čechách, kterým, alespoň takhle na dálku, se trochu přiblížím a zbavím je strachu, který v nich i díky médiím tato pákistánská destinace vyvolává. Průběžně jim zápisky posílám, pokud se dostanu jednou za čas k internetu.

K psaní se obvykle dostávám až v noci, kdy jdou všichni spát. Pořídil jsem si notebook s malým světýlkem, malou leddiodou, takže nemusím svítit Dině plynovou lampou, která je poměrně hlučná a Dinu budila. Rozsvítím si zabudované světýlko na displeji a do ticha noci a hukotu nedaleké řeky Basho klapu na klávesnici, dokud mi nedojde baterie na počítači. Někdy jsem hodně unavený a stihnu napsat jen heslovitě pár poznámek s tím, že se k nim vrátím. Málokdy se to podaří.

Na misi tentokráte nejsme sami. Je s námi čerstvě promovaná doktorka Eva se svým přítelem Pavlem, mladým chemikem, kteří se rozhodli, že s námi pojedou získávat zkušenosti a také trochu pomoci. Myslíme si, že hlavně pro Evu to bude z lékařského hlediska hodně přínosné. Když se jí poštěstí, možná si prožije i svůj první porod.

Co nás letos čeká? Jako obvykle vyzásobit nemocnici léky na celý rok. Činnost, kterou již máme poměrně vychytanou, tzn. jsou s ní nejmenší problémy. Najaf už má nachystané seznamy léků, my se s ním chvíli dohadujeme nad množstvím, celkem bezúspěšně, ale musí to být. Tak se mu alespoň nastaví trochu nějaké autoregulace. Musíme konstatovat, že Najaf je v tomto poměrně zodpovědný a spolehlivý. Důležitá je potom následná kontrola a inventura léků, kterou si letos vezmou na starost Eva a Pavel. V minulých letech jsme se dost spoléhali na poctivost předchozího dispenzáře a kontrolu podcenili, což se nám dosti vymstilo. Vlastně ne nám, ale lidem v Arandu a okolí, kteří tak přišli o podstatnou zásobu léků. V zimě, kdy jsou vesnice v horních patrech údolí odřezané od světa, měli velkou nouzi o léky a hlavně děti byly vystaveny nebezpečí života v podobě zápalu plic nebo dehydratace z průjmových onemocnění. Naštěstí jsme tehdy shodou okolností realizovali zimní misi a nejnutnější chybějící léky jsme z našich finančních rezerv pořídili.

Čeká nás také oprava cesty mezi Doko a Arandu, která je naprosto v katastrofálním stavu. Hned po příjezdu do Skardu jsem s Hussainem vyrazil na obhlídku, co bude třeba opravit a mohu říci, že tak jsem se na této cestě ještě nebál. I osádka auta, která obvykle v autě hodně povídá a brebentí, v některých úsecích zmlkla a vytřeštěně hleděla ven, jako by chtěla pomoci pouhým pohledem udržet auto na cestě.
Někde jsme i auto opustili a šli nebezpečné úseky pro jistotu pěšky, kdyby auto sklouzlo, ať v něm nejsme. Obdivuji tyhle stroje, terénní Toyoty, co všechno zvládnou. Obdivuji

našeho Hussaina, jak se z něho stal v poměrně krátké době dobrý řidič, stone driver. Řidič těch nejvyšších kvalit. Zlatý hoch.

Další úkol, který nás čeká, je koupení zemědělské techniky a dopravení do Arandu. Zemědělská technika, to je traktor, vlečka, pluh a mlátička. Jestli se nám to podaří, tak to bude pro Arandu skok do nové historie, do nového století. Dosud se hospodařilo starým středověkým způsobem s pomocí zvířat a s nesmírným zatížením těžce pracujících žen, na kterých převážně leží úspěšnost celé sklizně a tím i přežití rodiny v kruté zimě.

Oprava mostů je další úkol, který nás čeká. Mosty pro domorodce představují styk s civilizací. Jsou pro ně životně důležité. Některé jsou zbořené či velmi nebezpečné a jejich stav značně komplikuje lidem život. My se pokusíme tři mosty nahoře v údolí opravit.

Pak už nás čekají jen opravy vyplývající z provozu nemocnice, drobné opravy, údržba, prověřování placených činností atd. Když jsem si to teď tak pěkně napsal a koukám na to a uvědomím si, že máme na všechno jen měsíc a půl, jímá mě hrůza, zda to všechno stihneme. Musíme.

22.9.2011 Pákistánská realita

Co se do dnešního dne událo. V Islamabádu jsme zaplatili traktor, vlečku, mlátičku, pluh a dohodli dopravu po KKH (Karakoram High Way) do Skardu. Traktor se musí dopravit z Lahore, ostatní je expedováno z Ravalpindi. Celé transakci předcházela několika měsíční komunikace Diny se spřátelenou nadací BHEF doktora Freye a to s panem Saqipem, který nám velmi pomohl. Bezúplatně, což je v Pákistánu tak trochu zvláštnost. Celý kontrakt velmi zodpovědně připravil a nachystal tak, že když jsme dojeli do Islamabádu, čekalo nás pouze podepsání kontraktu a placení.

V Islamabádu jsme také navštívili naši ambasádu, abychom nahlásili naši přítomnost v Pákistánu. Shodou okolností zrovna ten den přiletěl z Česka nový pan velvyslanec i s částí personálu. Bylo hodně milé, že i když přijeli zrovna z letiště a neměli ještě ani vybalené kufry, přesto nás velmi mile přijali. Člověk měl z toho pocit, že si váží jeho práce.

Jednu z prvních věcí, kterou ve Skardu zařizujeme, vzhledem k časové tísni, je kontrakt na opravu silnice. Tady jsme uplatnili naši mazanost, vypracovanou zkušenostmi se

zdejšími lidmi. Se znalostí jejich uvažování, postupů a vazeb. Vzhledem k tomu, že od počátku našeho působení v Baltistánu se potýkáme s nedostatkem finančních prostředků a ne malé částky dáváme i ze svého, chceme realizovat v dobré kvalitě co nejvíce věcí, to je "za málo peněz hodně muziky". Klepu na dřevo, zatím se daří. Tak abych se vrátil k výběru kontraktora na opravu cesty. V České republice je teď zvykem dělat výběrová řízení. Ze zkušeností víme, že tady to nefunguje. Souvisí to s jedním jevem, který je pro tuto oblast typický. Možná je to typické obecně pro společenství, které není zahlceno médii a spotřebou, vice se druží a je velmi společenské a komunikativní. Ta vlastnost je, že cokoliv se v údolí, které je zhruba 200km hluboké, kde nefungují telefony natož tak internet, stane, během chvilky to vědí všichni. Pro nás z Evropy nepochopitelné. Když v tomto prostředí vyhlásíte výběrové řízení, pak se potenciální zájemci v mžiku dohodnou a všichni nasadí velkou cenu. A je jedno, kdo bude vybrán, protože se ve výsledku tzv. šábnou. Mám pro to i příklad z jedné velké humanitární organizace. Ta se rozhodla nakoupit pro rodiny kozy. Evropská úvaha je budu kupovat hodně koz, tak oslovím firmy a nabídnu jim celý kontrakt na dodávku všech koz. Pod vidinou velkého objemu docílím přece dobrou cenu. Pákistánská realita - humanitární organizace vybrala dodavatele s nejnižší cenou 15000,- Rupek za kus. Když ale zajdu na bazar tak koupím kozu za 5.000,- Rupek. Proč? Vysvětlení je nasnadě. Informace se okamžitě rozšířila po bazaru a tím i mezi producenty koz a ti reagovali kartelovou dohodou, tak se tomu u nás říká, a dohodli se na ceně. Ve výsledku si peníze přerozdělili. V podstatě byli všichni spokojeni. Humanitární organizace vybrala nejnižší nabídku a dodavatelé měli peníze. Jen podarovaných rodin bylo o dvě třetiny méně. To je jeden z příkladů. Tak je to i s cementem a různým materiálem. Když se tu člověk delší dobu pohybuje a párkrát je napálen nebo zachytí snahu o napálení a ještě ke všemu do toho dává své peníze, tak si dává setsakramentský pozor. Velice rychle se naučí rozlišovat a v daném prostředí pohybovat.

My to řešíme jinak. Třeba právě kontrakt na opravu cesty. Je to úsek 20 km dlouhý v katastrofálním stavu. Po obhlídce jsme došli k názoru, že s těmi penězi, které máme k dispozici, to nebudeme schopni celé opravit. Proto jsme se s potencionálním kontraktorem dohodli, že opravíme jen ty nejhorší části cesty, kde bezprostředně hrozí pád auta. Jak jsme sehnali kontraktora? Máme už spolehlivé lidi třeba i v podobě Hussaina, kteří nám o nich řeknou a dovedou. V této fázi je třeba kontrakt domlouvat jen s jedním kontraktorem. Všichni další potencionální, kteří samozřejmě vědí, co se chystá, již pomalu znervózní. Dohodnete předběžně cenu a rozsah prací. A nastává druhá fáze, kdy podmínky kontraktu řeknete co nejvíce lidem kolem vás, kteří se určitě postarají o to, aby se informace dostala dál. To vyvolá ohromnou diskuzi ve společnosti. Kontraktor, v našem případě Akbar, je napadaný, že za tolik peněz udělá tak málo, že kdyby to dělali oni sami, udělají toho mnohem více atd. Vyvrcholí to společnou značně divokou schůzkou, kdy v podstatě okolí donutí našeho kontraktora uhnout s cenou ve smyslu návrhu, že za ty peníze opraví cestu celou. No není to skvělý výsledek? Našim smlouváním bychom toho nikdy nedosáhli. Přitom jsme tomu křiku a dohadování jen přihlíželi. Budou to dobře investované peníze. Už jen rychle přistrčit smlouvu, podepsat a na stvrzení vypít šálek čaje. Teď už se opět všichni usmívají a jsou nadmíru spokojeni. Vesničané budou mít cestu opravenou celou a ještě si vydělají, protože je Akbar zaměstná. Akbar nepřišel o zakázku, přitom se nemusí s nikým dělit a my máme to naše "Za málo peněz hodně muziky". Je to ověřená metoda, která se nám již mnohokráte vyplatila. Jestliže se s někým na něčem dohodnu a třeba i podepíši smlouvu, pak musí

podmínky dohody vědět co nejvíce lidí. Ti potom dohlédnou na to, že podmínky dohody či smlouvy jsou plněny. Vždy, když jsme tohle pravidlo opomněli, byly problémy. Poslední případ problémů je s naším rescue autem pro Arandu, kdy jsme nezveřejnili podmínky provozu vozidla a chudák Jusub, který vozidlo provozuje, měl díky tomu na jaře velké problémy, které se řešily až na policii. To je také jeden z úkolů, který musíme ještě letos dořešit.

Prověrka solárního ohřívače. S Pavlem jsme vymýšleli, jak ucpat horní díru.

Eva dostala za úkol prověřit ženy, kterým byla aplikována nitroděložní tělíska, zda nemají komplikace. Výsledek - po poslední návštěvě zástupkyně za LHV (Lady Health Visitor) mají ženy komplikace (krvácení). Pravděpodobně ženská neměla příslušné vzdělání či kvalifikaci nebo co. Musíme si to rozříkat s Mubashirem, koho to nahoru poslal. Zahra, naše LHV, má totiž čerstvě narozené dítě a Mubashir poslal nahoru náhradu.

S Dinou jedeme před polednem na inspekci prací na rekonstrukci cesty. Stojí při nás opět anděl strážný. Za vesnicí Gon nám na poměrně jednom z mála bezpečných míst upadá na Aliho toyotě řízení a my s neovladatelnými koly vletíme do stráně. Řídil Hussain. Naštěstí upadnuté šrouby a podložky najdeme v písku na cestě a potom, když nám malí kluci z Gonu donesou potřebný klíč, protože nářadí se v autě nevozí, provizorně opravujeme řízení a za hroznych nervů vyrážíme dál. Cesta z Arandu do Doko je opravdu v letošním roce nervy drásající. Chvílemi mám pocit, že už musí být kola ve vzduchu. Před nebezpečnými místy zastavujeme, kontrolujeme řízení a dotahujeme povolující se šroub. No, byla to hrůza, ale zaplať pánbůh, přežili jsme.

Akbar, což je kontraktor na cestu, nás tři kilometry před Dokem vítá čajem a masem z berana, kterého porazili, aby se rekonstrukce cesty podařila a nikdo z dělníků na ní nezahynul. Chvíli jsme poseděli a potom již pěkně po svých šli prohlédnout práce na cestě. Neuvěřitelné, na cestě pracuje asi šedesát lidí. Lopaty, krumpáče, pajcry, velké kladivo, kolečka a úsměv. To je všechno pracovní nářadí, kterým se zařezávají do příkrých strání, rozbíjí skálu, odvalují kameny. Na takřka kolmých stěnách stavějí opěrné zdi pro cestu, a to vše bez betonu, armování jen kladením kamenů na sebe. Zdi unesou terénní auta i s tunovými náklady. Tam, kde je skála je již příliš pevná používají jedinou mechanizaci - velkou motorovou příklepovou vrtačku, tzv. drilmašin. Pomocí ní vyvrtají díry pro výbušninu, kterou si prorazí cestu dál. Minimální šířka cesty, kterou jsme jim stanovili, je dvanáct stop.

Došli jsme až do Doko, kde se s opravou cesty začalo. Tady se hlavně rozšířila jedna nebezpečná zatáčka, v které před nedávnem málem spadl public jeep (místní veřejná doprava) do propasti. Stejná situace jako my vloni. Zůstal viset dvěma koly za šasi nad propastí. V autě bylo dvanáct lidí. Cesta už je pěkně široká a na místní poměry bezpečná. Jen ještě musíme přikoupit ocelovou rouru pro odvod vody, která protéká zatáčkou.

Na zpáteční cestě filmujeme a fotíme odpalování náloží. Odstraňují se dva nebezpečné převisy, u kterých letos na jaře spadl z cesty jeep s šesti lidmi vracející se z Arandu. Čtyři z nich nehodu nepřežili. Dva vypadli z auta a se zraněními přežili. Jeden z nich byl lékař, který byl v naší nemocnici na inspekci.

Do Arandu se vracíme po nervy drásající cestě již za tmy. Odmítáme návštěvu u Aliho a po malé informomační schůzce s Evou a Pavlem jdeme spát.

23.9.2011 Mosty

Ráno jsme si trochu pospali. Vstáváme kolem sedmé hodiny. Ani Hussain se Sarfrazem se nemají moc ke vstávání. Hussain obvykle vstane trochu dřív a udělá nám čaj do postele. Dnes ho budím já, až když jdu na ranní toaletu. Pak si ještě vlezu do postele, abych nenarušil ranní rituál.

Eva je s Najafem domluvená na čtyři odpoledne v nemocnici, takže mají s Pavlem do čtyř volno. Posíláme je spolu se Sarfrazem na malý výlet k ledovcové bráně a pak dál do údolí směrem k pastvinám pod Bargandžem.

My zatím svoláváme malé sezení místních, kteří by z našeho hlediska byli schopni opravit tři místní mosty - Ali bridge, Basho bridge a Kero bridge. Po těch pěti letech co ve vesnici působíme, víme, že opravu jsou schopni realizovat Fida Ali, Mahdy a Čermen Ali. Ještě k této trojici patří i Sekandar, ale ten se bude starat o traktor, takže ho vyřazujeme z adeptů na opravu. Na jednání jdeme s cílem, aby na opravě mostů spolupracovali všichni tři. Bude to nejlepší. Předejdeme hádkám ve vesnici plynoucí ze závisti. I ta tady je, bohužel. Chceme také dosáhnout i nejlepší ceny. Na to jsme se myslím dost dobře připravili. V minulých dnech jsme s Dinou prohlédli mosty a zdokumentovali jejich stav a jak se ukázalo, pěkně jsme toho při dosahování dobré ceny využili. Nenechali jsme se opít rohlíkem. Pěkně jsme jim ukázali fotky, když nám tvrdili, co všechno se na mostě musí dělat a ono to ve skutečnosti bylo v pořádku. Také již za tu dobu máme velké zkušenosti a přehled o cenách. Hoši se sice snažili, ale s námi nevykejvali. Všechno se nám podařilo k naší spokojenosti dohodnout. Původně jsme sice mysleli, že si každý vezme jeden most, ale oni se nakonec dohodli, že budou nějakým způsobem spolupracovat na všech mostech. Všichni jsme byli nakonec spokojeni, což se na závěr ztvrdilo, jak je tu zvykem, čajem.

Ve vesnici začala sklizeň obilí a mlácení. Vylezli jsme s Dinou a Najafem na střechu nemocnice s tím, že zkontrolujeme včerejší Pavlovu opravu solárního ohřívače. Ze

střechy vidíme všude kolem živé mlátičky. Kolem kůlu chodí dokola jaci a dzo a svou vahou drtí klasy, které jim vesničané hází pod nohy. Aby se zvířata nezastavila, běhají jim za zadkem pokřikující a švihající proutkem střídající se členové rodiny. Od malých děti, až po ženy a muže. Nejhůře je na tom jak, který je uvázaný nejblíže kůlu. Točí se téměř na místě a je nepřirozeně ohnutý. Tenhle vřískot a oblbující a únavný pochod musí zvířata vydržet celý den a několik následujících dní. Bohužel je to pro zdejší obyvatele nutnost, aby dokázali v těchto podmínkách přežít. Mají ještě jeden stres. Letošní počasí při žních jim moc nepřeje. Přes okolní kopce se neustále tlačí oblačnost, co chvíli to vypadá na déšť. A to by mohlo znamenat pro vesnici pohromu. Potřebují nejméně deset dní, aby stihli úrodu zpracovat, jinak by neměli zásoby na zimu a měli by velký problém přes zimu přežít. Už teď vidíme, že mlátička jim značně zkrátí čas potřebný na sklizeň a tím zmenší i riziko znehodnocení úrody těžce vydobyté z terasovitých políček.

Jinak funkčnost sprchy respektive solárního ohřívače jsme nemohli vyzkoušet, protože z nějakého důvodu neteče voda. Tak nám alespoň Najaf vysvětluje na střeše nemocnice systém školství v Baltistánu.

Odpoledne jsme pozvaní na oběd k Sekandarovi a večer na večeři k Mahdimu. Obojí je kupodivu dobré.

24.9.2011 Porod

Největší zážitek dnes mají Eva s Dinou. Šly spolu s Batul a Asijou k porodu. Porod nebyl v nemocnici, ale v prostředí, ve kterém jsou zvyklé ženy rodit, tj. doma. Batul a Asija, děvčata, která jsme vloni poslali do Skardu na kurz do nemocnice ve Skardu, se ukázala jako skvělé porodní báby. Přece jen se ve škole něco naučila. Eva je hodně chválila. I pro Evu to byl velký zážitek. Vždyť to byl její vůbec první porod a ještě v tomto prostředí. Nebyl jsem u toho, jen z povídání, ale prostředí tradičně hrozné, špinavá podlaha, špinavé oblečení, stejné, v kterém chodí na pole, nosí píci z hor a dělá všechny práce. Rodí v kleče. Kdyby holky nedonesly čisté prostírání, porodila by dítě na zem. Respektive do hoblin, které si ženy, když se blíží termín porodu, strouhají. Žena porodila krásnou zdravou holčičku.

25.9.2011 Přesun do Skardu

Přesun do Skardu. Pavel a Eva zůstávají nahoře v Arandu. Cestou jsme se zastavili ve vesničce Gon, kousek pod Arandu, kterou všichni považují za součást Arandu a dověděli se, že na mlátičku se nejvíce těší ženy. Na ženách totiž leží většina prací spojených se sklizní obilí.

26.9. - 29.9.2011 Rukoya u Niaze

Stále čekáme ve Skardu na traktor. Mlátička už došla, ale zbytek ne. Sekandar se už nemůže dočkat a nejraději by v mlátičce spal. Údajně se snad nepohodl řidič nákladáku s transportní společností či co. Prostě jako vždy, termín plus mínus. Nedostal jsem se ke psaní a tak mám tak trochu zmatek v hlavě, kdy jsme co zařizovali. Navštívili jsme Marafi Fandation, kde jsme se dověděli, že máme přiklepnuté peníze na domeček v Arandu pro nás případně pro lékaře. Letos se začíná stavět nebo spíše si jen navezou kámen. Ještě má nás navštívit stavební inženýr s plány. Možná i s námi pojede nahoru do Arandu.

Další schůzka byla v Aga Khanově nadaci, kde jsme se vzájemně informovali o aktivitách v Arandu. Zjistili jsme totiž, že tato nadace opravuje školu a projektuje nový vodovod. Chtěli po letošní nehodě jeepu, kdy se zabyli čtyři lidé, opravit i cestu, ale my jsme je předešli.

Z Arandu jsme také dovezli malou asi sedmiletou holčičku Rukoju. Měla poraněné oko. Pravděpodobně si do něho píchla dřívko či trn. Zavedli jsme ji k doktorovi Niasovi, který ji operoval. Nicméně to vypadá, že malá Rukoja bude potřebovat novou rohovku. A to je naše další aktivita, kdy se snažíme doktoru Niasovi domluvit dvě stáže v ČR na odběr rohovek a transplantaci rohovek. Odběr rohovek by tady byl možný. Zákon to nezakazuje. Je třeba jen souhlasu rodiny. Já jsem volal Jirkovi Řehákovi, ale v Olomouci se těchto operací dělá hodně málo, snad dvacet do roka a ještě by byl nějaký problém s penězi. Dina volala s Petře Procházkové, která má nadaci Berkat. Petra je velmi nadšená a rozhodně prý v tom něco podnikne. Také Dina se snažila kontaktovat přes email profesora Ševčíka, ale zatím na email nereagoval.

30.9.2011 Noční drama, Niaz operuje, skvělá cesta

Nad ránem někdy kolem čtvrté hodiny ráno nás vzbudilo mohutné bušení na dveře. A oni to mladí i s Najafem. Plní adrenalinu jednak z noční cesty, ale hlavně z jejich velkého úspěchu. V Arandu začala rodit další holka. Eva, Pavel a Najaf byli v Bisilu, což je dvě hodiny pěšky. Vyšetřovali zdejší pacienty. Pro Evu přiběhl z Arandu Sakhavatův otec (rodina, která nás chce zbavit Najafa), že se musí hned vrátit do Arandu, že s jeho dcerou je zle, protože nemůže porodit. Chtěli sice okamžitě běžet do Arandu, ale jak je tu zvykem, nepustili je dříve, dokud neposedí a nevypijí čaj. I Sakavatův otec musel sedět a popíjet. Nicméně po návratu Eva zjistila, že dítě se již narodilo, nevyšlo hlavičkou napřed, ale pánví, takže těžký porod. Jenže nevyšla placenta a nebyl přiškrcený pupečník. Pod rodičkou kaluž krve, kterou místní ženy řeší přihazováním hoblin pod klečící rodičku. Ta již pro velkou ztrátu krve omdlévala a upadala do bezvědomí. Eva poslala rychle Najafa, který do domu nesměl, pro infuze a pokusila se napíchnout žílu. Nedařilo se. Volala na Najafa, ať jí pomůže, že přece jen má větší praxi než ona začínající doktorka. Najaf jednak nechtěl a nechtěli ho i pustit, protože ve zdejším kraji muž lékař k ženě od pasu dolů nesmí. Eva se ale do toho vložila rázně a kupodivu ji respektovali. Tak Najaf je asi první muž v Baltistánu, který byl u porodu. Žílu sice napíchl, ale jak říkala Eva, byla nedostatkem krve tak splasklá, že infuze nechtěla kapat. Zkoušeli stříkačkou rozkapat, ale nedařilo se. Pak vyměnili infuzi za jiný typ s jinou viskozitou a kapání se rozběhlo. Po

rozkapání vyměnili tu původní a už to šlo. Placentu z ní ale dostat nemohli. Eva se ve zdejších podmínkách bála placentu vytrhnou. Kdyby byla přirostlá, tak by ji rodička během tří minut vykrvácela. Rázně s Najafem rozhodli, že žena musí do Skardu. Fida Ali zorganizoval přenos ženy pod vesnici do auta a s otcem rodičky a miminem vyrazili do Skardu. Zhruba ve čtyři ráno byli v nemocnici, kde LHV provedly zákrok a placentu vyndaly. Milé Zahře ještě daly transfuzi a byla zachráněna. Šli jsme se potom ráno na ně podívat. Miminko bylo ještě od pilin. No to je další věc. Až ve Skardu Eva s Pavlem zjistili, kde celou dobu těch divokých hodin noční jízdy strachu mimino bylo. Bylo v pytli s hoblinami v zavazadlovém prostoru mezi věcmi v prachu. Hrůza. I mimina tu mají tvrdý život. V nemocnici už ale bylo s čerstvou maminkou. Eva i Najaf odvedli moc dobrou práci.

V nemocnici jsme měli také domluvené natáčení operace oční čočky s doktorem Niasem. Záběry chceme použít při domlouvání jeho stáže v ČR. Provádí i komplikované oční operace a je zřejmě hodně vyoperovaný. Udělá více než tisíc operací očí za rok. Byli jsme s Dinou a Sarfrazem na operačním sále a mohl jsem točit cokoliv. Doufám, že se záběry podařily a že jich zdárně využijeme.

Odpoledne jsem odjel s Husseinem a Nisarem (bratranec Sarfraze) do Arandu. Jel jsem jednak na inspekci cesty a mostů, a pak také pro naše věci. Řekli jsme si s Dinou, že při čekání na traktor bychom mohli zajet do Haramošského údolí k Sarfrazovi. Už i proto, že ve Skardu jsme domluvili i operaci oka otci Sarfraze, nosiči z Dinině první expedice, který nás tedy hlavně Dinu, zval.

Cesta je úplně skvělá. Opravené úseky, kde jsme umírali hrůzou, jsou na zdejší poměry krásně bezpečné. Cesta je rozšířená na 12 feetů,okraje cesty zpevněné stěnami z velkých kamenů. Některé skály, co byly v cestě, jsou odstřeleny. Dělníci už jsou v polovině mezi Doko a Arandu. Kontraktor Akbar pracuje dobře. Oprava cesty tu vyvolala velké pozdvižení.Všude v údolí se o ní povídá. Snad žádná NGO (Nevládní Humanitární organizace) ještě cestu neopravovala a ještě to chápou jako reakci na neštěstí, které se tu stalo. Velmi si považují České republiky.

Po příjezdu do Arandu se na mě sesypala vesnice jako vždy. Tentokrát to ale bylo ze zvědavosti, zda převoz Zahra přežila. Fido Alimu jsem ukázal fotku z nemocnice a ten mě hned zavedl do domu Zahry, kde seděly plačící ženy. Když jsem jim ukázal fotku usmívající se Zahry a miminka, hrdelně začaly vydávat zvuky něco mezi pískotem a křikem. Pak si vzaly fotoaparát a nad fotografií se modlily.

Silně emotivní to bylo i pro mě. Úplně jsem měl husí kůži.

1.10.2011 Zničená džola

Ráno jsme si přivstali, že nafilmuji něco z opravovaných mostů. Chtěli jsme spěchat, abychom ještě stihli přejet až do Haramoše. Já bláhový zase zapomněl, že jsem v Pákistánu. Čas se měří na dny a ne na hodiny. Posedět, čaj popít, povykládat, klídek pohoda. Do Skardu jsme dojeli po třetí hodině. Do Haramoše je to ještě pět hodin, takže nikam se nejede. Až zítra.

Cestou dolů do Skardu jsme zastavili u džoly, na které jely v roce 2008 Viki s Petrou. Je v naprosto katastrofálním stavu. Zhruba si ji poměřím a Akbarovi říkám, že i tu opravíme. Peníze že budou extra. No a po návratu do Skardu jsme dali řeč s Akbarem, na kolik taková nová džola přijde. Jako vždy, cena se střelí od boku. 30 tisíc, tak jsem se jen zasmál a řekl mu, že jedeme na bazar k steelmenovi. Už to tu přece jenom známe. Vyrazili jsme i s Husseinem. Kousek před kutlochem, kde je steelmen, Akbar řekl, že ještě něco má a zmizel. Cena je nakonec za 12 tisíc. Nic překvapivého, každý to tu zkusí. Chudáci turisti.

Odjezd do Haramoše je ohrožen. Dina má střevní problémy. Tak uvidíme ráno.

2.10.2011 Cesta do Haramoshe

Přece jen jsme mohli odjet. U Diny sice střevní potíže přetrvávají, ale rozhodla se, že pojedeme. Traktor stále není v dosahu, Sarfraz je nadržený i s bratrancem Nisarem, že nás uvedou do svého údolí. Dina se chce do Haramoše také podívat a zavzpomínat na

jejich první expedici. Ráno je to jako vždy. Chceme vyjet brzo ráno, abychom byli v Dasu, vesnice, kde bydlí Sarfraz, ještě za světla, ale odjíždíme až v poledne. Už ani nevím proč. Asi proto, že je to Pákistán.

Jedeme v pěti - Dina, Sarfraz, Nisar, Hussein a já. Tatřka nic si nebereme. Jen spacák, karimatku, bundu, stan i pár polévek pro nás kluci mají. Já si vzal jen navíc salám a slivovici. Pro jistotu. Hoši říkali, že nás budou hostit, takže nemáme brát ani vařič. Ještě za světla dojíždíme do Sasi. Vesnice na Indu, kde momentálně bydlí Nisarova rodina.

Nezbytný čaj a pohoštění trvá až do tmy. Je ale pěkná světlá noc, měsíc svítí, tak snad to půjde. Šlo, ale možná by bylo lepší nevidět vůbec. To, do čeho jsme vjeli se dá srovnat s horolezeckým výstupem ve strmé stěně. Úzké hluboké údolí. Obrovské hromady naplavenin zvednuté vrásněním do kilometrové výšky a následně prořízнuté řekou, která vypreparovala úzké hluboké údolí lemované kolmými hliněnopísčitými stěnami. V nich pak Haramošané vykutali cestu, která drží bůhví na čem. Toyota šplhala nahoru a nikdo v autě nemluvil. Hussein jako řidič dostával zabrat a my s ním. Světla se v zatáčkách ztrácela v hlubinách tmy a chvílemi nebylo vidět, kamže to jedeme. Po tak exponované cestě jsem ještě nejel. Cesta byla ale poměrně bezpečná, dobře udělaná i trochu širší. Jen ta expozice. Za úplné tmy jsme dorazili do Dasu, kde jsme přespali v pěkném domě u Rasula. Příbuzný Nisara i Sarfraze, bývalý důstojník pákistánské armády, který kromě jiného sloužil na Baltoru. Hlídal hranici mezi Pákistánem a Indií v šestitisícovém sedle Conway pass.

3.10.2011 Objevení ráje

Diněny problémy se moc nelepší. Má stále průjem, který zastavuje imodiem. Přesto ráno vyrážíme. Nasedáme do Toyoty a posuneme se nahoru, co nejdál to jde. Jestli jsem se někdy v autě bál, tak to nic není proti této cestě. Shodli jsme se Dinou, že takovou hrůzu jsme ještě ani jeden z nás nejeli. Auto úpí do neuvěřitelných stoupání po tak úzké cestě, že už už myslíme, že kola musí být ve vzduchu. Na necelém kilometru nastoupáváme o tisíc metrů výš. Chvílemi auto stojí a hrabe naprázdno koly a vyhazuje z pod sebe balvany, aby se přece jen některé kolo zachytilo a posunulo nás kousek dopředu a hlavně nahoru. Zatáčky musí bledý Hussein projíždět na několikrát a těsně kolem stěn. Stejně mu zadní kolo nadjíždí těsně nad téměř kolmou stěnou. Ta cesta je snad jen pro osly a ne pro auta. Také jsme ve spodní části ještě jednoho naloženého osla předjeli. Ten nás pak ale stejně v pohodě

došel a ještě i předběhl. Konec, dál nejedeme. Cesta končí, dál je už jen chodník. Jsou tu složené ohromné špalky dřeva, které nosí shora z údolí osli. Stojí tu Toyota předělaná na vožení nákladů, na kterou chlapíci nakládají trámky. Odjíždí s ohromnými výkyvy tam, kde jsme před chvílí prožívali okamžiky hrůzy. Naprosto nechápu, jak se mohou s tím nákladem dostat dolů.

Očekával jsem podobné údolí, jako je Braldu nebo Basho. To co jsem po třech hodinách pochodu uviděl, mi úplně vyrazilo dech. Takové krásné božské místo jsem snad v životě neviděl. Rozlehlé zvlněné travnaté koberce, v kterých jsou malebně usazené pastevecké domky s oplocenými zahrádkami pro zeleninu. Vše je ohraničeno krásnými vzrostlými až obrovskými borovicemi. Občas některé stojí jako majestátný solitér, jehož kmen jeden člověk neobejme.

Nádhera, nedá se jít dál. Vychutnáváme si pocit ráje. Vše ještě umocňuje nádherné počasí a ticho. Zažívám si pocit slyšet vzdálené zvuky. Na kilometr daleko je slyšet dětský povyk, pokřik žen a občasné bučení kravky či mečení kozy. Nemohu se tohohle idylického místa nabažit. Jdeme dál. Projdeme lesem na další údolní terasu a vše se opakuje. Pohádka. K borovicím přibývají i podzimem do žluta vybarvené břízy. Cíl naší cesty má být závěr Haramošského údolí. Dnes dojdeme na pastvinu Pakhora, kde má Nisar matku. Tady si stavíme již za šera stan, budujeme náš base camp. Zítra vyrazíme nahoru, což je asi tři hodiny chůze, bez věcí. Rychle se setmělo a pořádně ochladilo. Dině není dobře. Šla se zabalit do stanu do spacáku. My jsme si udělali oheň a trochu klábosili a koukali do ohně. Přišlo mi to všechno hodně majestátné. Sedíme na travnatém koberci, děláme si oheň, kolem borovice, břízy a nad námi do noci září bílá tříkilometrová severní

stěna více než sedmitisícového Haramoše. Nad Haramošem vyšel měsíc, který tento okamžik ještě více umocnil. Sedíme s Husseinem a koukáme na měsíc. Nevím proč, ale zeptal jsem se ho, zda ví, že na měsíci byli lidé. Zasmál se, že to není možné. Myslel si, že je to jeden z mých vtípků. Vysvětlil jsem mu s vážnou tváří, že tam opravdu lidé byli. Zamyslel se a pak se zeptal, na to, co ho provází celý život. Proč tam letěli, když tam nic neroste.

4.10.2011 Astana

Noc byla mrazivá. Na stanu máme námrazu. Zima nám na rozdíl od Sarfraze a Nisara nevadí. Máme dobré spacáky. Sarfraz s Niasem říkali, že budou spát na střeše pasteveckého domku matky. Dovnitř spát nepůjdou. Ani se jim nedivím. Kamenný domeček s hliněnou střechou porostlou travou, uvnitř otevřené ohniště a spousty dýmu. Hoši už si odvykli, i když tu prožili své dětství. Noční mráz je ale vrátil do dětství. Ráno byli jako uzenky. Sarfraz to kompenzoval voňavkou, kterou dostal na návštěvě v Česku od Dáji. Zajímavá pachová kombinace.

Dině je stále zle. Bolí ji břicho, má průjem a musí být dosti zeslablá. Už třetí den nic pořádně nejedla. Je mi jí líto. Je ale odhodlaná jít dál. S tím jídlem je to tu horší. Začínám litovat, že nemám vařič. Na jídlo je tlustá čapáta a máslo. K tomu hrneček, půl voda půl mléko a v tom pytlík našeho čaje. Nic víc. Jako na potvoru jsem si vzal i málo müsli tyčinek. A z toho mála mám podezření, že mi kluci ujedli. Vypadá to, že budu hladovět. A taky že jo. Na pití po přemlouvání alespoň Dině udělali tumruk, horský čaj ze zdejších bylinek. Mám ještě salám. Nějak přežiju. No problem. Spíše než hlad mám pastvu pro oči. Čím výše jdeme, tím nádherněji. Borovice ustoupily a teď jdeme březovými háji. Břízy musí mít tak pět set let. Obrovské kmeny, košaté koruny, pokroucené větve vytvarované divokou přírodou a drsným počasím. Teď je tu ale nádherně. Už to není pochod, ale toulání a vnímání neskutečného nádherného kousku země a jeho obyvatel. Na člověka tu dýchne neskutečná pohoda.

Dojdeme až do samého závěru údolí. Na jedné malé výspě stojí malý kupodivu zděný domek s vlajícími zástavami. Místo je posvátné a má sloužit jako ochrana proti lavinám. Jmenuje se Astana. Kolem je galerie hor, kterým vévodí Haramoš se svým menším přítelem

Malubikem. Nad námi je i sedlo Haramoš La, přes které bychom se čtyřdenním pochodem dostali až do našeho Arandu. Chvíli posedíme, něco si potočím na kameru ve snaze zachytit tu krásu kolem a pak rychle dolů ke stanu. Ještě předtím chci sníst jednu tyčinku, ale nakonec mám jen jedno sousto. Snědli mi ji. Třeba bude večeře.

Nebyla. Opět jen hrníček, půl mléko půl voda a čaj, placka a zdejší máslo, asi z kozího mléka a tentokrát navíc hrníček kýšky. Opět z kozího mléka. Ale chutnala. Rozděláváme oheň. Ukrojím si dva kousky salámu a opékám si je. Dina je jen na keksech. Klukům dáváme ze stanu horní plachtu, aby si z ní udělali provizorní příbytek. Nechce se jim spát v udírně. Doufám, že nezačne pršet. To bychom pěkně promokli. Večer je dnes tepleji než včera. To nevěstí nic dobrého. Jdeme brzo spát. 19:30.

5.10.2011 Zpět do Skardu

Poplach, začíná pršet. Je půl sedmé. Kluci přes nás hodí svůj provizorní domeček a my balíme. Hrneček kýšky, máslo a placka. Dina dojídá keksy a vyrážíme. Neprší moc, jen tak občas kapne. Dolů to jde rychle. Užíváme si posledních pohledů a za tři hodiny jsme u auta. Právě včas. Začalo opravdu pršet. U auta čeká jeden místní, který nás přemlouvá na koupi našeho auta. Neuspěl. Nasedáme a jedeme dolů. Jestliže jsme se báli cestou nahoru, tak teď je to sakra víc. Prší, kola kloužou po kamenech a propast máme na naší straně. Myslím, že mně přibylo šedin. No jsme dole v Sasi. Malé občerstvení u Nisara, s kterým se loučíme. Nasedáme do Toyoty a vyrážíme směr Skardu. Posadil jsem se za volant a celý zbytek do Skardu kolem Indu odřídil. Hussein si zasloužil odpočinout. Už je stone driver. Dina je hodně utrápená. Na hotelu jde hned do postele a vzápětí usne. Kluci se ještě běží najíst na bazar. Já si udělal nudlovou polévku. Chutnala mi jako nejlepší jídlo v grand hotelu. Kluci se vrátili s dobrou zprávou, traktor je již ve Skardu.

6.10.2011 Příjezd traktoru, intriky, CM

Co to je? Křeče v břichu. Nad ránem mě vyhnaly z postele rovnou na záchod. Je to průjem. Už jsem se těšil, že se ho letos vyvaruji. Bohužel. Ještě mám naději, že to způsobila jen strava předešlých dnů a následný šok nudlovou polévkou. Možná ta kozí kýška. Abych vytestoval žaludek a střeva, zda to myslí vážně, tak si dám na snídani volské oko a čaj s mlékem. Zajím to toustovým chlebem s marmeládou. Buď a nebo. Uvidím.

U snídaně máme pohovor se Sekandarem o tom jak si představujeme hospodaření s traktorem. Dostává k dispozici traktor, vlečku, mlátičku a pluh. Nic následného mu již platit nebudeme. To je gumy, naftu, olej a opravy. Všechno bude v jeho režii. Jedinou podmínku máme, aby místní lidé z Arandu měli pro mlácení a orání výhodnější ceny. Souhlasí. Jak jinak. To je první nástřel podmínek. Následně budeme muset v Arandu říci i ostatním, jak si představujeme provozování darovaných věcí. Podle našich zkušeností tu poměrně dobře funguje veřejná kontrola. Chceme tak předejít i následným bojůvkám. Bojůvky byly i s Rescue Toyotou. Dokonce to došlo tak daleko, že byla odstavena policií ve Skardu do doby, než policisté prozkoumali smlouvu mezi Czech Hospital a Alim, provozovatelem auta. Tři měsíce trčela ve Skardu, až policisté shledali, že Ali provozuje Toyotu v souladu se smlouvou, pak si mohl teprve auto vyzvednout. Tomu se pokusíme

předejít. Při projednávání podmínek jsme se po pěti letech dověděli pro nás příjemnou novinu, že pozemek pod nemocnicí byl bezúplatně věnovaný právě Sekandarem. Do této doby jsme byli přesvědčeni a byli přesvědčováni, že pozemek věnovala vesnice. Jestliže je to tak a Sekandar nám to chce doložit výpisem Patvari (zdejší Katastrální úřad), pak je to na zdejší poměry naprosto neobvyklá věc. Svědčí o charakteru Sekandara. V horách Baltistánu je zažitá praxe: Když někomu poskytnu pozemek, na kterém je postavena investorem budova (například škola, nemocnice, dispenzárium), pak po dobu provozování budovy musí být někdo z rodiny zaměstnán jako čokydar čili správce a hlídač v jedné osobě. Když se podmínky nesplní, pak je automaticky vlastníkem budovy majitel pozemku a může si s ní dělat, co se mu zlíbí. Třeba místo školy sklad. No a osvícený Sekandar proti všem normám a zvyklostem v roce 2007 pozemek bez jakýchkoliv famfár věnoval na stavbu naší nemocnice. Opravdu je to pro nás dobrá zpráva už i proto, že jsme si za dobu našeho působení v Arandu vytipovali Sekandara jako spolehlivou osobu, technicky i morálně zdatnou. Jako jeden z mála nám dokázal bez nároku s lecčím pomoci. No uvidíme, čas ukáže.

Před obědem se jdeme podívat na traktor. Feguson MF240, typ, který je zde nejvíce známý a umí ho opravovat snad v každé vesnici. Což je jedna z důležitých věcí - umět snadno a dostupně opravit. Po zkušenostech, kdy jsme dovezli generátor Zepelin a při první poruše byl na rok odstaven, protože ho nedovedl nikdo opravit, už tuto podmínku důsledně zohledňujeme. "Troli" nebo-li vlečka, kterou nám firma dodala je na zdejší poměry totálně nevyhovující. Je bez pérování, delší a vyšší. Na prvním větším hupu se naložená vlečka převrátí. S delší vlečkou by traktor také neprojel některé zatáčky na zdejších horských cestách. Spíše se hodí do Pandžábu než sem do hor. Výsledek je, vlečka se musí přestavět. Naštěstí pro zdejší řemeslníky to není problém. Problém je jen časový. Hussein opět prokázal své vyjednávačské schopnosti. Z původní ceny stopadesáttisíc domluvil stotřicetpět i s přiděláním dalšího sedadla pro spolujezdce, přiděláním střechy a vyrobením bedny na nářadí na traktor. Ještěže je,kluky, máme. Hloupé Evropany by pěkně natáhli. Ceny pro cizince tu jsou vždy jiné. Oprava potrvá osm dní.

Odpoledne jsme měli, respektive Dina, už jen diskuzi o místních poměrech s hochem Imranem, který bude dělat průvodce Evě s Pavlem na Baltoro. Samozřejmě, jak jinak tu v Pákistánu, se to zvrhlo na pomlouvání Ameriky, jak okupuje celý svět, jak chce napadnout Čínu a Talibance posílá na Pákistán. Raději takové diskuze zavčas ukončit. Dina mu jen doporučila, aby se vyrazil podívat do světa. Je zajímavé, že se v Pákistánu s těmito názory potkáváme stále, přičemž oficielní politika je proamerická. Mladík argumentoval, že tyto informace má ze zahraničí, což jak vyplynulo, je kniha iránského šítského vůdce. Máme jednoznačný názor, že nedostatek vzdělání a jednostranný přístup k informacím má za následek lehkou ovladatelnost a manipulaci lidí. Tak dopadl i Grek Mortenson (kniha Tři šálky čaje), který pro Baltijce udělal neskutečně mnoho. Postavil zde stovky škol, aby pozvedl vzdělanost horského národa Baltiů. Investoval do charity množství času a peněz, ať již svých nebo sponzorů. Věřil tomu, že proti násilí se dá bojovat charitou. Nakonec je tu, podle mladého Imrana, za agenta CIA. Proč? Protože to psali v místních novinách. Dává mu i za vinu, že žádná ze škol nefunguje, že se v nich neučí. Vůbec si neuvědomuje, že Mortenson jen stavěl školy, aby dal státu možnost, kde učit. Stát měl zajistit učitele ne Grek Mortenson. Vůbec se nad tím nezamyslí, jeho argument je, v novinách psali, že školy nefungují a že byl agent CIA. Zajímavé je, že nám přitom líčí, jak Grega odstavil jeho nejbližší spolupracovník Párvi, kterému Grek věřil a na kterého se spoléhal. Myslím, že o něm píše i ve své knize "Tři šálky čaje". Ten se

totiž shlédl v novém Houstelu, který Mortenson postavil ve Skardu pro studenty z vysokohorských vesnic, aby jim umožnil dostupnější vzdělání. Tento člověk mu Houstel v podstatě za pomoci místních úředníků zcizil a udělal si z něj privátní školu. Rozčiluje se, že Gregovi ukradl peníze i na opravu jeho první postavené školy v Kurfe. Články do novin napsal právě tento Párví, aby Mortensna zdiskreditoval. Přesto, že nám Imran příběh vylíčí, jeho závěr je stále stejný, Mortenson je agent CIA a nic nefunguje. Vyjádření novin je silnější než jeho myšlení. Je to smutný konec. V samém důsledku na něj opět doplatí lidé z horských vesnic. Jsou jen rukojmím místních mafiánů a politiků.

I my neustále přemýšlíme, zda nás nečeká stejný osud. Čím je naše mise úspěšnější, tím více cítíme tlak z okolí místních "divných" společenských struktur, které se zaštiťují ušlechtilými cíli. Jako například, že se udělá "Board", v kterém budou určití významní lidé, jako úředníci, politici a boháči. Board bude za naší nepřítomnosti rozhodovat a řešit problémy nemocnice. Na první pohled to zní ušlechtile, ale vzhledem k tomu, že zdejší poměry již docela známe, víme, že je to jen prostředek, jak se dostat k ovládnutí nemocnice. Už jsme letos zažili dosti nebezpečnou situaci, první dosti silný tlak. Máme v nemocnici dispenzáře Najafa, který je v místních poměrech a v Arandu vůbec, super mozek. Je tak dobrý, že by ho DHQ nemocnice ve Skardu ihned přijala. Je jen trochu výřečný a v každé diskuzi se prosazuje. Jsme za něj velmi rádi. I na něm je v mnohém založen úspěch naší nemocnice. Najaf je umístěn do Arandu příkazem DHO. Z části je placen státem a z části Czech Hospital. Při jeho ustanovování jsme byli ubezpečováni, že je to na několik let a že když je resident Arandu, nebude přeložen. Přišla zima a Najafa nám přeložili do Bisilu, což je dvě hodiny chůze od Arandu. Dispenzáře z Bisilu přemístili do Arandu. Naprostý nesmysl. Chudáci kluci, každý den si museli vyměnit vesnice, dvě hodiny tam, dvě hodiny zpět. Přitom mají práce na poli, pastvinách, s dobytkem, které je tu rodinná povinnost vykonávat. Najaf má ještě složitější situaci, protože je v rodině jediný syn. Jako důvody, které nám v zimě došely emailem, byly: 1. Neošetřoval voliče Imra Nadina, 2. Ošetřoval jen ty, kteří přešli do politické strany Radži, 3. Chtěl nalít lepidlo do oka jednoho pacienta a 4. Na počítači pouští ďábelské obrázky a pornografii. Dosti vážná obvinění na to, aby nás vyhnali klacky. Jeho přeložení je trestem. Přišly i pomlouvačné emaily od neznámých autorů. Dina ihned odpověděla, že přeložení Najafa není automatické puštění druhého dispenzáře Sakandara Abase do naší nemocnice. Vždyť Najaf má podepsanou hmotnou odpovědnost za celou nemocnici, včetně drahých přístrojů, fotovoltaické elektrárny a léků. V jiných dispenzáriích není nic. Maximálně rozbitá židle a stůl. Žádné léky, žádné přístroje. Nemohli jsme pustit do nemocnice někoho jiného. Riziko ukradení je hodně vysoké. Přesto úředníkům bylo jedno, že lidé odřezaní od okolního světa nebudou mít v zimě přístupnou lékařskou péči. Naštěstí Najaf po návratu z Bisilu večer otevíral nemocnici a léčil. Za půl roku ošetřil dvanáct tisíc pacientů! Údaj je vyčtený s registru OPD, který má pro nás vést a který pečlivě a s nadšením dělá na notebooku. Každý měsíc jej tiskne a zakládá. Tištěné listy mu podepisuje dozorující lékař a náš supervisor Sarfraz. Možnost podvodu je minimální.

Viděli jsme situaci jako zoufalou. Po našem příjezdu jsme začali intenzivně zjišťovat, o co jde. Bylo nám divné, že kamkoliv, kde jsme přišli a začali se na problém vyptávat nebo o něm mluvit, každý hned začal odpovídat neurčitě nebo s rozpaky. Všichni nás litovali, ale nikdo nechtěl nic podniknout. Jen nám doporučovali, abychom se nezamíchali do místní politiky. Divné doporučení, když se do ní nemícháme a ani to nemáme v úmyslu. Vypadalo to, že nemáme šanci vrátit Najafa zpět.

Postupně nám začalo při našich nočních analýzách, kdy jsme před usnutím rozebírali rozhovory, vysvítat, že obvinění se nezakládají na pravdě a že za vším je politik, který prohrál lokální volby. Imra Nadin. Ale proč? Co s ním máme společného? Vždyť nám zpočátku i pomáhal. Půjčil nám auto, abychom si mohli obhlédnout místa, kde postavit nemocnici. Postupně jsme skládali mozaiku, až jsme získali jistotu, že je to jeho práce. Nemohl zasáhnout přímo a přikázat úřadu DHO, aby vyhodili Najafa. Musel mít nejprve stížnost od někoho z obyvatel Arandu na Najafa. K tomu využil rodinu Sakavatova otce z Arandu, která tu stížnosti na Najafa napsala. Až po té mohl naléhat na DHO (District Health Officer) na vyhození Najafa. Až po té byl Najaf přeřazen. Zároveň jsme si i uvědomili, že zpočátku nám divné a nepochopitelné rozhodnutí vyměnit dispenzáře mezi sousedními vesnicemi, byl vlastně výborný tah od DHO, který nám fandí a chtěl zachránit situaci. Ten si moc dobře uvědomuje, co pro lidi v těžko přístupných místech údolí děláme. Přeřadil Najafa na co nejkratší vzdálenost co to jen šlo. Jako správný úředník se bojí o své místo a proto nemohl jít proti rozhodnutí svých nadřízených, ale zároveň nám chtěl ublížit co nejméně. Příkaz na přeložení Najafa přišel DHO od CM (Cheff minister - premiér provincie Gilgit Baltistán GB), kterého ovlivnil Imra Nadin. Byla to pro nás opravdu bezvýchodná situace. Už jsme se smiřovali s tím, že Najaf bude přes den působit v Bisilu a k večeru na chvíli otevře nemocnici v Arandu. Kdy bude dělat práce v rodině nám ale nebylo jasné.

Sarfraz přišel s informací, že CM bude ve Skardu a domluvil nám přes nějakého svého bohatého příbuzného, který financuje politickou stranu právě CM, schůzku. Kluk šikovná. Udělali jsme přípravu spočívající sepsání našich aktivit, léčebných úspěchů atd. S dopisem jsme vyrazili na schůzku do honosného sídla nad Skardu. CM nás opravdu přijal. Dina mu předala dopis a chtěla mu anglicky vysvětlit situaci, ale CM neuměl anglicky, tak neposlouchal a bavil se s přísedícími. Naštěstí byl s námi uvnitř Sarfraz, který se nenechal odbít a vše mu vysvětlil pěkně v urdu. Výsledek je, že CM na dopis napsal rozkazem DHO přeřadit Najafa zpět do Arandu. Úžasný výsledek a zvrat. Ještě CM k naší velké radosti udělal k přísedícím úředníkům poznámku, co ten Imra Nadin blbne, že se zabývá tak nízkým člověkem jako je Najaf, když v regionu děláme tolik práce. A máme potvrzeno, že je to Imra Nadin. Hned po schůzce běžíme za dalším velkým úředníkem DHO panem Bismilou, o kterém si myslíme, že nám také fandí. Ukázali jsme mu dopis s příkazem. Jeho reakce byla vypovídající. Zasmál se a plácnul si s námi jak basketbalisté a připojil své doporučení DHO.

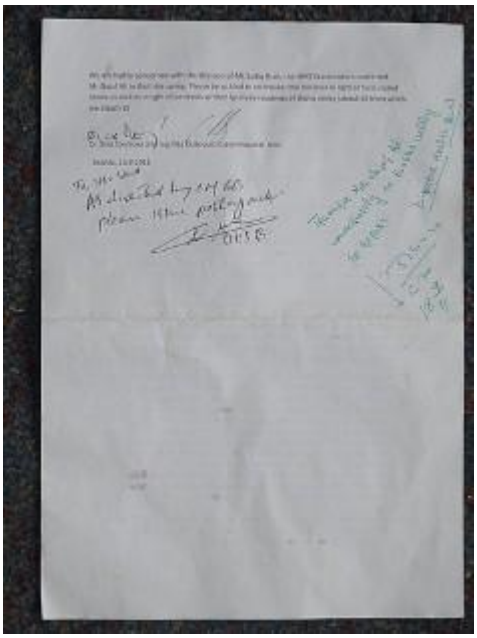

Najaf je sice zpět, ale co bude v budoucnu, nevíme. Domlouváme si ještě schůzku s Imra Nadinem v našem hotelu s tím, že chceme nabídnout spolupráci. Byli jsme tvrdě odmítnuti. Jedno z možných vysvětlení, proč je takový zaujatý, je, že jsme nepostavili nemocnici tam, kde on chtěl, dole v Niaslu, což je bohatá vesnice s jeho voliči, ale nahoře v Arandu a on potom nevyhrál volby. Moc tomu nevěříme, ale říkali to kluci. V podstatě to ukazuje na jeho hloupost. Místo toho, aby naši práci, kterou tu lidé vnímají velmi kladně,

podporoval, a tím získával kladné politické body, tak nám hází klacky pod nohy. Ve svém důsledku se to lidé neboli voliči doví a může je to do značné míry ovlivnit. A že se to dozví, na to dám krk. Kluci si to pro sebe určitě nenechají. My budeme jen pracovat. Nejsme tu pro politiky, ale pro ty nejchudší z nejchudších, kteří jsou rukojmím mocných.

Jen tím chci říct, že se člověk, i když tu pracuje se svým nejlepším vědomím a svědomím, může dostat do až nebezpečných problémů. Musíme být opatrní.

7.10.2011 Lojzo Krkoška

Ráno dorazila Eva s Pavlem. Domluvili jsme jim trek po Baltoru na Concordii ke K2. Kazí se počasí. Začíná pršet. Jedou na breafing s Imranem, který jim bude dělat průvodce. Ještě dnes odjíždí s Husseinem do Ascole. Dohodli jsme se, že si výlet platí se svého. Nepoužijí se peníze z Czech Hospital.

Ráno při snídani k nám přišel starší člověk, který nás slyšel mluvit česky. On že je původem ze Slovenka, ale dlouhá léta žije ve Švýcarsku. Lojzo Krkoška. Jak se ukázalo, je to velmi zajímavý člověk. Bývalý horolezec a chemik, toho času v důchodě a baví se cestováním do různých koutů světa a vyhledává kameny ve své nejčistější podobě. S Dinou mají spousty společných známých. Domlouváme si schůzku na večer.

Děláme si dnes úřednický den. Chystáme smlouvy. Sepisujeme, co je domluvené zatím ústně. Celý den na ledovém pokoji. Den ode dne začíná být po setmění větší zima. Odbíhám jen na bazar zkontrolovat výrobu čoly, upřesnit její provedení a pak rychle zpět.

Večer dochází Lojzo Krkoška a povídá nám o svém bohatém životě. Zajímavé a osvěžující.

8.10.2011 Kluci a kameny

Trošku jsme si pospali. Po snídani pokračujeme v úřednickém dnu až do večera. Večer máme domluvenou večeři s Lojzou Krkoškou, s kterým jsme se domluvili, že dá klukům, Sarfrazovi a Husseinovi, školení, jak poznávat dobré a kvalitní kameny. Chceme, aby si v životě trochu pomohli i případným prodejem kamenů, které se tu všude v nepředstavitelně těžkých podmínkách těží. Opět zajímavé povídání. Kluci donesli na ukázku nějaké kameny. Nic neprošlo. Dostali první lekci. Lojzo s námi jede zítra nahoru do Arandu. Vezeme nahoru traktor a mlátičku.

9.10.2011 Odložený odjezd

Nestíhám psát. Udělám si jen pár poznámek, abych je případně dopsal později. Bo jsem stařičký a paměť mi neslouží. Ach jo Baltistáne, Baltistáne. Ano není ano a ne není ne. Neodjelo se. Není řidič, traktor není nachystaný. Musí se s ním jít opravit prvotní poruchy z výroby, těžko jdoucí pedály, unikající nafta atd. Sekandar nic nepřipravil. Čekáme na Hussaina až přijede z Ascole, aby se daly věci do pohybu. Jdeme na Kharpancho, pevnost nad Skardu. Dnes se nevyjede. Odjíždí jen Lojzo se Sarfrazem. Na Troli, vlečce, se nepracuje.

10.10.2011 Myšlení úředníka, odjezd traktoru

Ráno pro džolu, nejde naložit. Trvám na naložení, včetně bilboardu. Nechali jsme totiž vyrobit a namalovat bilboard, který umístíme k místu, kde byla smrtelná nehoda. Na ní je informace, že cestu opravovala Česká republika. Pokud bychom džolu a bilboard nenaložili teď, tak by nahoru již nikdy nedošla. Marafi Foundation, návštěva inženýra, který nám bude plánovat houstel. Jede s námi nahoru. Kupujeme si již letenky na dvacátého října. Shora se vracíme sedmnáctého října. Budeme mít asi odjezdový velký frmol.

Mezitím co Dina s kluky kupují letenky, čekám venku před PIA kanceláří, což je zdejší letecká společnost a pozoruji hemžení ulice. Budova kanceláře je odsazená od ulice s předprostorem odděleným plotem, brankou a velkou bránou. Branka má pěkně po pákistánsku ve výši těsně pod koleny příčku v podobě traverzy, takže člověk, když prochází, musí traverzu překročit. "Bezbariérový" přístup. Vedlejší brána, kterou pravděpodobně občas vjede do objektu auto, je uzamčena masivním visacím zámkem a ještě omotána masivnějším řetězem, opět spojeným visacím zámkem. Před vchodem do kanceláře sedí na židličce a vyvýšeném stupínku hlídač (čokydar) v tmavě modré umaštěné uniformě. Nebo lépe, modrých kalhotách a modré košili. Z té nečinnosti a ze slunce vypadá šílené unaveně. Ulice je ulice mužů. Ženu zde neuvidíte. Jen v období treků a horolezeckých výprav sem tam projde nějaké ta turistka, ale teď už je po turistické sezoně, tak ženy tu nejsou. Všichni oblečeni stejně, do šalvar kamiz. Nákup letenek trval dlouho a já už měl dojem, že za chvíli dopadnu stejně jak zdejší hlídač. Najednou jsem zpozorněl. K velké bráně přicházel pravděpodobně úředník. Tmavé kalhoty, bílá košile, pod paží lejstra a v pravé ruce klíče. Odemknul zámek na řetězu a odmotával řetěz. Z pod paže mu vypadly lejstra do prachu na zem. Sebral je, strčil pod paži a odemkl visací zámek na bráně. Lejstra mu sice znovu popojely z pod paže, ale na zem se až nedostaly. Otevřel si s velkým skřípěním bránu, prošel a bránu zavřel, zamkl ji visacím zámkem, omotal řetězem a i ten zamknul druhým visacím zámkem. Při omotávání řetězem mu opět vypadly papíry. Tentokrát je ale nechal v prachu a napřed dokončil uzavírání brány. Nechápal jsem. Původně jsem si myslel, že otvírá bránu kvůli nějakému autu. Hned vedle tři metry vlevo měl branku, kterou mohl bez problémů projít. Jen by musel trochu zvednout výš nohu. Myšlení a důvod úředníka mi zůstává utajen. S hlídačem to vůbec nepohnulo. Nenechal se vytrhnout z letargie. Úředník mi udělal radost. Za zhruba pět minut se vracel a všechno pěkně zopakoval. Včetně padání listů. Tak jsem ho pěkně pozdravil "a salam a lejkum".

Traktor odjíždí brzo ráno z hotelu, abychom v jedenáct zjistili, že dojel do třicet kilometrů vzdáleného Shigaru. Hoši se ještě před jízdou toulali po bazaru. Dojíždíme je u mostu

přes řeku Braldu. Domluva, dojedou ještě dnes do Doko, kde přenocují. My se zítra vrátíme z Arandu do Doko a budeme filmovat cestu mlátičky, přiděláme billboard a instalujeme novou džolu. V Arandu nás čeká Lojzo, celá vesnice a smutná zpráva, že těžce rozené dítě zemřelo. Ráno musíme zjistit, proč?

11.10.2011 Švýcarský čas, Dramatický přesun, džola

Včera večer se Lojzo se Sarfrazem domlouval na ranní brzký odjezd s Jusupem růžovou Toyotou. V sedm hodin bezpodmínečně odjezd. Ani o minutu později. Říká : "Jsem zvyklý na švýcarský čas". Podívali jsme se s Dinou na sebe, zacukalo nám to koutky a mysleli jsme si svoje. Známe zdejší poměry. Jemné rozlišení časové osy, tak jak to umí Evropané, je zdejším lidem cizí. Jejich maximální rozlišovací schopnost je tak půlden a to jen s kraválem. Většinou se mnohé řeší, až čas uzraje. Ráno odjeli, k našemu pobavení, o půl jedenácté.

Když inženýr z Marafi Foundation zjistil, že jede dolů Toyota, řekl, že musí jet také. Jenže je ještě třeba zaměřit pozemek, dohodnout se s námi na podobě domečku, pohádat se kolem peněz, ne s námi, ale s kontraktorem, což je Ali, Sakhavatův otec. Nakonec sepsat smlouvu a jak jinak, vypít si po všem šálek čaje. Než tohle všechno začne, je třeba se dobře nasnídat. A Lojza mezitím chodí sem a tam, dívá se na hodinky a všichni kolem jsou v pohodě. Včetně nás, i když my máme jet do Doko naproti traktoru s mlátičkou. Asi jsme již domestikováni. My víme, že i chlapi v Doko posedí a povykládají si při čaji. Pravdu jsme měli. Našli jsme je ležet u cesty ve stínu pod velikým ořechem. Traktor i s mlátičkou odstavený a zajištěný pod koly kameny. Přijeli jsme kolem půl jedné. Cestou jsme museli odolat pozvání na čaj v Gonu a u Akbara, což je kontraktor na cestu. Mimochodem, cesta je parádní. Jsme na ni hrdí. Dobrý počin v pravou chvíli. Vůbec jsme na nových opravených úsecích tentokrát nepociťovali strach. Akbara jsme chválili. Hussein nám dobře poradil.

Ještě před odjezdem z Arandu, jsme si řekli, že některé úseky jsou dosti strmé a traktor bude mít asi problém mlátičku utáhnout. Ne že by neměl sílu, ale bude se zahrabávat. Taktéž při strmých sjezdech, vzhledem k tomu, že brzdy mají jen velká kola, to nemusí ubrzdit.Proto jsme se pro jistotu v Arandu domluvili s Fidou Alim, že nám pojede naproti. V případě potřeby nám pomůže táhnout náklad.

Z Doko se hned neodjede. Nejprve posedíme, sníme vajíčko a popijeme čaj. A ještě jeden. Pak teprve odjíždíme. Na oje mlátičky chlapi naloží obrovské těžké balvany a vyrážíme. S námi odchází ještě tak patnáct chlapů a plno malých kluků. Kousek za Doko je první větší stoupání, tak jdou s námi, kdyby bylo třeba táhnout a tlačit. Odjíždíme napřed a čekáme je u stoupání. Za chvilku traktor dojíždí. Zastaví pod stoupáním a zkušený řidič, kterého nakonec sehnal Hussein, si prohlédl kopec. Nasedl a rázně se rozjel. Dojel jen do třetiny kopce. Pak začal poskakovat, jak velká kola zabírala, chvíli jedno, pak druhé, hrabala, hrabala, až se traktor z poloviny zahrabal do cesty. Horko těžko ho z té díry dostali ven. Všechno bylo na úzké cestě nad hlubokou strží. Díry se zaházely velkými kameny a urovnaly. Uvázalo se za traktor lano a všichni chlapi se zapřáhli do lana. Druhý pokus. Traktor se mlátil ze strany na stranu, chlapi táhli, napínali svaly, ale traktor se dál nedostal. Znovu je zahrabaný. Nedá se nic dělat. Jen sednout a čekat na Fidu Aliho s traktorem. Cesta je zablokovaná traktorem a mlátičkou, takže růžová Toyota s Lojzou, která jede shora, neprojede. Lojzu jsme totiž předjeli pod Bisilem. Šli se podívat do Bisilu na kameny, které tu Bisilané těží. Kdeže je švýcarský čas. Lojza již rezignoval. Alespoň si utvořil zážitek. A to co vidí teď, co se děje s traktorem a mlátičkou a jak si vyhýbá na cestě dvanáct feetů široké Fida Aliho traktor s Toyotou, napřed jednou a pak druhou, na to určitě nikdy nezapomene. Utvořili jsme mu ještě pěkný zážitek. Skláněl se před všemi přítomnými. Nás obdivoval, že se dokážeme pohybovat v jejich časových měřítcích.

Fida Aliho traktor sám o sobě nestačil. Zapřažené dva traktory nemohly vyjet. Muselo se vzít další lano a zapřáhnout všechny, co tu byli. Pak se teprve s hrabáním kol přece jen pomalu dostaly až na vrchol stoupání. Měli jsme radost. Včetně Lojzy. Teď už se jen protáhnout kolem růžové toyoty a jede se dál.

Cestou jsme měli ještě dvě zastávky. První, abychom v místě, kde se stala na jaře havárie, při které zemřeli čtyři lidé, umístili ceduli (billboard), na kterou jsme pro všechny kolemjdoucí či jedoucí napsali:

This road from Doko to Arando was repaired after the big accident (7.7.2011) by the Czech NGO "CZECH HOSPITAL" in frame of humanitarian help to people of Basho valley. October, 2011

Nad textem je naše logo Czech Hospital a logo Česká republika pomáhá. Nechyběla společná fotografie s českou vlajkou.

Druhá zastávka byla u rozbité džoly. Spěchali jsme. Do Arandu to je ještě daleko a za chvíli se začne stmívat. Výměna staré džoly za novou proběhla bez komplikací. Na druhé straně řeky přibíhali lidé z vesnice, jejíž jméno si už nemohu vzpomenout. První zkušební jízdu přes teď na podzim klidnou řeku absolvovali dva zástupci vesnice, kteří nás přišli pozvat na čaj do vesnice. Bohužel jsme kvůli přicházející tmě museli, k jejich velkému zklamání, odmítnout. Slíbili jsme, že se zastavíme při zpáteční cestě z Arandu, kterou plánujeme na sedmnáctého října.

Vyjeli jsme napřed a počkali u jednoho prudkého sjezdu. Bylo nám jasné, že tady bude mít traktor problém s ubrzděním nákladu. Nachystal jsem si kameru a čekal na konvoj. Předpokládal jsem, že druhý traktor vzadu bude přes lano přibrzďovat. Na vrchu se mi v záběru konečně objevil traktor i s mlátičkou. Řidič na vteřinu zastavil a, snad jen aby se nadechl, se hned zase pomalu rozjel. Sám bez druhého traktoru. To, co následovalo, mi úplně vyrazilo dech. Křečovitě jsem svíral kameru a podvědomě se přitiskl ke stěně. Nejraději bych se do ní vtiskl. Mlátička plnou svou vahou začala tlačit traktor před sebou. Řidič sešlápl naplno brzdu, kola traktoru se sice zastavila, ale traktor ne. Ten naopak nabíral na rychlosti. Šílený obrázek, traktor se zabrzděnými koly, vlevo prudký svah nahoru, úzká cesta, vpravo díra dobrých osm set metrů hluboká a před tím vším já vpředu s kamerou. Už jsem se viděl buď rozdrcený nebo se vším smetený dolů do propasti. Řidič svíral volat a vší silou stál na brzdě. Měl jsem i pocit, že se stále usmívá. Budu si jej muset zkontrolovat doma na záběrech kamery. Když už začala mlátička traktor přetáčet, což na této cestě znamená pád dolů do řeky, řidič na vteřinu povolil brzdu, srovnal se a znovu brzdu sešlápl. Dobrý, jen na rychlosti přidal. Všechno se prohnalo kolem mě. Jsem celý. Rozklepal jsem se jako malý ratlík. Kousek pode mnou se cesta trochu srovnala a traktor i s mlátičkou zastavily. Mně na rozdíl od nich do smíchu

nebylo. Domluvili jsme se, že do Arandu dnes nedojedou. Přenocují v Gonu a do Arandu dojedou ráno. I s českou vlajkou na traktoru.

12.10.2011 Barevné mosty, příjezd traktoru, oběť, modlidba

Mám pocit, že se příliš rozepisuji nad technickými detaily. Jak říká Dina, Skautík Čiperka na cestách. V daný okamžik je to pro mě asi snažší. Není čas na psaní. Píši obvykle večer před spaním dokud mi vydrží baterka v počítači. Elektřina je jen v nemocnici z fotovoltaiky. Dina spí a já si svítím jen zabudovanou lampičkou v notebooku, abych ji nerušil. Jsem zalezlý ve spacáku, jen ramena mám venku. A je mi na ně pěkně zima. Je poznat, že se již blíží zimní čas (winter time comming říkají zdejší). Po západu slunce se okamžitě udělá honě chladno, až mrazivo. Přes den je to na tričko s krátkým rukávem a večer péřovka nebo rychle do spacáku. Počítač na břicho nebo sluchátka Ipodu od Terezky. Snad mi zápisky pomohou někdy v budoucnu se dostat zpět sem do Arandu.

Ráno se jdeme podívat na opravené mosty. Chceme si již pomalu uzavírat rozpracované úkoly. Již z dálky je vidět, že mosty jsou natřené červenou a černou barvou. Dělám si z chlapů srandu, že mosty jen natřeli, aby to vypadalo, že jsou opravené. Až překvapivě hodně je to rozveselí. Ne, opravené jsou krásně. Dokonce i branky na nich udělali. To aby jim přes most neutíkal dobytek. Basho bridge potřeboval jen vyměnit pochůzí desky, přitáhnout lana a opravit výkyvná lana. Khero bridge potřeboval opravu podstatně větší. Byl již těsně před rozpadem. Chyběly pochůzí desky, nástupní plocha na most byla na jedné straně stržená řekou, některá závěsná lana byla vytrhána a dokonce jeden hlavní nosní trám byl zlomený. Ochranná zeď mostu byla řekou totálně zničena, odplavena a pilíř mostu byl podemletý. Teď je nádherný. Všechno jsme si prošli a neshledali závadu.

Chlapi vědí, že jsme hodně kritičtí. Taky nás s napětím sledovali. Měli radost. Musí jen dodělat Ali bridge, který je kousek pod vesnicí. Na něm dodělávají ochrannou zeď. S prací jsme spokojeni a můžeme jim vyplatit zbytek peněz. Máme odfajfkováno.

Najaf přibíhá pro nás, že bude trhat zub, abychom si akci natočili. Jdeme do nemocnice a během chvilky je zub venku. Stařík spokojeně odchází. Zajímavé na tom je jen to, že Najaf se na trhání zubů obléká jako by šel na velký chirurgický zákrok. Oblékne si modrý operační plášť, které tu máme ještě z dodávky z Česka, nasadí si roušku, oblékne sterilní rukavice a jde na zákrok. Přitom jiné sice drobné, ale vážnější chirurgické operace provádí ve svém civilním oblečení a bez roušky. Jen rukavice si bere. Je to pravděpodobně vliv španělských doktorů, kteří v létě nějaký čas pobývali v naší nemocnici. Zubní zákroky Najafa učila španělská stomatoložka. Za tím o španělských lékařích víc nevíme, jen to, že si na nás brali kontakt a prý se s námi spojí.

Přes trhání zubu jsme málem prošvihli příjezd traktoru do Arandu. Abych to upřesnil, já jsem ho stihnul, ale Dina byla zrovna na záchodě, takže ho s prominutím, prosr... Traktor měl na sobě českou vlajku a doprovázelo ho ohromné množství lidí. Sbíhali se ze všech koutů vesnice. Pro vesnici velká událost. Co traktor na něj byli ve vesnici již zvyklí. Fida Ali traktor má, ale mlátička tu ještě nebyla. Mlátička ulehčí práci hlavně ženám, na kterých ležely veškeré práce kolem žní. Arandu zažívá přelom ve zvycích. Po staletí mlátily obilí jen s pomocí těžkých zvířat, které chodila několik dní stále dokola kolem kůlů poháněna především ženami a svou vahou drtila klasy, aby zrno, které z klasů vypadalo, pak ženy několik dnů sbíraly, prosévaly ve větru a podrcenou slámu nosily jako píci pro dobytek na zimu do svých chatrčí. Teď je to práce mlátičky. Naopak muži, kteří se těchto prací nezúčastňovali, maximálně uvazovali zvířata ke kůlům, teď budou muset mlátičku krmit obilím. Práce budou probíhat podstatně rychleji. Se zvířaty trvala sklizeň kolem deseti dnů a víceméně stále hrozilo riziko deště. S mlátičkou budou práce trvat jen pár hodin.

Takový traktor se musí pořádně oslavit. Hlavně se ale musí udělat obřad, kterým se zaručí, že se nestane žádné neštěstí. Už jsme takový obřad jednou zažili v Ascoli, když jsme darovali Husseinovi Toyotu, Rescue. Základ obřadu je statný beran, s kterým se třikrát obejde traktor. Pak vykopou malou jámu, spíše díru, berana nad díru povalí a podříznou mu hrdlo. Krví se plní díra. Až vykrvácí, uříznou mu hlavu, s kterou obchází traktor a krví třísní kola, šasi, kapotu. Tělo berana umyjí vodou, tak aby všechna tekla do díry s krví. Pak díru zahrnou a děti ji ušlapou. Tělo berana stáhnou z kůže. Ne jako u nás, stáhnou ji tak, aby zůstala celá. Staženou kůži používají jako pytel na zrní uchovávané přes zimu. Maso a ostatní se zpracuje v kotlích nad otevřeným ohněm u Sekandarova domu. Večer je potom hostina, které ovšem předchází modlidba a čtení z Koránu. Musím říci, že oheň a kotle v úzké uličce noční vesnice má velkou atmosféru. Obličeje mužů jsou ovětlovány ohněm. Ve tmě se vytratila všechna ta špína kolem, splynula s tmou. Nad hlavami ze tmy temně šedě vystupují stěny Bargandža. Z kotlů se do černé noci valí pára, Mahdi promíchává v záři plynové lampy vařící vodu s masem. Občas vytáhne kus masa, do kterého kousne, aby vyzkoušel, jestli už je hotové. U toho, k obveselení okolo čupících mužů, dělá opičky. Doufejme, že traktor i mlátička jsou obřadem dobře pojištěni.

Lidé v těchto vysokohorských vesnicích žili dlouhá léta odřezáni horskými masivy od okolního světa. Mohutná údolí patřící k jedněm z nejhlubších údolí na světě čítající tři až čtyři kilometry hloubky a dlouhá přes sto kilometrů, zaručovala lidem naprostou odřezanost a izolaci od okolního světa včetně všech výdobytků moderních společností. Migrace lidí byla minimální. Vždyť dojít do sto padesát kilometrů vzdáleného prvního většího města představovalo několik dní cesty horskými stezkami. Veškerá činnost lidí se podřídila jen vydobytí trocha mouky na placku z vody a mouky, čapátu. Úroveň společnosti zůstala někde na přelomu doby feudální až kamenné. Vesnice jsou vlastně takové horské oázy, kterou lidé po generace vytvořili na starých říčních terasách, které po sobě zanechala řeka zařezávající se hlouběji a hlouběji do dna údolí. Podmínkou pro to, aby taková vesnice mohla vzniknout, je přítomnost vody nad terasou. Většinou je to voda z ledovce, který ji pouští dolů žlebem. Vesničané pak vodu umě rozvádí systémem kanálků na políčka. Aby písčitá políčka rodila, musí je rok co rok hnojit exkrementy zvířat i svými. Tak vytvoří z horské polopouště zelený ostrov. Lidé žijí v chatrčích u otevřených ohnišť. Na zemi, v místě kde rodina spí, je koberec vyrobený z kozí vlny většinou plný písku a prachu. Prach je všude přítomný. Prach je matka Země, říkají.

Tvrdý život rodin je podřízen zajišťováním potřeb rodiny. Celá rodina včetně malých dětí pracuje na tom, aby přežila zimu. Rodinné vztahy jsou velmi semknuté a úlohy v rodině jsou přesně dané. Snaha získat cokoliv pro rodinu, je neuvěřitelně silná. To jsme poznali již několikrát při rozdávání čehokoliv. Letos jsme dovezli spoustu čepic, rukaviček a ponožek pro ty nejmenší děti. To co se strhne v momentě, když začnete rozdávat dárky, je pro Evropana neuvěřitelné. V lidech se probudí až zvířecí divokost a každý se snaží uchvátit co nejdříve a co nejvíc pro sebe, své dítě, brášku, sestru prostě rodinu. Lidé se cpou doslova hlava nehlava, šlapou po sobě, sápají se na vás a rvou vám dárky z ruky. Propuká davová hysterie, která je až nebezpečná hlavně pro malé děti. Ty jsou ve spleti nohou, padají na zem, šlape se po nich. Nedá se to zvládnout. Musíme všemi silami a s křikem zavřít dveře našeho domečku a čekat až tahle hysterie pomine. Ještě nějakou dobu jsme v obležení, tlučou nám na dveře, okno a volají. Zažili jsme tyto situace již několikrát. Vzpomínám si, jak jsme jednou, když jsme dovezli nějaké hračky, pověřili jejich rozdáváním džirku (představitele obce). Věděli jsme, co se stane a mysleli jsme si, že autority obce situaci zvládnou lépe. Dopadlo to dobře. Autorita neautorita, utekli před davem na střechu domu, bránili žebřík a dárky raději hodili dolů do davu. Kupodivu, když dárky dojdou, vše poměrně rychle pomine a vesnice si žije tak jako by vůbec nic nebylo. V těchto případech si člověk uvědomuje, že i v tomto směru se zastavil jejich vývoj.

13.10.2011 Eliminace pomluv

Dnes máme domluvenou návštěvu školy. Hrozně nás zve mladý učitel dobrovolník. Očekáváme, že určitě vznese na nás, jak je tu dobrým zvykem, nějaké požadavky. K našemu překvapení hned před školou dosti agresivně spustí stížnosti na Najafa i Jusupa. Tvrdí, že Najaf prodává naše léky v Bisilu, že ho máme vyhodit. Jeho práci zastane kdokoliv. Blbec, neví o čem mluví. Vše ví určitě, tvrdí. Je to velmi vážné obvinění, kterému se nám nechce věřit. Jusup nevozí rescue pacienty. Opět tvrdí, že je to pravda, že je to prokazatelné. Vidíme, že nepřátelství, které jsme se snažili v minulých dnech utlumit, stále přetrvává. Napadá tak trochu i nás, že máme špatné kontroly a obyvatelé Arandu nemohou využívat výhod našich aktivit. První moment nás to hrozně popudilo, ale pak jsme si uvědomili, že je třeba si to všechno vyříkat face to face, z očí do očí. Domluvili jsme schůzku v nemocnici i za přítomnosti Najafa. Jusup nebyl ve vesnici, jel

dolů do Skardu, tak ho zastoupil čermen Ali. Usoudili jsme, že bude nejlépe, když napíšeme pravidla provozu nemocnice, která se veřejně vyvěsí. Na schůzku přišel i Fida Ali. Hoši se sesedli a pěkně si všechno vyříkali. Dina jen úvodem přednesla obvinění a pak už debata probíhala sice za naší přítomnosti, ale bez nás. Mluvili Balti. Kupodivu nebyla moc vášnivá. Důležitý byl výsledek. Učitel neměl pravdu. Všechno to bylo jen "jedna paní povídala". Abychom ještě více utlumili učitele, dali jsme mu přečíst nová pravidla nemocnice s dotazem, zda vyhovují. Neměl námitek. Tak ho Dina požádala o společný překlad s Najafem do Urdu. Dostal také k nahlédnutí smlouvy na provoz Toyoty a traktoru. Velmi pečlivě si je přečetl a v podstatě musel dojít k tomu, že obyvatelé Arandu mají i z těchto aktivit benefit.

Chvíli po schůzce, kdy jsme si ještě s Dinou rozebírali vzniklou situaci, přiběhl Najaf, abychom si šli nafilmovat zákrok šití prstu. V nemocnici seděl malý chlapec, tak kolem desíti let, se škaredě rozřezaným prstem. Byl to bratr našeho mladého učitele. Jo pak prý nemají obyvatelé z naší nemocnice nic. Chlapci Najaf krásně prst zašil.

Slavnostní spuštění mlátičky. Tož to byla událost. To jsou okamžiky, kdy se vám vrací všechno to úsilí, které tu máme. Okamžiky, pro které to děláte. Začíná nová etapa života zdejších lidí, hlavně žen. Aranďané si to moc dobře uvědomovali. Byla tu celá vesnice. Doposud, když jsme nějakou novinku v obci zaváděli, byli přítomni povětšinou muži. Teď tu byly ženy. Tolik žen najednou pohromadě jsem za dobu našeho působení v Arandu ještě neviděl. Byly všude kolem i střecha sousedícího domu byla plná. Divil jsem se, že střecha to množství lidí vydržela. Fida Ali nechal ze své sklizně pár snopů obilí, abychom mohli demonstrovat práci mlátičky. Ta je poháněna traktorem. Těsně před spuštěním

mlátičky se kolem stojící vesnice hlasitě modlila a volala "Alláh". Ruce pozdvižené do úrovně ramen dlaněmi nahoru. Traktor byl nastartován a někteří kolemstojící pokládali na kapotu traktoru peníze. Mlátička se roztočila. První snopy byly za velkého jásotu do ní vhozeny. Mlátička začala chrlit posekané obilí výfukem ven do velké vzdálenosti. Děti tou směsí prachu a slámy radostně probíhaly. Ženy svými hrdly trilkovaly. Všichni očekávali první čisté zrno z mlátičky. Přišlo a chytali ho prvně do čepic. Pak už čepice nestačily a muselo se chytat do pytle. Muselo to být pro ně velmi radostný okamžik. Přímo na místě všichni viděli, že to co dělali několik dní, teď bylo za pár minut.

Večer sedíme u Muzahira, manžel Batul. Batul a Asia jsou naše studentky, které jsme vloni poslali do kurzu na Dai, což je něco jako u nás porodní bába. Holky se hodně snaží a nezištně pomáhají Najafovi v nemocnici. Muzahir, již loňský rok k naší velké radosti, projevil zájem studovat na Nursing asistenta, stejná škola jako má Najaf. Jeho zájem pokračuje i letos. Jedná se jen o to, zda chce studovat na Nursing asistenta nebo na učitele. Učitel by byl pro něj dostupnější a i v daný okamžik výhodnější. Učitel

představuje pouze šesti měsíční kurz. V Arandu není člověka, který by takové vzdělání měl. Tím by měl Muzahir velkou šanci nechat se ustanovit učitelem, což je státem placená funkce. Nechat se platit státem je v Baltistánu a myslím, že i obecně v Pákistánu, touhou každého. Přesto se Muzahir rozhoduje pro těžší cestu, a to je Nursing asistent. Při loučení nám otec Muzahira dává ten nejcennější dárek co mají, koření Thale. Sbírají ho vysoko v horách a roste jen na pár místech, a to ještě ne každý rok. Uvědomujeme si, že největší cena tohoto dárku je cena přátelství.

14.10.2011 Milé překvapení v Ghonu, nová pravidla

Dnes se jedeme podívat do Ghonu, jak pokračuje oprava cesty. S Akbarem jsme se domluvili, že než definitivně odjedeme, opraví jeden z nejhorších úseků cesty a ten jen právě přes Ghon. Měří asi kilometr a půl. Ne že by byl nebezpečný, ale je hrozně únavný. Cesta je přes velké kameny zarostlé do cesty, poskládané jeden za druhým. Auto přes ně doslova kráčí, kýve nebo spíše mlátí se ze strany na stranu a člověk uvnitř se mlátí o konstrukci auta. Krční svaly musíte pořádně namáhat, aby vám hlava neuletěla. Také potom pěkně bolí. Auta musí jet velmi pomalu se zařazenými redukcemi, s pohonem na všechna čtyři kola a uzamčenými diferenciály. Na takové cestě se auta pěkně ničí. Chceme, abychom měli jistotu, kdyby náhodou hoši nestíhali opravu, že právě tento úsek cesty bude opravený. Mile nás překvapili, na cestě bylo plno lidí a úsek byl již téměř hotov. Akbar opravdu pracuje na jedničku. Opět blahořečíme Hussainovi.

V Ghonu nás čeká ještě jedno milé překvapení. Vloni, jsme do Ghonu koupili spousty metrů polyetylenové hadice a modrý sud na to, aby si postavili vodovod. Ne že bychom

na to zapomněli, ale máme zkušenost, že obvykle lidé chtějí zaplatit i práci. Vůbec nechápou, že je to hlavně pro jejich potřeby. Právě tím nás v Ghonu překvapili. Hrdě nám ukázali fungující vodovod.

Sarfraz s Muzahirem dostali za úkol, obejít všechny domy ve vesnici a zapsat jejich obyvatele. Zapisují jméno, pohlaví, věk, ročník a dům. Takové malé sčítání lidu. Pustili se do toho s vervou a velmi zodpovědně. Teď jsou hotovi. Kdyby goverment věděl, jaké máme přesné údaje o obyvatelích. Základ už jsme měli z roku 2008, kdy jsme odčervovali celou obec, ale bylo potřeba údaje zkontrolovat a zpřesnit. Také zapsat úmrtí a narozené děti. Získané údaje budou sloužit jednak ke statistice i jako základ zdravotních karet. Najafovi vytvoříme programové vybavení, které mu usnadní a spřehlední práci. Taktéž mu program bude dělat registry, které teď musí po nocích zpracovávat z OPD registru. Program by měl umět zpracovat i evidenci a výdej léků. Již teď máme evidenci, jaká určitě v Baltistánu nikde není, což až zavedeme novou. Inshalláh.

Napsali jsme pro nemocnici pravidla, která chceme přeložit do Urdu. Původní domluva byla, že překládat budou mladý učitel a Najaf. Učitel se na to vykašlal. Nakonec je Najaf přeložil společně se Sarfrazem. Snad pravidla pomohou předejít hádkám, které tu občas vznikají. Budou pěkně vyvěšena v nemocnici a budou se na ně moct odvolávat obě strany.

15.10.2011 Schůzka s muly

Ráno po snídani za námi došel Najaf, že s námi chtějí mluvit hned tři mulové, náboženští obce. Podivili jsme se. Ještě nikdy s námi nemluvili, nikdy nás nevyhledali. Je to něco divného. Čekali nás v domě Aliho otce Sakhavata. Obvykle, když někde přijdeme, nás s úsměvem vítají, ale tihle, seděli jen nám pokynuli. Žádná vřelost, jen strnulé obličeje bez známky jakékoliv emoce. Cítíme problém. Chováme se zdrženlivě. Došel s námi i Najaf, Hussein a ještě další dva muži. Problém se ukázal vzápětí. Ležel jim na srdci traktor, mlátička, Toyota i provoz nemocnice. Mluvilo se Urdu, takže, až na úvod problému, jsme nevěděli, o čem je řeč. Jen jsme mohli tušit, o čem řeč právě je. Diskuze byla vášnivá, ale myslíme si, že korektní. Dohadovali se především Najaf za silné podpory Husseina. Ukázalo se, jak důležité bylo, mít napsaná pravidla pro nemocnici. Ta hodně muly uspokojila. Ještěže byla napsaná i v Urdu. Nakonec nám mulové poděkovali za práci, kterou pro vesnici děláme a navrhli k našemu překvapení, že ustanovují poplatky v nemocnici, místní deset rupek a přespolní třicet rupek. Namítáme, po zkušenostech z loňska, kdy nás málem vyhnali z obce, když jsme se snažili zavést poplatky, že poplatky musí schválit komitét nebo džina. Bylo nám však řečeno, že když oni řeknou, už nemusí říkat nikdo nic jiného. Hold náboženští vůdci tu ve skutečnosti vládnou. Ustanovení poplatků připisují k našim pravidlům a všichni tři podepisují. Pravidla teď mají tu nejvyšší

možnou váhu. Nebylo to tak úplně jednoduché, jak nám kluci vysvětlili. Zřejmě stále bují závist, že ten má auto a ten má traktor a proč zrovna ten atd. Vznikají v obci malé rozepře, které v zimě vyvrcholily přeřazením Najafa a zavřením nemocnice.

Mulům, kromě pravidel nemocnice, kluci ukázali i smlouvy s Jusupem na provoz auta a Sekandarem na provoz traktoru a mlátičky. Mulové si mysleli, že obyvatelé Arandu nemají z auta, traktoru a mlátičky žádné výhody. Pochopili, že jen jedna osoba musí být za danou věc zodpovědná, že nám jde o samoudržitelnost. My nebudeme přispívat na provoz auta ani traktoru s mlátičkou. Hoši si musí na provoz vydělat sami. Přitom u auta je povinnost vozit pacienta zdarma a u mlátičky mají obyvatelé Arandu a Ghonu slevu třicet procent z ceny obvyklé. Ta se moc dobře obecně zná. Pro ostatní obce se platí plná cena. Pokud traktor poveze materiál, budou platit plnou cenu. Jak se říká "Musíme naučit chytat ryby, ne je rozdávat".

Na závěr schůzky řekli mulové Alláh a vypili jsme šálek čaje. Při loučení si podáváme ruce. Jen jeden mula se k podání ruky moc nemá. Tak jsem mu ji chytil a potřepal s ní. Dina to měla horší. Napřahovala ruku k potřepání, ale mulové nereagovali. Dina chtěla vzít ruku staršímu mulovi, ale jeho reakce byla vypovídající, schoval ruce za záda a celý se otřepal. Ženám se ruce nepodávají.

Odpoledne jen malé údržbářské práce. Ve dvou bateriích netekla teplá voda. Najaf v zimě opravoval trubky, které se spojují nahříváním. Trošku to s tím nahřátím přehnal a trubku ucpal. Už voda teče.

Jsme nějak unaveni a stýská se nám. Jdeme se projít k ledovci Chogolungma k ledovcové bráně. Je spadená a zčásti zavalená. Touláme se kolem vytékající řeky a koukáme na krásné kameny. Pár jsem si jich pobral do kapes, a jestliže mi to váha zavazadel dovolí, vezmu si je domů.

16.10.2011 Do Skardu po nové cestě, nové intriky

Odjezd do Skardu. Za 4,5 hod. Neuvěřitelná rychlost. Dosud jsme to jezdili nahoru kolem sedmi hodin, dolů šest. Ne méně. Cesta je úplně fantastická. Jedeme ve dvou autech, modrá i růžová Toyota. Jede dolů plno Aranďanů. Jsou z cesty nadšeni. Do Skardu jsme dojeli do hotelu Concordie večer a jdeme brzo spát. Těsně před spaním se od Husseina a Sarfraze dovídáme o nové válce v Arandu. V době, kdy jsme řešili problémy s muly, na jiném místě v Arandu byl "big meeteng", kde se opět řešilo všechno. Mosty, cesta, traktor i auto. Dokonce i Batul a Asia, které chceme poslat do nemocnice na další kurz. Strašně se na kluky zlobíme, že nám to neřekli dříve. Dovídáme se, jak nás politici a High people řeší. Teď jsme již ve Skardu, v podstatě na cestě domů a nemůžeme již účinně zasáhnout.

17.10.2011 Smutek, slzy, delegace

Řeší se rozepře v Arandu. Řeší se doktor Nazir a Anisa, které Aranďané nechtějí. Smutek v duši. Dina pláče. Jsem vzteky bez sebe. Všechno to jsou pro nás velmi nebezpečné situace. Smlouva se Sakhavatem a jeho otcem, kterému i samotní Aranďané říkají Sherchan, podle policisty, co tloukl bezhlavě lidi. I v "Knize džunglí" byl tygr Sharchan. Sakhavat s otcem zpochybňují smlouvu sepsanou mezi námi, Marafi foundation a nimi. Začínám mít krev před očima. Máme chuť je vyhodit z pokoje.

Tak jako hrabou po rozdávaných ponožkách ti nejchudší z nejchudších, tak hrabou či chtějí hrabat i ti tzv. High people po penězích, které sem vozíme. Na ně tu určitě narazil Grek, na jejich hrabivosti a chamtivosti skončil. Máme chuť to tu všechno zabalit. Jenže

opět ti nejchudší v horách jsou rukojmím zmetků. Je to projev společenské zaostalosti a primitivizmu. Nejsou společensky vyzrálí. Jen přišli k penězům. Doba kamenná.

Odpoledne dochází početná delegace z Arandu. Respektive obyvatel Arandu, kteří byli momentálně ve Skardu, kteří, když se dozvěděli na bazaru o našem smutku, zorganizovali delegaci, aby se omluvili a ujistili nás o svém přátelství. Kdo byl ve Skardu z Arandu, ten přišel.

18.10.2011 Houstel dvanácti bratrů

Den debil. Sarfraz nás odmítl zastupovat. Je na nás stále naštvaný. Kvůli nějaké babě nebo co. Návštěva nemocnice. Doktor Nias, očař, kterému Dina vysvětlovala, jak postupovat v následných krocích, aby mohl zdárně vycestovat do Evropy na lékařskou stáž.
Potom jsme chtěli navštívit i doktorku Tahiru, abychom se s ní domluvili, zda by si nevzala dohled nad našimi studentkami z Arandu, Asijou a Batul. Doktorka Tahira nebyla, přesto se nás ujala jiná lékařka a slíbila, že se budou starat o děvčata starat.
Zástupce ředitele nemocnice DHQ - dohlédne na Najafa. Chceme tím předcházet případným rozepřím s místními úředníky. Uvidíme po roce s jakým úspěchem. Návštěva školského úřadu ve Skardu, kde se snažíme dohodnout přidělení učitele do Arandu. Jako už po několikáté. CM nám veřejně na tiskové konferenci s naším panem velvyslancem Šepelákem přislíbil dva učitele pro vesnici Arandu. To bylo vloni. Ovšem v Pákistánu realizace takového rozhodnutí je na několik let a člověk ho musí po úřednících vychodit. Jako už po několikáté, učitel byl přislíben.
Návštěva Houstelu. I Pakistánci dovedou pomáhat. Dvanáct bratrů udržuje a financuje malý houstel pro chudé chlapce z horských vesnic, kteří chtějí studovat ve Skardu. Velmi záslužné a překvapující. Jsou i mezi Baltijci lidé, kteří dokážou pomáhat.

Najaf a Ali nám kupují dárky. Dojemný okamžik. Před spaním přichází dobrá zpráva. Doktor Nias má stáži v ČR zdarma. Jak v Praze, tak i v Brně. Brou noc

19.10.-20.10.2011 Den odletu ze Skardu

Den odletu. Ráno se oholit, nakoupit dárky, zařídit Hussainovi letenku do Islamabádu, rychle na letiště, se všemi se rozloučit, projít rámem, jít na check in a ... let zrušen. Voláme Shabira sedáme do auta a jedeme po KKH až do Chilasu. Hotel Shangrila s překrásným výhledem na Indus.

21.10.2011 Probuzení v CHilasu

Vstáváme v šest patnáct na snídani, která má být nachystána. Není, jsme v Pákistánu. Pohled na Indus. Na protějším břehu ve skalnatém svahu je čára, budoucí hladiny přehrady, která úplně pohřbí město Chilas a krásu údolí Indu. Zase jedno nesmyslné megalomanské lidské dílo, které nenávratně zničí neopakovatelný, nádherný výtvor a skvost přírody. Přehradu považujeme s Dinou za holý nesmysl. Indus, tím jak je divoký, unáší z okolitých hor spousty materiálu. Jsou to tisíce a tisíce tun balvanů, kamení a písku. Všechny splazy a sesuvy, které padají do Indu a snaží se řeku přehradit, Indus nabere do svých vod a unáší je stovky kilometrů až do míst, kde proud polevní a řeka se zklidní. Pokud řeku zkrotíte ještě v hlubokém úzkém údolí, ta se vám odmění uložením všeho materiálu, který nese, na dno přehrady. Myslíme si a jsme přesvědčeni, že je to otázka jen pár let, kdy se přehrada zaplní splaveným materiálem.

V devět večer dojíždíme do Islamabádu. Rovnou na loňský gesthaus. Milé přivítání, milé ceny.

22.10.2011 Omluva Imra Nadina

Spánek, Hans Frey, k večeru Imra Nadin i s dcerou. Večeře v Kábul restaurant.
Vrátím se k návštěvě Imra Nadina. Bylo to pro nás velké překvapení a zadostiučinění, když politik, který proti nám bojoval, přišel za námi na hotel do pokoje i se svojí dcerou a ujišťoval nás o oddanosti a spolupráci a jak si naší práce váží. Možná pochopil, že udělal chybu nebo mu vynadali jeho straničtí vůdci a poslali ho, se nám omluvit. Uvidíme v budoucnu. Budeme opatrní.

Jsme unaveni, těšíme se domů.

Účetnictví Czech Hospital, o.s.

Výkaz zisku a ztrát

Výčet položek
podle vyhlášky č.504/2002 Sb.
ve znění vyhlášky č.476/2003 Sb.

Název, sídlo, právní forma účetní jednotky

Výkaz zisku a ztráty
ve zjednodušeném rozsahu
ke dni 31.12.2011
(v Kč)

Czech Hospital,
občanské sdružení
Šlechtitelů 636/6
779 00 OLOMOUC
IČO: 22737219

předmět činnosti účetní jednotky: **sdružovat jednotlivce a organizace se společným zájmem dobrovolně pomáhat České nemocnici v Baltistánu (Pákistán)**

Název položky		činnost hlavní	činnost hospodářská
A.	**NÁKLADY**		
I.	Spotřebované nákupy celkem	880 317	
II.	Služby celkem	811 902	
III.	Osobní náklady celkem	0	
IV.	Daně a poplatky celkem		
V.	Ostatní náklady celkem	6 615	
VI.	Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek celkem		
VII.	Poskytnuté příspěvky celkem		
VIII.	Daň z příjmu celkem		
Náklady celkem		**1 698 834**	**0**
B.	**VÝNOSY**		
I.	Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem		
II.	Změny stavu vnitroorganizačních zásob celkem		
III.	Aktivace celkem		
IV.	Ostatní výnosy celkem	1 686	
V.	Tržby z prodeje majetku, zúčtování rezerv a opravných položek celkem		
VI.	Přijaté příspěvky celkem	722 728	
VII.	Provozní dotace celkem	1 000 000	
Výnosy celkem		**1 724 414**	**0**
C.	**Výsledek hospodaření před zdaněním**	**25 580**	**0**
D.	**Výsledek hospodaření po zdanění**	**25 580**	**0**

Sestaveno dne: 30.3.2012

Podpisový záznam:

Rozvaha

Výčet položek
podle vyhlášky č.504/2002 Sb.
ve znění vyhlášky č.476/2003 Sb.

Název, sídlo, právní forma účetní jednotky

Rozvaha (bilance)
ve zjednodušeném rozsahu
ke dni: 31.12.2011
(v Kč)

Czech Hospital,
občanské sdružení
Šlechtitelů 636/6
779 00 OLOMOUC
IČO: 22737219

předmět činnosti účetní jednotky: **sdružovat jednotlivce a organizace se společným zájmem dobrovolně pomáhat České nemocnici v Baltistánu (Pákistán)**

AKTIVA		Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A.	**Dlouhodobý majetek celkem**	0	0
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem		
II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem		
III.	Dlouhodobý finanční majetek celkem		
IV.	Oprávky k dlouhodobému majetku celkem		
B.	**Krátkodobý majetek celkem**	126716	156875
I.	Zásoby celkem	19870	
II.	Pohledávky celkem		
III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	72189	72609
IV.	Jiná aktiva celkem	34657	84266
AKTIVA CELKEM		**126716**	**156875**
PASIVA			
A.	**Vlastní zdroje celkem**	126716	152296
I.	Jmění celkem	141899	126716
II.	Výsledek hospodaření celkem	-15183	25580
B.	**Cizí zdroje celkem**	0	4579
I.	Rezervy celkem		
II.	Dlouhodobé závazky celkem		
III.	Krátkodobé závazky celkem	0	4579
IV.	Jiná pasiva celkem		
PASIVA CELKEM		**126716**	**156875**

Sestaveno dne: 30.3.2012

Podpisový záznam:

Obratová a zůstatková předvaha

Datum : 11.05.2012
Strana : 1
Útvar : 0 (včetně podřízených)

Obratová a zůstatková předvaha - Od: 01.01.2011 Do: 31.12.2011

Czech Hospital o.s.
Šlechtitelů 636/6
OLOMOUC 77900
IČO 22737219 DIČ CZ22737219

Účet	POČÁTEČNÍ STAV NA ZAČÁTKU ROKU Má dáti	Dal	OBRATY OD 01.01.2011 DO 31.12.2011 Má dáti	Dal	ZŮSTATEK Má dáti	Dal
112/	19870.00	0.00	0.00	19870.00	0.00	0.00
112 ****	19870.00	0.00	0.00	19870.00	0.00	0.00
211/1001	6242.00	0.00	19391.00	23947.00	1686.00	0.00
211/1002	0.00	0.00	5000.00	5000.00	0.00	0.00
211/1003	26907.69	0.00	460912.35	487820.04	0.00	0.00
211/1004	0.00	0.00	864408.74	864408.74	0.00	0.00
211/1005	0.00	0.00	23010.53	23010.53	0.00	0.00
211/1006	19.92	0.00	215767.70	214165.01	1622.61	0.00
211/1007	0.00	0.00	392547.34	392547.34	0.00	0.00
211/1008	0.00	0.00	75000.00	75000.00	0.00	0.00
211 ****	33169.61	0.00	2056037.66	2085898.66	3308.61	0.00
221/1001	37343.49	0.00	1600683.54	1578354.61	59672.42	0.00
221/1002	1675.97	0.00	1371032.43	1363080.38	9628.02	0.00
221 ****	39019.46	0.00	2971715.97	2941434.99	69300.44	0.00
261/1000	0.00	0.00	1480891.00	1480891.00	0.00	0.00
261/1003	0.00	0.00	1362400.00	1362400.00	0.00	0.00
261/1004	0.00	0.00	485469.16	485469.16	0.00	0.00
261 ****	0.00	0.00	3328760.16	3328760.16	0.00	0.00
315/1000	0.00	0.00	35000.00	5000.00	30000.00	0.00
315 ****	0.00	0.00	35000.00	5000.00	30000.00	0.00
321/	0.00	0.00	96123.25	96123.25	0.00	0.00
321 ****	0.00	0.00	96123.25	96123.25	0.00	0.00
346/	0.00	0.00	1000000.00	1000000.00	0.00	0.00
346 ****	0.00	0.00	1000000.00	1000000.00	0.00	0.00
379/	0.00	0.00	0.00	4578.97	0.00	4578.97
379 ****	0.00	0.00	0.00	4578.97	0.00	4578.97
381/	34656.93	0.00	54265.73	34656.93	54265.73	0.00
381 ****	34656.93	0.00	54265.73	34656.93	54265.73	0.00
501/1000	0.00	0.00	33490.62	0.00	33490.62	0.00
501/1003	0.00	0.00	9960.00	0.00	9960.00	0.00
501/3001	0.00	0.00	17483.12	0.00	17483.12	0.00
501/5001	0.00	0.00	97602.51	0.00	97602.51	0.00
501/5320	0.00	0.00	47453.00	0.00	47453.00	0.00
501/5340	0.00	0.00	274103.12	0.00	274103.12	0.00
501/5433	0.00	0.00	44318.53	0.00	44318.53	0.00
501/6100	0.00	0.00	49338.19	0.00	49338.19	0.00
501/6300	0.00	0.00	306567.69	0.00	306567.69	0.00
501 ****	0.00	0.00	880316.78	0.00	880316.78	0.00
513/	0.00	0.00	3987.00	0.00	3987.00	0.00
513 ****	0.00	0.00	3987.00	0.00	3987.00	0.00
518/1000	0.00	0.00	76108.25	0.00	76108.25	0.00
518/5001	0.00	0.00	45977.72	0.00	45977.72	0.00
518/5220	0.00	0.00	25006.17	0.00	25006.17	0.00
518/5511	0.00	0.00	5000.00	0.00	5000.00	0.00
518/5512	0.00	0.00	5000.00	0.00	5000.00	0.00
518/5513	0.00	0.00	200000.00	0.00	200000.00	0.00
518/5514	0.00	0.00	90000.00	0.00	90000.00	0.00
518/5515	0.00	0.00	153176.06	0.00	153176.06	0.00
518/5531	0.00	0.00	40000.00	0.00	40000.00	0.00
518/5551	0.00	0.00	80000.00	0.00	80000.00	0.00
518/5581	0.00	0.00	10000.00	0.00	10000.00	0.00
518/6100	0.00	0.00	2940.55	0.00	2940.55	0.00
518/6400	0.00	0.00	23382.00	0.00	23382.00	0.00
518/6500	0.00	0.00	51325.00	0.00	51325.00	0.00

Obratová a zůstatková předvaha - Od: 01.01.2011 Do: 31.12.2011

Czech Hospital o.s.
Šlechtitelů 636/6
OLOMOUC 77900
IČO 22737219 DIČ CZ22737219

Účet	POČÁTEČNÍ STAV NA ZAČÁTKU ROKU Má dáti	Dal	OBRATY OD 01.01.2011 DO 31.12.2011 Má dáti	Dal	Z Ů S T A T E K Má dáti	Dal
518 ****	0.00	0.00	807915.75	0.00	807915.75	0.00
549/1001	0.00	0.00	2757.92	0.00	2757.92	0.00
549/1003	0.00	0.00	3857.24	0.00	3857.24	0.00
549 ****	0.00	0.00	6615.16	0.00	6615.16	0.00
644/	0.00	0.00	0.00	83.90	0.00	83.90
644 ****	0.00	0.00	0.00	83.90	0.00	83.90
649/1003	0.00	0.00	0.00	1602.46	0.00	1602.46
649 ****	0.00	0.00	0.00	1602.46	0.00	1602.46
682/	0.00	0.00	0.00	722728.14	0.00	722728.14
682 ****	0.00	0.00	0.00	722728.14	0.00	722728.14
691/1001	0.00	0.00	0.00	1000000.00	0.00	1000000.00
691 ****	0.00	0.00	0.00	1000000.00	0.00	1000000.00
901/	0.00	141899.10	0.00	0.00	0.00	141899.10
901 ****	0.00	141899.10	0.00	0.00	0.00	141899.10
931/	0.00	-15183.10	-15183.10	0.00	0.00	0.00
931 ****	0.00	-15183.10	-15183.10	0.00	0.00	0.00
932/	0.00	0.00	0.00	-15183.10	0.00	-15183.10
932 ****	0.00	0.00	0.00	-15183.10	0.00	-15183.10
CELKOVÝ SOUČET	126716.00	126716.00	11225554.36	11225554.36	1855709.47	1855709.47

Účetní osnova pro rok 2011

Datum : 11.05.2012 Účtový rozvrh - 2011
Strana: 1/7

Czech Hospital o.s.
Šlechtitelů 636/6
OLOMOUC 77900
IČO 22737219 DIČ CZ22737219

Účet	Název účtu	Druh	Konečný protiúčet
0 /	Třída 0 --- DLOUHODOBÝ MAJETEK ---		/
01 /	Dlouhodobý nehmotný majetek		/
011/	Zřizovací výdaje	A	702/
012/	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	A	702/
013/	Software	A	702/
014/	Ocenitelná práva	A	702/
015/	Goodwill	A	702/
018/	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	A	702/
019/	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	A	702/
02 /	Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný		/
021/	Stavby	A	702/
022/	Samostatné movité věci a soub. mov.věcí	A	702/
025/	Pěstitelské celky trvalých porostů	A	702/
026/	Základní stádo a tažná zvířata	A	702/
029/	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	A	702/
03 /	Dlouhodobý hmot. majetek - neodpisovaný		/
031/	Pozemky	A	702/
032/	Umělecká díla a sbírky	A	702/
04 /	Nedokončený N a H DM a pořiz. DFM		/
041/	Pořízení dlouhodobého nehmot. majetku	A	702/
042/	Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	A	702/
043/	Pořízení dlouhodobého finanč. majetku	A	702/
05 /	Poskyt. zál. na dlouhod.majetek		/
051/	Poskyt.zálohy na dlouhodobý nehm.majetek	A	702/
052/	Poskyt.zálohy na dlouhodobý hmot.majetek	A	702/
053/	Poskyt.zálohy na dlouhodobý fin.majetek	A	702/
06 /	Dlouhodobý finanční majetek		/
061/	Podíl.cenné papíry a vklady rozh.vliv	A	702/
062/	Podíl.cenné papíry a vklay podst.vlivem	A	702/
063/	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a vklady	A	702/
065/	Dlužné cenné papíry držené do splatnosti	A	702/
066/	Půjčky podnikům ve skupine	A	702/
067/	Ostatní půjčky	A	702/
069/	Jiný dlouhodobý finanční majetek	A	702/
07 /	Oprávky k dlouhodobému nehmot. majetku		/
071/	Oprávky ke zřizovacím výdajům	P	702/
072/	Oprávky k nehm.výsl. výzkumu a vývoje	P	702/
073/	Oprávky k softwaru	P	702/
074/	Oprávky k ocenitelným právům	P	702/
075/	Oprávky ke goodwillu	P	702/
078/	Oprávky k drouhodobému nehm.majetku	P	702/
079/	Oprávky k jinému dlouhodobému nehm.majet	P	702/
08 /	Oprávky k dlouhodobému hmot. majetku		/
081/	Oprávky ke stavbám	P	702/
082/	Oprávky k sam. movitým věcem a souborům	P	702/
085/	Oprávky k pěstitelským celkům trval.por.	P	702/
086/	Oprávky k základnímu stádu a tažným zv.	P	702/
088/	Oprávky k drobnému dlouhodobému hmot.maj	P	702/
089/	Oprávky k jinému dlouhodobému hmot.maj.	P	702/
09 /	Opravné položky k dlouhodobému majetku		/
091/	Opr.pol. k dlouhodobému nehmot. majetku	P	702/
092/	Opr.pol. k dlouhodobému hmot. majetku	P	702/
093/	Opr.pol. k dlouhod.nedok.nehmot. majetku	P	702/
094/	Opr.pol. k dlouhod.nedok.hmot. majetku	P	702/

Účet	Název účtu	Druh	Konečný protiúčet
095/	Opr.pol. k poskytnutým zálohám	P	702/
096/	Opr.pol. k dlouhodobému finančnímu maj.	P	702/
097/	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	A	702/
098/	Oprávky k oceň.rozdílu k nabytému majetk	P	702/
1 /	Třída 1 --- ZÁSOBY ---		/
11 /	Materiál		/
111/	Pořízení materiálu	A	702/
112/	Materiál na skladě	A	702/
118/	Poskytnuté zálohy na materiál	A	702/
119/	Materiál na cestě	A	702/
12 /	Zásoby vlastní výroby		/
121/	Nedokončená výroba	A	702/
122/	Polotovary vlastní výroby	A	702/
123/	Výrobky	A	702/
124/	Zvířata	A	702/
128/	Poskytnuté zálohy na zvířata	A	702/
13 /	Skup. 13 - Zboží		/
131/	Pořízení zboží	A	702/
132/	Zboží na skladě a v prodejnách	A	702/
138/	Poskytnuté zálohy na zboží	A	702/
139/	Zboží na cestě	A	702/
19 /	Skup. 19 - Opravné položky k zásobám		/
191/	Opravná položka k materiálu	P	702/
192/	Opravná položka k nedokončené výrobě	P	702/
193/	Opravná položka k polotovarům vl.výroby	P	702/
194/	Opravná položka k výrobkům	P	702/
195/	Opravná položka ke zvířatům	P	702/
196/	Opravná položka ke zboží	P	702/
197/	Opravná položka k zálohám na materiál	P	702/
198/	Opravná položka k zálohám na zboží	P	702/
199/	Opravná položka k zálohám na zvířata	P	702/
2 /	Třída 2 --- FINANČNÍ ÚČTY ---		/
21 /	Skup. 21 - Peníze		/
211/	Pokladna	A	/
211/1001	Pokladna-KČ-HLČ	A	702/
211/1002	Pokladna-KČ-MLP	A	702/
211/1003	Pokladna-USD-HLČ	A	702/
211/1004	Pokladna-USD-HP	A	702/
211/1005	Pokladna-RPS-HP	A	702/
211/1006	Pokladna-RPS-HLČ	A	702/
211/1007	Pokladna-RPS-MLP	A	702/
211/1008	Pokladna-KČ-HP	A	702/
213/	Ceniny	A	702/
22 /	Skup. 22 - Účty v bankách		/
221/	Bankovní účty	A	/
221/1001	Bankovní účty - RB-Kč	A	702/
221/1002	Bankovní účty - RB-USD	A	702/
23 /	Skup. 23 - Běžné bankovní úvěry		/
231/	Krátkodobé bankovní úvěry	P	702/
232/	Eskontní úvěry	P	702/
24 /	Skup. 24 - Jiné krátkodobé fin.výpomoci		/
241/	Emitované krátkodobé dluhopisy	P	702/
249/	Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	P	702/
25 /	Skup. 25 - Krátkodobý finanční majetek		/

Účet	Název účtu	Druh	Konečný protiúčet
251/	Majetkové cenné papíry k obchodování	A	702/
252/	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly	P	702/
253/	Dlužné cenné papíry k obchodování	A	702/
255/	Vlastní dluhopisy	P	702/
256/	Dlužné cen.pap.se spl. do 1 roku do spl.	A	702/
257/	Ostatní realizovatelné cenné papíry	A	702/
259/	Pořizování krátkodobého fin. majetku	A	702/
26 /	Skup. 26 - Převody mezi finančními účty		/
261/	Peníze na cestě	A	/
261/1000	Peníze na cestě	A	702/
261/1003	Peníze na cestě-USD	A	702/
261/1004	Peníze na cestě-PKS	A	702/
29 /	Skup. 29 - Opr.pol.ke krátkod.fin.majet.		/
291/	Opravná pol.ke krátkodobému fin.majetku	P	702/
3 /	Třída 3 --- ZÚČTOVACÍ VZTAHY ---		/
31 /	Skup. 31 - Pohledávky		/
311/	Pohledávky z obchodních vztahů	A	702/
312/	Směnky k inkasu	A	702/
313/	Pohledávky za eskontované cenné papíry	A	702/
314/	Poskytnuté provozní zálohy	A	702/
314/1000	Poskytnuté provozní zálohy	A	702/
315/	Ostatní pohledávky	A	702/
315/1000	Ostatní pohledávky	A	702/
32 /	Skup. 32 - Závazky		/
321/	Závazky z obchodních vztahů	P	702/
322/	Směnky k úhradě	P	702/
324/	Přijaté provozní zálohy	P	702/
324/1000	Přijaté provozní zálohy	P	702/
325/	Ostatní závazky	P	702/
33 /	Skup. 33 - Zúčtování se zam. a instit.		/
331/	Zaměstnanci	P	702/
333/	Ostatní závazky vůči zaměstnancům	P	702/
335/	Pohledávky za zaměstnanci	A	702/
336/	Zúčtování s instit. soc.zab. a zdr.poj.	P	702/
336/1001	Zúčtování s instit. zdr.poj.	P	702/
336/1002	Zúčtování s instit. soc.poj.	P	702/
34 /	Skup. 34 - Zúčtování daní a dotací		/
341/	Daň z příjmů	P	702/
342/	Ostatní přímé daně	P	702/
342/1001	Ostatní přímé daně - zálohová daň	P	702/
342/1002	Ostatní přímé daně - srážková daň	P	702/
343/	Daň z přidané hodnoty	P	702/
345/	Ostatní daně a poplatky	P	702/
346/	Dotace ze státního rozpočtu	P	702/
347/	Ostatní dotace	P	702/
348/	Nároky na dotace a ostatní zůčtování	P	702/
35 /	Skup. 35 - Pohled. ke společníkům a sdr.		/
352/	Pohledávky za úč.jedn.pod podst.vlivem	A	702/
354/	Pohledávky za společn. při úhradě ztráty	A	702/
358/	Pohledávky k účastníkům sdružení	A	702/
36 /	Skup. 36 - Závazky ke společníkům a sdr.		/
361/	Závazky k podnikům ve skupině	P	702/
364/	Závazky ke společn.při rozdělování zisku	P	702/
367/	Závazky z ups.nespl.cenných papírů a vkl	P	702/

Czech Hospital o.s.
Šlechtitelů 636/6
OLOMOUC 77900
IČO 22737219 DIČ CZ22737219

Účet	Název účtu	Druh	Konečný protiúčet
368/	Závazky k účastníkům sdružení	P	702/
37 /	Skup. 37 - Jiné pohledávky a závazky		/
373/	Nakoupené obce	A	702/
374/	Pohledávky z pronájmu	A	702/
375/	Pohledávky z emitovaných dluhopisů	A	702/
378/	Jiné pohledávky	A	702/
379/	Jiné závazky	P	702/
38 /	Skup. 38 - Přechodné účty aktiv a pasív		/
381/	Náklady příštích období	A	702/
383/	Výdaje příštích období	P	702/
384/	Výnosy příštích období	P	702/
385/	Příjmy příštích období	A	702/
386/	Kursové rozdíly aktivní	A	702/
387/	Kursové rozdíly pasívní	P	702/
388/	Dohadné účty aktivní	A	702/
389/	Dohadné účty pasívní	P	702/
39 /	Skup. 39 - Opr.pol.k zúčt.vzt.a vniř.zúč		/
391/	Opravná položka k pohledávkám	P	702/
395/	Vnitřní zúčtování	P	702/
4 /	Třída 4 --- KAP.ÚČTY A DLOUH.ZÁVAZKY ---		/
41 /	Skup. 41 - Základní kapitál a kap.fondy		/
42 /	Skup. 42 - Fondy ze zisku a převed. HV		/
43 /	Skup. 43 - Výsledek hospodaření		/
45 /	Skup. 45 - Rezervy		/
46 /	Skup. 46 - Dlouhodobé bankovní úvěry		/
47 /	Skup. 47 - Dlouhodobé závazky		/
48 /	Odložený daňový závazek a pohledávka		702/
49 /	Skup. 49 - Individuální podnikatel		/
5 /	Třída 5 --- NÁKLADY ---		/
50 /	Skup. 50 - Spotřebované nákupy		/
501/	Spotřeba materiálu	N	710/
501/1000	Spotřeba materiálu	N	710/
501/1003	Spotřeba materiálu-OE	N	710/
501/3001	materiál pro nemocnici	N	710/
501/5001	léky pro nemocnici	N	710/
501/5320	HP-dlouhodobý majetek	N	710/
501/5340	HP-zásoby a materiál	N	710/
501/5350	HP-energie	N	710/
501/5431	MPN-mat.boxy a evidence	N	710/
501/5432	MPN-mat.výměna potrubí	N	710/
501/5433	HP-drobný materiál	N	710/
501/5434	MPN-mat.rozšíření potrubí	N	710/
501/5436	MPN-mat.kolektory	N	710/
501/5437	MPN-mat.přístřešek	N	710/
501/5438	MPN-mat.sprcha	N	710/
501/5439	MPN-mat.stavba solárních kolektorů	N	710/
501/6100	MLP-provozní náklady	N	710/
501/6300	MLP-nákup techniky + ND	N	710/
502/	Spotřeba energie	N	710/
503/	Spotřeba ostatních neskladov.dodávek	N	710/
503/1001	spotřeba vodné, stočné	N	710/
503/1002	Spotřeba plynu	N	710/
503/1003	Spotřeba tepla	N	710/
504/	Prodané zboží	N	710/

Czech Hospital o.s.
Šlechtitelů 636/6
OLOMOUC 77900
IČO 22737219 DIČ CZ22737219

Účet	Název účtu	Druh	Konečný protiúčet
51 /	Skup. 51 - Služby		/
511/	Opravy a udržování	N	710/
512/	Cestovné	N	710/
513/	Náklady na reprezentaci	N	710/
518/	Ostatní služby	N	710/
518/1000	Ostatní služby	N	710/
518/3001	Ostatní služby	N	710/
518/5001	Ostatní služby - nemocnice	N	710/
518/5220	HPS-místní doprava	N	710/
518/5511	HPS-plan.cesta	N	710/
518/5512	HPS-plan.most	N	710/
518/5513	HPS-oprava cesta	N	710/
518/5514	HPS-zával cesta	N	710/
518/5515	HPS-oprava most a džola	N	710/
518/5522	Ost.služby - dispenzář	N	710/
518/5523	Ost.služby - LHV dětská sestra	N	710/
518/5524	Ost.služby - Abdullah Hospital	N	710/
518/5531	HPS-doprava	N	710/
518/5551	HPS-nájem traktor	N	710/
518/5581	HPS-jednání	N	710/
518/5600	Ost.služby - přímá podpora	N	710/
518/6100	MLP-služby ostatní	N	710/
518/6400	MLP-pronájem zimoviště	N	710/
518/6500	MLP-doprava strojů	N	710/
52 /	Skup. 52 - Osobní náklady		/
521/	Mzdové náklady	N	710/
524/	Zákonné sociální pojištění	N	710/
525/	Ostatní sociální pojištění	N	710/
527/	Zákonné sociální náklady	N	710/
528/	Ostatní sociální náklady	N	710/
53 /	Skup. 53 - Daně a poplatky		/
530/	Daně a poplatky	N	710/
531/	Daň silniční	N	710/
532/	Daň z nemovitosti	N	710/
538/	Ostatní daně a poplatky	N	710/
54 /	Skup. 54 - Jiné provozní náklady		/
541/	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	N	710/
542/	Ostatní pokuty a penále	N	710/
543/	Odpis nedobytné pohledávky	N	710/
544/	Úroky	N	710/
545/	Kurzové ztráty	N	710/
546/	Dary	N	710/
548/	Manka a škody	N	710/
549/	Jiné ostatní náklady	N	710/
549/1001	Jiné ostatní náklady-poplatek bance	N	710/
549/1002	Jiné ostatní náklady-repre	N	710/
549/1003	Jiné ostatní náklady-kurz.rozdíly	N	710/
55 /	Skup. 55 - Odpisy,rez.a opr.pol.prov.nák		/
551/	Odpisy dlouhodob. nehmot.a hmot. majetku	N	710/
552/	Zůstatková cena prodaného dlouh.majetku	N	710/
553/	Prodané cenné papíry a podíly	N	710/
554/	Prodaný materiál	N	710/
555/	Tvorba rezerv	N	710/
559/	Tvorba opravných položek	N	710/

Účet	Název účtu	Druh	Konečný protiúčet
56 /	Skup. 56 - Finanční náklady		/
57 /	Skup. 57 - Rezervy a opr.pol.fin.nákladů		/
58 /	Skup. 58 - Mimořádné náklady		/
581/	Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi org.	N	710/
582/	Poskytnuté členské příspěvky	N	710/
59 /	Skup. 59 - Daně z příjmu a převod. účty		/
591/	Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná	N	710/
595/	Dodatečné odvody daně z příjmu	N	710/
6 /	Třída 6 --- VÝNOSY ---		/
60 /	Skup. 60 - Tržby za vlast.výkony a zboží		/
601/	Tržby za vlastní výrobky	V	710/
602/	Tržby z prodeje služeb	V	710/
602/1000	Tržby z prodeje služeb-příjmy od klientů	V	710/
602/2002	tržby za ostatní služby z hospodářské či	V	710/
604/	Tržby za zboží	V	710/
61 /	Skup. 61 - Změny stavu zásob vlastní čin		/
611/	Změna stavu nedokončené výroby	V	710/
612/	Změna stavu polotovarů vlastní výroby	V	710/
613/	Změna stavu výrobku	V	710/
614/	Změna stavu zvířat	V	710/
62 /	Skup. 62 - Aktivace		/
621/	Aktivace materiálu a zboží	V	710/
622/	Aktivace vnitropodnikových služeb	V	710/
623/	Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku	V	710/
624/	Aktivace dlouhodobého hmotného majetku	V	710/
64 /	Skup. 64 - Jiné provozní výnosy		/
641/	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	V	710/
642/	Ostatní pokuty a penále	V	710/
644/	Úroky	V	710/
648/	Ostatní provozní výnosy	V	710/
649/	Jiné ostatní výnosy	V	/
649/1000	Jiné ostatní výnosy	V	710/
649/1003	Jiné ostatní výnosy-kurz.zisk	V	710/
65 /	Skup.65-Zúčtování rezerv a opr.polož.		/
652/	Zúčtování zákonných rezerv	V	710/
654/	Zúčtování ostatních rezerv	V	710/
655/	Zúčtování komplexn.nákladů příšt.obd.	V	710/
657/	Zúčtování oprávky k opr.položce	V	710/
659/	Zúčtování opravných položek	V	710/
66 /	Skup. 66 - Finanční výnosy		/
68 /	Skup. 68 - Mimořádné výnosy		/
681/	Přijaté příspěvkyzúčtované mezi org.slž	V	710/
682/	Přijaté příspěvky - dary	V	710/
684/	Členské příspěvky	V	710/
69 /	Skup. 69 - Převodové účty		/
691/	Provozní dotace	V	710/
691/1001	Provozní dotace	V	710/
7 /	Třída 7 -- ZÁVĚRKOVÉ A PODROZVAH.ÚČTY --		/
70 /	Skup. 70 - Účty rozvažné		/
701/	Počáteční účet rozvažný	P	/
702/	Konečný účet rozvažný	P	/
71 /	Skup. 71 - Účet zisku a ztrát		/
710/	Účet zisků a ztrát	P	/
9 /	Třída 9 -- VNITROPODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ		/

Účet	Název účtu	Druh	Konečný protiúčet
90 /	Vlastní jmění		/
901/	Vlastní jmění	P	/
911/	Fondy	P	/
921/	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku	P	/
93 /	Výsledek hospodaření		/
931/	Výsledek hospodaření ve schvalovacím ř.	P	/
932/	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta z m	P	/
94 /	Rezervy		/
941/	Rezervy	P	/
95 /	Dlouhodobé bankovní úvěry		/
96 /			/
961/	Počáteční účet rozvažný	P	/
962/	Konečný účet rozvažný	P	/
963/	Účet výsledku hospodaření	P	/
97 /	Podrozvahové účty		/
971/	Podrozvahové účty	P	/
999/	Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům	P	/

Zdroje financování, materiální a ostatní podpora v roce 2011

- Ministerstvo zahraničních věcí ČR – dotace ze státního rozpočtu ČR
- Seznam dárců finanční pomoci:

  Badáč Pavel
  Buček Pavel
  Belka Jaroslav, ing.
  Color-Optik, s.r.o.
  Chata Paprsek rodina Mikova
  Chvílová Eva
  Dokoupil Vítězslav
  Hosté restaurace 9A,Olomouc
  Jedličková Lucie
  Kusáková Jana Dr.
  Kotínský Jiří
  Loubalová Jaroslava
  Mencová Ladislava
  Mousilová Blanka, MUDr.
  Město Teplice nad Metují
  Obec Tovéř
  Procházka Jaroslav
  Preisler Jan
  Rybanská Ivana
  Szamaránszká Marta
  Salz Hanuš
  Skálová Petra
  Slivoník Miroslav
  Šilinger Petr, ing.
  Šormová Věra
  Štěrbová Dina
  Vít Petr
  Vašicová Soňa
  Zdravotní ústav Ostrava

Přehled akcí pro veřejnost v roce 2011

14.dubna 2011 převzal z rukou pana prezidenta ČR Václava Klause kolektiv Czech Hospital, o.s.

„Zlatý záchranářský kříž za rok 2010“ v kategorii „Humanitární čin mimo území ČR“

Další akce:

1. Restaurace 9A, Olomouc – výstava fotografií a přednáška 10.12.2010-6.2.2011
2. Galerie Ametyst, FN Ostrava – výstava fotografií a přednáška 7.2.-5.3.2011
3. Dům kultury, Teplice v Čechách – výstava fotografií 5.4.-4.5.2011
4. Galerie Žlutý kopec, Masarykův onkologický ústav, Brno – výstava a přednáška 2.6-3.7.2011
5. Tovéřské hody, Tovéř – výstava fotografií 5.7.-6.7.2011
6. Regionální centrum Olomouc – výstava fotografií 11.7.-27.7.2011
7. Mezinárodní horolezecký filmový festival, Teplice n.Metují – výstava 25.8.-28.8.2011

Závěr

Co dodat závěrem? Rok 2011 byl bohatý nejen po stránce pracovní, ale i po stránce emoční. Byly nám schváleny dva projekty. Všech vytyčených úkolů se nám podařilo dosáhnout. Naplnili jsme cíle obou našich projektů. Nemocnice je plně zásobena a personálně zajištěna pro další rok svého provozu. Přivedli jsme osobně na svět maličkou, krásnou a zdravou holčičku. Poznali jsme panenská místa, kde člověk žije s pokorou k přírodě. Naše práce byla oceněna „Zlatým záchranářským křížem“. Byla navázána nová přátelství a byly zažehnány nepěkně se vyvíjející nesváry.

Jsme toho názoru, že i v roce 2011 jsme naší činností v Baltistánu, co nejlépe reprezentovali Českou republiku a přispěli jsme k jejímu dobrému zvuku v Pákistánu.

Tímto děkujeme všem našim dárcům a věříme, že i oni jsou s naší prací spokojeni.

Organizační struktura CZECH HOSPITAL o. s. v roce 2011

RNDr. Dina Štěrbová – předseda

Ing. Vítězslav Dokoupil – místopředseda

Členové:

Petra Máchová
Viola Dokoupilová
RNDr. Prof. Otakar Štěrba Csc.
Jana Milučka

Kontaktní adresy

Czech Hospital o. s.
Šlechtitelů 636/6
783 71 Olomouc
IČO: 22737219

Mail: info@czechhospital.cz
Web:
www.czechhospital.cz
www.czechhospital.com
www.balti.cz